

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΗΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΞΕΝΩΝΑΣ
«ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΚΑΣΣΑΒΕΤΗ»

ΟΝΟΜ/ΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ: ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ
ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΟΦΙΑ ΚΑΡΒΕΛΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A.1 Θέση και πρόσβαση

- **Η Μαγνησία**

- Η αρχιτεκτονική του Βόλου

- **Το Πήλιο**

- Πολιτισμικό πλαίσιο

- Πηλιορείτικη παραδοσιακή αρχιτεκτονική

- **Η Ζαγορά**

- Ο ρόλος της Ζαγοράς στην οικονομία

- Η πολιτισμική αξία της Ζαγοράς

A.2 Ιστορικά στοιχεία νεοκλασικής αρχιτεκτονικής

- Η αρχιτεκτονική της Ζαγοράς

- Ιστορικοί οικισμοί Ζαγοράς

- Οικισμός «Σωτήρος» Ζαγοράς

- Ιστορικό οικογένειας Κασσαβέτη

B.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

B.1.1 Κτιριολογικά

B.1.1 Είσοδος

B.1.2 Περιβάλλον χώρος

B.1.3 Υπόγειο

B.1.4 Ισόγειο

B.1.5 Όροφος

B.2Μορφολογικά

B.3 Κατασκευαστική περιγραφή

B.3.1 Φέρον οργανισμός

B.3.2 Θεμέλια

B.3.3 Τοιχοποιία

B.3.4 Στέγη

B.3.2 Άλλα οικοδομικά υλικά

B.3.2.1 Πατώματα και δάπεδα

B.3.2.2 Ανοίγματα

B.3.2.3 Επιχρίσματα

B.3.3 Κλίμακες

B.3.4Στοιχεία όψεων

Γ. ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Γ.1 Θεμέλια

Γ.2 Τοιχοποιία

Γ.3 Στέγη

Γ.4 Πατώματα και δάπεδα

Γ.5 Ανοίγματα

Γ.6 Κουφώματα

Γ.7 Επιχρίσματα και χρωματισμοί

Γ.8 Μόνιμα φορτία

Γ.9 Κλίμακες

Γ.10 Στοιχεία όψεων

Γ.11 Φωτογραφική αποτύπωση παθολογίας υπογείου

Γ.12 Φωτογραφική αποτύπωση παθολογίας ισογείου

Γ.13 Φωτογραφική αποτύπωση παθολογίας ορόφου

Δ. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Δ.1 Η φιλοσοφία της αποκατάστασης

Δ.2 Αρχές αποκατάστασης μνημείου

Δ.3 Συνοπτική περιγραφή της αποκατάστασης

Δ.4 Κτιριολογικά

Δ.5 Μορφολογικά

Δ.6 Κατασκευαστικά

Δ.6.1 Προτεινόμενες επεμβάσεις

Δ.6.2 Προεργασίες αποκατάστασης

Δ.6.2.1 Οικοδομικά υλικά σε δεύτερη χρήση

Δ.6.2.2 Καθαίρεση προσθηκών

Δ.7 Εργασίες αποκατάστασης

Δ.7.1 Αποκατάσταση θεμελίωσης

Δ.7.2 Αποκατάσταση τοιχοποιίας

Δ.7.2.1 Συγκόλληση τοίχων

Δ.7.2.2 Τσιμεντοενέσεις

Δ.7.2.3 Λιθοσυρραφές

Δ.7.2.4 Αρμολογήματα

Δ.7.3 Επεμβάσεις στα ανοίγματα

Δ.7.4 Απομάκρυνση ανιούσας υγρασίας

Δ.7.5 Επιχρίσματα-χρωματισμοί

Δ.7.6 Χρωματική ανάλυση

Δ.7.7 Αποκατάσταση στέγης

Δ.7.8 Αποκατάσταση πατώματος-δαπέδου

Δ.7.9 Οροφές

Δ.7.10 Κλίμακες-κιγκλιδώματα

Δ.7.11 Κουφώματα

Δ.7.12 Στοιχεία όψεων

Δ.8 Διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου

Δ.9 Εγκαταστάσεις- δίκτυα

Δ.10 Λειτουργικότητα

E. ΠΡΟΣΘΗΚΗ

E.1 Η φιλοσοφία της προσθήκης

E.2 Κτιριολογικά

E.3 Μορφολογικά

E.4 Κατασκευαστικά

E.4.1 Φέρον οργανισμός

E.4.1.1 Θεμέλια

E.4.1.2 Τοιχοποιία

E.4.1.3 Στέγη

E.4.2 Οικοδομικά υλικά

E.4.2.1 Πατώματα και δάπεδα

E.4.2.2 Οροφές

E.4.2.3 Ανοίγματα

E.4.2.4 Επιχρίσματα- χρωματισμοί

E.4.5 Κλίμακες

E.4.6 Στοιχεία όψεων

E.5 Περιβάλλον χώρος

E.7 Λειτουργικότητα

Z. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

H. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΩΝ

H.1 Σχέδια αποτύπωσης

H.1.1 Κατόψεις

H.1.1.1 Κάτοψη υπογείου

H.1.1.2 Κάτοψη ορόφου

H.1.1.3 Κάτοψη ορόφου

H.1.2 Κάτοψη στέγης- τομή Α- Α

H.1.3 Όψεις: ανατολική- δυτική

H.1.4 Όψεις: βόρεια- νότια

H.2 Σχέδια επέμβασης

H.2.1 Κατόψεις

H.2.1.1 Κατόψη υπογείου

H.2.1.2 Κάτοψη ισογείου

H.2.1.3 Κάτοψη ορόφου

H.2.2 Κάτοψη στέγης- τομή Α- Α

H.2.3 Όψεις: ανατολική- δυτική

H.2.4 Όψεις: βόρεια- νότια

H.3 Σχέδια προσθήκης

H.3.1 Κατόψεις

Η.3.1.1 Κάτοψη ισογείου

Η.3.1.1 Κάτοψη ορόφου- στέγης

Η.3.2 Τομές

Η.3.3 Όψεις: ανατολική- δυτική

Η.3.4 Όψεις: βόρεια- νότια

Η.3.5 Διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ι. ΙΣΤΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κ. ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΑ

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μελέτη του νεοκλασικού κτηρίου γίνεται με **σκοπό** την αποκατάστασή του και την ανάδειξη των μορφολογικών του στοιχείων. Με την επανάχρησή του σε παραδοσιακό ξενώνα αλλά και με την νέα προσθήκη που θα πραγματοποιηθεί, έχει σκοπό την διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας του κτηρίου, του οικισμού, ως τόπος έμπνευσης των λόγιων της εποχής και της οικογένειας Κασσαβέτη, η οποία συντέλεσε σημαντικά στους δύσκολους καιρούς που διένυε η Ελλάδα, τόσο πολιτικά όσο και οικονομικά.

Α.1 Θέση και πρόσβαση

- **Η Μαγνησία**

Η Μαγνησία βρίσκεται βορειανατολικά στο χάρτη της Ελλάδας. Βρέχεται από τον Παγασητικό Κόλπο αλλά και από το Αιγαίο. Στα ανατολικά της υψώνεται η οροσειρά του Πηλίου.

Η Μαγνησία κατά την αρχαιότητα ήταν χώρα περίοικος της Θεσσαλίας. Αυτό σημαίνει ότι και μετά την κάθοδο των Θεσσαλών διατήρησε την αυτονομία της, απομονώθηκε με κάποιον τρόπο και ανέπτυξε ιδιαίτερη οικονομική δραστηριότητα.

Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας υπήρχε συχνή μετακίνηση αλλά και εύκολη λόγω της παρουσίας του λιμανιού. Με την απελευθέρωση της Θεσσαλίας το 1881, υπήρξε μεγάλη πνευματική και οικονομική ακμή τόσο στην περιοχή του Βόλου, όσο και στα χωριά του Πηλίου.

Στα επόμενα χρόνια και μέχρι το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, ο Βόλος εξελίχθηκε σε σημαντικό βιομηχανικό κέντρο με αξιόλογες υποδομές και σημαντική παραγωγική δραστηριότητα, ιδίως στους κλάδους των τροφίμων, του καπνού, της υφαντουργίας, της μεταλλουργίας και της βυρσοδεψίας.

- Αρχιτεκτονική του Βόλου

Λόγω του εμπορικού λιμανιού, η πολιτιστική ταυτότητα του Βόλου επηρεαζόταν συχνά, έτσι λοιπόν και η αρχιτεκτονική του. Διακρίνονται τρία βασικά είδη αρχιτεκτονικής στην περιοχή του Βόλου, όσες και οι ιστορικές φάσεις που πέρασε.

Πιο αναλυτικά, μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας και κατά την ανταλλαγή των πληθυσμών το 1922, κατεύθυνε στην Ελλάδα ένας μεγάλος αριθμός Ελλήνων οι οποίοι δεν είχαν περιουσιακά στοιχεία. Έτσι το δημόσιο τους παρηγορήσε ένα κομμάτι γης για να μπορέσουν να χτίσουν το σπιτικό τους, με μια βασική κάμαρα και το λουτρό ήταν έξω όπως και η κουζίνα, σε διάφορες περιοχές του Βόλου όπου με τα χρόνια και με τα χρήματα που έβγαζε η κάθε οικογένεια το κομμάτι γης μεγάλωνε. Αυτές οι περιοχές υπάρχουν ακόμα και σήμερα ανέπαφες και αναπτυσσόμενες, τα λεγόμενα «προσφυγικά» και σηματοδοτούν τις δύσκολες στιγμές που πέρασε η Ελλάδα.

Σε άλλες περιοχές του Βόλου υπάρχουν τα *αρχοντικά*, νεοκλασικής αρχιτεκτονικής κυρίως, των οποίων οι ιδιοκτήτες ήταν πλούσιοι, βιομήχανοι και εργοστασιάρχες την περίοδο που ο Βόλος ήταν από τα μεγαλύτερα βιομηχανικά κέντρα της Ελλάδος. Τα αρχοντικά αυτά διατηρούνται και κατοικούνται μέχρι και σήμερα στο κέντρο του Βόλου. Χαρακτηρίζονται από συμμετρικές όψεις και μεγάλα ανοίγματα στις προσόψεις τους, καθώς και επιβλητικές δυσκολές σκάλες. Οι τόνοι των χρωματισμών ήταν διακριτικοί, όπως το γαλάζιο και η ώχρα. Οι αυλές τους ήταν από την μεριά του δρόμου με μεγάλη έκταση, όπου συνήθιζαν να κάθονται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Κατά την περίοδο της κατοχής των Γερμανών η Μαγνησία και πιο συγκεκριμένα ο Βόλος υιοθέτησε την βιομηχανική αρχιτεκτονική, όπου τα σπίτια ήταν απλά, με γερμανικά κουφώματα και οι χρωματισμοί ήταν στους τόνους του γκρι, αλλά ήρθε και η μόδα των πολυκατοικιών πάλι σε απλές αρχιτεκτονικές γραμμές, οι λεγόμενες «εργατικές» κατοικίες.

Σημαντικό ορόσημο όμως υπήρξε ο σεισμός του 1955 μετά από τον οποίο μεγάλα κομμάτια της πόλης ξαναχτίστηκαν και ο Βόλος απέκτησε μια εντελώς νέα φυσιογνωμία και ένα καθαρό πολεοδομικό σύστημα για το οποίο φημίζεται, με κάθετες και οριζόντιες διευθύνσεις, οι οποίες είτε οδηγούν στο λιμάνι, είτε στο βουνό του Πηλίου.

- Το Πήλιο¹

Το Πήλιο είναι βουνό στο Νομό Μαγνησίας δίπλα στη πόλη του Βόλου, με ύψος 1.624 μέτρα(κορυφή Πουριανός Σταυρός). Κατά την Ελληνική μυθολογία ήταν η θερινή κατοικία των Θεών και Πατρίδα των Κενταύρων.

Εκτείνεται από τα βορειοδυτικά προς τα νοτιοανατολικά με μήκος κατά προσέγγιση 44χλμ. Και πλάτος που κυμαίνεται από 10χλμ. Πάνω σ' αυτόν τον ορεινό όγκο τα χρόνια της Τουρκοκρατίας αναπτύχθηκαν τα είκοσι τέσσερα χωριά του Πηλίου, γνωστά από τους Έλληνες και ξένους περιηγητές.

Η ποιότητα και η σημασία της περιοχής του Πηλίου καθορίζονται από οικολογικές, οικονομικές, ιστορικές και αισθητικές παραμέτρους.

Η οικονομική αξία της περιοχής συνίσταται σε δύο πλουτοπαραγωγικές πηγές: α) την καλλιέργεια μήλων και ελιάς, αλλά και άλλων οπωροφόρων και ανθέων και β) τον τουρισμό. Οι δύο αυτές δραστηριότητες υποστηρίζουν τα χωριά και της τοπικές κοινωνίες. Το Πήλιο και η γύρω περιοχή κατοικούνται συνεχώς από τα αρχαία χρόνια κι έχουν μακρά ιστορία και πολιτιστική παράδοση που εξελίσσονται ενεργά μέχρι σήμερα. Στα χωριά του Πηλίου διατηρείται η τοπική παραδοσιακή αρχιτεκτονική που αποτελεί κομμάτι του φυσικού περιβάλλοντος. Η σπάνια αισθητική αξία της περιοχής εστιάζεται σ' αυτήν ακριβώς την αρμονία ανθρώπινης παρουσίας και περιβάλλοντος και στο συνδυασμό του ορεινού και παραθαλάσσιου τοπίου. Συμπερασματικά, το Πήλιο είναι της τόπος όπου διατηρείται η καλή κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και ταυτόχρονα δραστηριοποιείται της σημαντικός αριθμός κατοίκων.

¹ Πηγή: Δημήτρης Παλιούρας, Αρχιτέκτονας

Ακόμα και σήμερα διατηρούν μεγάλο μέρος από την αρχική τους φυσιογνωμία, που τα καθιστά από τους σημαντικότερους παραδοσιακούς οικισμούς της Ελλάδας. Οι προϋποθέσεις που συνετέλεσαν στην ανάπτυξη αυτών των οικισμών ήταν πάρα πολλές, κυρίως όμως η εύφορη γη με τα πολλά τρεχούμενα νερά, η εύκολη θαλάσσια μεταφορά, η τοπική αυτοδιοίκηση με τα προνόμια που της έδωσαν οι Τούρκοι κατακτητές και οι επενδύσεις που έκαναν οι Πηλιορείτες ομογενείς, κυρίως από την Αίγυπτο, με τη δημιουργία σημαντικών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων. Όλα αυτά συνέβαλαν ώστε να αναπτυχθούν και να φθάσουν στο απόγειο τους το 18ο και στις αρχές του 19ου αιώνα. Απ' το τέλος του 19ου αιώνα, με την απελευθέρωση της Θεσσαλίας και την παράλληλη ανάπτυξη των μεγάλων αστικών κέντρων, έχουμε την παρακμή του Πηλίου και τη σταδιακή εγκατάλειψη του.

Σήμερα, εκείνο που απομένει από τη μεγάλη πολιτισμική και οικονομική ανάπτυξη είναι τα μεγάλα αρχοντικά, που αντιστέκονται πεισματικά στη φθορά του χρόνου, για να μετατραπούν κι αυτά, σταδιακά, σε τουριστικές εγκαταστάσεις, όπως απαιτούν οι ανάγκες της τουριστικής αξιοποίησης της περιοχής.

-Πολιτισμικό πλαίσιο²

Πριν πλησιάσει κανείς το φαινόμενο της οικονομικής, και ειδικότερα της αρχιτεκτονικής ακμής του Πηλίου, είναι απαραίτητο να σχηματίσει γενικότερη εικόνα των πραγμάτων του ευρύτερου γεωγραφικού χώρου της όψιμης τουρκοκρατίας. Πολλές παράλληλες ιστορίες τόπων με κοινά χαρακτηριστικά, δείχνουν ότι τα θαυμάσια ορεινά κέντρα των Αμπελακίων, του Πηλίου ή του Ζαγορίου δεν υπήρξαν παρά οι αιχμές μιας γενικότερης ανάπτυξης και αναζωογόνησης του βαλκανικού χώρου και της Μικρασίας.

Έτσι και το Πήλιο είναι μία επιμέρους, αν και ξεχωριστή, περίπτωση της γενικότερης εξέλιξης των επαρχιακών εστιών του 18ου-19ου αι. Φυσικό είναι τα σπίτια του να εντάσσονται στο πλαίσιο της διεθνικής, τυποποιημένης αρχιτεκτονικής του ενιαίου πολιτισμικού χώρου της εποχής. Αποφασιστικός, εν προκειμένω, ο ρόλος των συντεχνιών των οικοδόμων, που μετακινούνται σε όλη την αυτοκρατορία: φορείς της τοπικής παράδοσης, γίνονται τώρα κοινωνοί των εξελιγμένων συνθέσεων και της «λόγιας» αρχιτεκτονικής έκφρασης, που γνωρίζουν με τη μαθητεία τους στο χτίσιμο των μεγάλων κонаκιών. Έτσι, μέσα από ένα συνεχή διάλογο του αυτογενούς και του επείσακτου, διαμορφώνονται οι μικροϊδιοτυπίες της τοπικής οικονομίας.

Η αρχιτεκτονική της κατοικίας μέσα στους τρεις αιώνες οικοδομικής δραστηριότητας στα πηλιορείτικα χωριά διακρίνεται, σε τρεις μεγάλες ενότητες και εποχές.

² Πηγή: Αφιέρωμα 7 Ημέρες, Εφημερίδα Καθημερινή, Ιούλιος, 1995, «Το Μαγευτικό Πήλιο»

-Πηλιορείτικη παραδοσιακή αρχιτεκτονική

Η οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη των ηλιορείτικων χωριών κατά την όψιμη Τουρκοκρατία είναι ένα φαινόμενο ξεχωριστό, μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της εποχής του. Σ' αυτή την ορεινή χερσόνησο συνέτρεξαν όλες μαζί οι προϋποθέσεις που βοήθησαν στην ανάπτυξη των ορεινών βιοτεχνικών κέντρων των χρόνων του νεοελληνικού διαφωτισμού: η ασφάλεια του δύσβατου τόπου, αλλά και η επαφή με τη θάλασσα η συνδυασμένη αγροτική και βιοτεχνική παραγωγή, τα προνόμια της αφιερωμένης γης (βακούφια), και η αυτοδιοίκηση του αμιγούς ελληνικού πληθυσμού. Πληθυσμού εποίκων απ' όλες τις γωνιές της Ελλάδας, που με τυχοδιωκτική επιμονή ρίχτηκαν στη μάχη της επιβίωσης και του πλουτισμού. Κάπως έτσι μπορεί να σκιαγραφηθεί η έκταση και η ένταση του φαινομένου των «εικοσιτεσσάρων» χωριών, που έμοιαζαν πραγματικές πολιτείες σκαρφαλωμένες στα βουνά, όταν, στην αυγή του 19ου αιώνα προξενούσαν το θαυμασμό των ξένων ταξιδιωτών.

Γιατί η οικονομική ευρωστία εκείνων των χρόνων εκδηλώθηκε, μεταξύ των άλλων, και με ένα πρωτοφανή οικοδομικό οργανισμό. Τα πρωτεία στην οικοδομική κίνηση είχε το κτίσιμο των σπιτιών, που με την εισαγωγή όλο και πιο πολλών στοιχείων της αστικής αρχιτεκτονικής της εποχής και την παράλληλη διατήρηση της οχυρής τους φυσιογνωμίας δημιούργησαν ιδιότυπη τοπική παράδοση, γαμίζοντας τα χωριά από παρόμοια, μεγάλα ή μικρότερα, επιβλητικά αρχοντικά και νοικοκυρόσπιτα.

Τεκμήρια της διάκρισης αυτής αποτελούν τα κτίρια της «μεγάλης» αρχιτεκτονικής, δηλαδή κτίρια πλούσια, ολοκληρωμένα, που στέγαζαν την εκάστοτε «αστική» κοινωνία του τόπου. Άλλωστε, αυτά ήταν και τα πρότυπα για μίμηση από την πιο «λαϊκή» οικοδομία, αυτά διαμόρφωναν, ως φορείς επείσακτων ιδεών, συνθέσεων και μορφών, την αρχιτεκτονική στο Πήλιο, που με τη σειρά του, ως αυτόνομος ως ένα βαθμό πολιτισμικός και οικονομικός χώρος, την αφομοίωνε και την μετέπλαθε στα πλαίσια των αναγκών του, παράγοντας αυτό που συνηθίστηκε να λέγεται «πηλιορείτικη παραδοσιακή αρχιτεκτονική». Είναι όμως τόσο γενικός αυτός ο όρος που έχει συνδεθεί τόσο πρόχειρα με κάποιους συγκεκριμένους τύπους αρχοντικών σπιτιών, που κάνει αναγκαία την ταξινομημένη χρονολογικά εξέταση των κτιρίων, ώστε να αποκαλυφθεί η μεγάλη ποικιλία συνθέσεων, μορφών και κατασκευών του Πηλίου των τριών προηγούμενων αιώνων.

Σύμφωνα με τον παραπάνω τρόπο φαίνεται να δημιουργήθηκε και το μεγαλύτερο και αξιολογότερο χωριό του Πηλίου, η Ζαγορά. Απόλυτα εξακριβωμένες ιστορικές πληροφορίες για τον χρόνο ίδρυσης της Ζαγοράς δεν υπάρχουν. Μισή ώρα περίπου Ν.Α. του σημερινού χωριού προς την θάλασσα, υψώνεται ένας λόφος δενδρόκλειστος γνωστός με το όνομα "Παληόκαστρο", στην επίπεδη κορυφή του οποίου σώζονται ερείπια οχυρώσεων, ενετικών κατά πάσα πιθανότητα. Γύρω επίσης από τον λόφο παρατηρούνται ερείπια βυζαντινών και αρχαιότερων κτισμάτων, κατά καιρούς δε, στις κοντινές στα σημεία αυτά εκτάσεις, έχουν βρεθεί από καλλιεργητές αρχαίοι τάφοι, πήλινα αγγεία, ξίφη και νομίσματα με παραστάσεις της Αργώ. Τα ευρήματα αυτά δείχνουν πως στην περιοχή ήταν χτισμένη κάποια προχριστιανική πόλη που σύμφωνα με τον ιστορικό Νικόλαο Γεωργιάδη, είναι οι αρχαίες Μύραι που αναφέρει ο Σκύλαξ.

- **Η Ζαγορά**

Είναι το μεγαλύτερο σε πληθυσμό χωριό του Πηλίου. Έχει 3.000 κάτοικους και βρίσκεται κτισμένη αμφιθεατρικά στις Β.Α. πλαγιές του, σε υψόμετρο 450 - 550 μέτρων περίπου. Φθάνει κανείς σ' αυτήν οδικώς από τον Βόλο, μέσω Πορταριάς - Χανίων διανύοντας 47 χλμ., ενώ η απόσταση μέσω Τσαγκαράδας είναι 80 χλμ. περίπου.

Διατηρεί την αρχική της διαίρεση σε τέσσερις συνοικίες, της Αγ. Παρασκευής (Περαχώρα), της Αγ. Κυριακής, του Αγ. Γεωργίου και της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος. Όλες, πλην της τελευταίας, έχουν πλατείες με κεντρική και μεγαλύτερη αυτήν του Αγ. Γεωργίου.

Η οικονομία της στηρίζεται κυρίως στην καλλιέργεια των μήλων η συγκέντρωση και η εμπορία των οποίων γίνεται, σχεδόν στο σύνολο της παραγωγής, από τον Συνεταιρισμό Ζαγοράς, έναν από τους πρώτους συνεταιρισμούς της Ελλάδος. Ιδρύθηκε το 1916 και έπαιξε σπουδαιότατο ρόλο στην οικονομία της Ζαγοράς αλλά και της περιοχής γενικότερα. Πρώτος εξαγωγικός φορέας μήλων στην χώρα και πρότυπος από το 1982, έχει σήμερα πάνω από 750 μέλη και είναι πλήρως οργανωμένος με μηχανογράφηση, δικά του ψυγεία, διαλογητήρια και μέσα διακίνησης.

Η φυσική ομορφιά του τόπου επίσης, που παρά τις αναπτυσσόμενες τουριστικές δραστηριότητες έχει μείνει σχεδόν άθικτη και ο μοναδικός συνδυασμός βουνού και θάλασσας καθιστούν την Ζαγορά ένα από τα ομορφότερα θέρετρα της Ελλάδος.

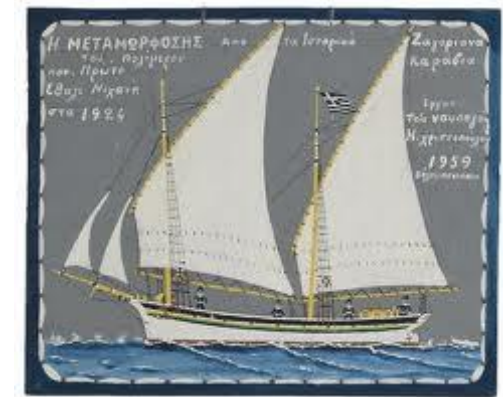
Η ιστορία της περιοχής της Ζαγοράς συτελεί σ' αυτό που είναι σήμερα. Για πολλά χρόνια υπήρξε σημαντικό οικονομικό και πνευματικό κέντρο, παράγοντες που συντέλεσαν να λειτουργήσει ως πόλος έλξης πλουσίων και λογίων και να επενδύσουν στον τόπο. Πιο αναλυτικά:

-Ο ρόλος της Ζαγοράς στην οικονομία

Στην Ζαγορά, η γεωργία και το εμπόριο άκμαζαν για πολλά χρόνια. Κατείχε τα σκήπτρα στην μεταξοπαραγωγή (25.000-30.000 οκάδες το χρόνο) με μέγιστες εξαγωγές στη Βρετανία, Δαλματία, Γερμανία και άλλες περιοχές της Ευρώπης. Παράλληλα αναπτύχθηκε και η εγχώριος βιομηχανία. Μεγάλες ήταν οι ποσότητες μαλλιού που εισήγε η αγορά της από διάφορες περιοχές της Ελλάδος και αφού τις επεξεργάζονταν μαζί με ντόπιες ποσότητες στα ζακουστά «αργαστήρια» της, παρήγαγε τις ονομαστές «καπότες της Ζαγοράς».

Για την ευχερέστερη διεξαγωγή αυτού του εξαγωγικού και εισαγωγικού εμπορίου ήταν φυσικό να αποκτήσει και αξιόλογο εμπορικό στόλο, τα περίφημα Ζαγοριανά καράβια για τα οποία πάμπολλα ποιήματα και τραγούδια έχει αφήσει η Λαϊκή Μούσα. Τα Ζαγοριανά καράβια διασχίζοντας την Μεσόγειο μετέφεραν τα προϊόντα της κωμόπολης στην Κωνσταντινούπολη, την Σμύρνη και σ' όλα τα μεγάλα λιμάνια της Ευρώπης. Έτσι δημιουργήθηκε στην ανατολική πλευρά του Πηλίου ένα σπουδαιότατο και ακμαιότατο εμπορικό κέντρο. Πλούσιοι έμποροι Ζαγοριανοί ήταν εγκατεστημένοι σε πολλές πόλεις του εξωτερικού και αυτοί που ήταν στην Ζαγορά διατηρούσαν υποκαταστήματα και αντιπρόσωπους σ' όλα τα εμπορικά κέντρα της εποχής. Η οικονομική λοιπόν αυτή ευρωστία και η συνεχής επικοινωνία με την Δύση δημιούργησαν το έδαφος και για την πνευματική ανάπτυξη και ακμή της Ζαγοράς.

Αλλά και σήμερα η Ζαγορά έχει σημαντικότερη δραστηριότητα, κυρίως μέσα από την καλλιέργεια του περίφημου ζαγοριανού μήλου. Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός της, ένας απ' τους πρώτους συνεταιρισμούς της Ελλάδας (έτος ίδρυσης 1916) και πρότυπος από το 1982 είναι ο κύριος συντελεστής της σημερινής άνθησης.

-Η πολιτιστική αξία της Ζαγοράς

Η Ζαγορά, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω είχε μια ζηλευτή χειροτεχνική και εμποροναυτική δραστηριότητα από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα. Ο πλουτισμός στο εξωτερικό και κυρίως στην Αίγυπτο πάρα πολλών Ζαγοριανών είχε εξαιρετικά θετικό αντίκτυπο, όχι μόνο στην οικονομική αλλά και στην πνευματική ζωή της Ζαγοράς.

Χάρη στις δωρεές διαφόρων ευεργετών, η Ζαγορά απέκτησε πολλά κοινωφελή έργα, ανάμεσα στα οποία ήταν και τα πρώτα σχολεία "κοινών γραμμάτων" στο Πήλιο, αλλά και το ανώτερης μόρφωσης "Ελληνομουσείο" που έγινε η πρώτη και με πανελλήνια ακτινοβολία πνευματική κυψέλη στον ευρύτερο ηλιοεπίτιμο χώρο και όπου μαθήτευσαν μεγάλες μορφές του νεότερου ελληνισμού, ανάμεσα στις οποίες και ο Ρήγας Βελεστινλής.

Η Ζαγορά υπήρξε πατρίδα, τόσο κατά τους χρόνους της τουρκοκρατίας όσο και αργότερα, επιφανών ανδρών που διακρίθηκαν στα γράμματα, στις επιστήμες, στο εμπόριο και στην φιλανθρωπία. Εκτός του Πατριάρχου Καλλινίκου του Γ', του αδελφού του Γρηγορίου αρχιεπισκόπου Δημητριάδος-Ζαγοράς και του Ιωάννου Πρίγκου μεγαλέμπορου στο Άμστερνταμ και μεγάλου ευεργέτου της Ζαγοράς, πρέπει να αναφερθούν επίσης οι αδελφοί Ευστάθιος και Γεώργιος Λαπάται άρχοντες των ηγεμόνων της Μολδοβλαχίας, Μωϋσής Κρήτση ιδρυτής του Κρητσκείου Σχολείου Ζαγοράς, Νικόλαος Κρήτσης αντιναύαρχος του Ρωσικού στόλου και κληροδότης μεγάλου ποσού στην Ελληνική κυβέρνηση για υποτροφίες μαθητών και ο Ιωάννης Δ. Κασσαβέτης ιδρυτής της Σχολής Θηλέων (Παρθεναγωγείου) της Ζαγοράς (πρώτου Παρθεναγωγείου στο Πήλιο).

Ευεργέτες όμως και μάλιστα πολλοί απ' αυτούς εθνικοί αναδείχθηκαν και από τους Ζαγοριανούς ξενιτεμένους στην Αίγυπτο ένα άλλο μεγάλο και λαμπρό κεφάλαιο της ιστορίας της Ζαγοράς. Φιλόπονοι, ακούραστοι, φιλοπρόδοι, πρωτοστάτησαν κι αυτοί σε όλους τους τομείς, στις καλλιέργειες, στις βιομηχανίες, στο εμπόριο, στις επιστήμες στα γράμματα προσφέροντας ευεργεσίες όχι μόνο στην ιδιαίτερη πατρίδα τους αλλά και στο Ελληνικό κράτος γενικότερα.

Ακόμα η Ζαγορά διαθέτει πολλές εκκλησίες, μεγάλες πλατείες, πανέμορφα αρχοντικά, υδραγωγεία, δρόμους, βρύσες κι ένα πλήθος ακόμα έργων κοινής ωφελείας που αναβάθμισαν πολιτιστικά την περιοχή.

Στη Ζαγορά ιδρύθηκε μία από τις πρώτες βιβλιοθήκες της επαρχίας.

Α.2 Ιστορικά στοιχεία νεοκλασικής αρχιτεκτονικής στον ελλαδικό χώρο

Η Ευρωπαϊκή νεοκλασική αρχιτεκτονική έφτασε στην Ελλάδα με την ανάκτηση της ανεξαρτησίας μας, η οποία δεν είναι τυχαίο ότι, επιτεύχθηκε την εποχή ακριβώς που η αναβίωση της ελληνικής τέχνης στις ευρωπαϊκές χώρες βρισκόταν στην ακμή της. Οι λόγοι για τους οποίους η ευρωπαϊκή νεοκλασική αρχιτεκτονική βρήκε άμεση ανταπόκριση και διαδόθηκε σε ολόκληρο τον ελληνικό χώρο είναι κυρίως δυο. Ο ένας είναι το γεγονός ότι η κλασική παράδοση ήταν πάντοτε ζωντανή και παρούσα στην ελληνική αρχιτεκτονική. Τα υλικά και οι τρόποι δομήσεως (λιθοδομία), οι κτηριολογικοί τύποι και η διάταξη των όγκων, το σχήμα των ανοιγμάτων αλλά ακόμη και διακοσμητικές αρχιτεκτονικές μορφές- όσο απλουστευμένες κι αν ήταν όλα είναι στοιχεία βασικά που έχουν επιζήσει μέσα από τους αιώνες. Στη στερεή αυτή αρχιτεκτονική παράδοση του ελληνικού χώρου και ανάλογα με τις ιδιαίτερες ιστορικές συνθήκες που επικρατούσαν σε κάθε περιοχή του έρχονταν κάθε φορά να μπολιαστούν οι «ερμηνείες» που κατά καιρούς μέσα στην ιστορία έδωσε η Ευρώπη στην κλασική αρχαιότητα από τον 15ο αιώνα και εξής, δηλαδή η Αναγέννηση, το Barock, ο Νεοκλασικισμός. Οι τεχνοτροπίες αυτές (ακόμη και οι δύο πρώτες που κατάγονταν έμμεσα και όχι άμεσα από την κλασική Ελλάδα) ήταν εύκολο να γίνουν δεκτές στον ελληνικό χώρο, αφού στα κύρια σημεία τους χρησιμοποιούσαν το ίδιο αρχιτεκτονικό λεξιλόγιο και τους ίδιους τρόπους δομήσεως με τη ζωντανή κλασική παράδοση της ελληνικής αρχιτεκτονικής. Τα στοιχεία που πήρε η ελληνική αρχιτεκτονική από τις τρεις διαδοχικές ευρωπαϊκές «ερμηνείες» της αρχαιότητας, αφού αφομοιώθηκαν και μεταπλάσθηκαν δημιουργικά κάθε φορά από την εντόπια αρχιτεκτονική παράδοση, έδωσαν μορφές που-τηρουμένων βεβαίως των αναλογιών- είναι παράλληλες προς τις μορφές των αντίστοιχων ευρωπαϊκών τεχνοτροπιών αλλά ταυτόχρονα διατηρούν και έναν ιδιαίτερο τοπικό χαρακτήρα, μία ιδιαίτερη φυσιογνωμία.

Έτσι είναι και η περιοχή της Ζαγοράς, όπου σημαντικό ρόλο έπαιξε το γεγονός ότι για πολλά χρόνια υπήρξε σημαντικό οικονομικό κέντρο όπου προσέλκυσε πολλούς πλούσιους ομογενείς του Πηλίου. Όταν άρχισαν να επενδύουν στην περιοχή, έχτιζαν τις εξοχικές κατοικίες τους βάση ευρωπαϊκού νεοκλασικισμού κρατώντας φυσικά στοιχεία της πηλιορείτικης αρχιτεκτονικής. Αυτός ήταν ένας τρόπος ανάδειξης και υπεροχής γι' αυτό και τα κτίρια τους είναι ιδιότροπης τεχνοτροπίας ξεχωρίζοντας από τα υπόλοιπα.

Κύρια υλικά δομής είναι η πέτρα αλλά και ο τσατμάς, ενώ οι όψεις διακοσμούνται με τραβηγτές κορνίζες από σοβά αλλά και μαρμάρινες καθώς και με γύψινες διακοσμητικές ταινίες. Η πέτρα κυριαρχεί στις όψεις επίσης ως φέρον στοιχείο, όπως λιθόκτιστες μεγαλοπρεπής σκάλες οι οποίες επενδύονται με μαρμάρινες πλάκες. Οι τεχνοτροπίες διέφεραν ανάλογα τους τεχνίτες που θα καλούσαν οι ιδιοκτήτες γι' αυτό υπάρχει μια ποικιλία μορφών των νεοκλασικών σπιτιών στην περιοχή της Ζαγοράς.

-Η αρχιτεκτονική της Ζαγοράς

Τα κτήρια της Ζαγοράς διότι ήταν πολιτιστικό και εμπορικό κέντρο, επί των πλείστων χαρακτηρίζεται από νεοκλασικά κτήρια πλουσίων οικογενειών, σε αντίθεση με τον οικισμό Αγίας παρασκευής που είναι ο πιο παλιός, η αρχιτεκτονική των κτηρίων χαρακτηρίζεται από πηλιορείτικη αρχιτεκτονική.

Τα νεοκλασικά αρχοντικά στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα διαθέτουν χαρακτηριστικά τόσο κτηριολογικά όσο και μορφολογικά. Πιο αναλυτικά, χωρίζονται σε τρεις ή και τέσσερις ορόφους με υπόγειο και δύο ή τρεις κύριους ορόφους. Στο υπόγειο διακρίνονται κυρίως αποθηκευτικοί χώροι για το κρασί και το λάδι, το κάρβουνο αλλά και ο χώρος όπου διέμενε το υπηρετικό προσωπικό και το πλυσταριό. Στο ισόγειο ήταν οι κύριοι χώροι του σπιτιού όπως η σάλα και η τραπεζαρία αλλά και το γραφείο του ιδιοκτήτη. Σε κάποια αρχοντικά παρατηρούνται στο ισόγειο ο χώρος του λουτρού και της κουζίνας. Δεν συνηθίζονταν να βρίσκονται οι δύο τελευταίοι χώροι στο ίδιο κτήριο αλλά εξωτερικά. Στα κτήρια όμως που συστεγάζονται με διάφορα χαρακτηριστικά, όπως το πάτωμα μπορούν και τα διαχωρίζουν από το υπόλοιπο σπίτι. Στους ορόφους βρίσκονταν τα δωμάτια, που τις περισσότερες φορές υπερέβαινε τον αριθμό της οικογένειας, καθώς διάθεταν και δωμάτια για να φιλοξενούν επισκέπτες. Στον όροφο βρισκόταν η σάλα, ή το καθημερινό όπως αλλιώς αποκαλείται που χρησιμοποιούνταν μόνο για τα άτομα της οικογένειας.

Μορφολογικά, η κύρια όψη τους δεν ήταν από την μεριά του δρόμου αλλά από την εσωτερική. Χαρακτηρίζεται από μεγαλοπρεπή στοιχεία, ένδειξης πλούτου και υπεροχής. Συνήθης υλικό ήταν το μάρμαρο στις όψεις που χρησιμοποιούνταν ως κορνίζα γύρω από τα μεγάλα ανοίγματα, αλλά και στις διακοσμητικές ταινίες που διαχώριζαν τους ορόφους. Διακρίνονται πρόβολοι στην κύρια πρόσοψή τους που στηρίζονται σε επίσης μαρμάρινα φορούσια. Τα κουφώματά τους είναι ξύλινα ενώ τα εξώφυλλα τους χαρακτηρίζονται γαλλικού τύπου, επηρεασμένοι από την ευρωπαϊκή αναγέννηση. Οι χρωματισμοί του κτηρίων διαφέρουν από κτήριο σε κτήριο, με κύρια χρώματα η ώχρα, το σκούρο κόκκινο και το γαλάζιο ενώ τα ξύλινα κουφώματα διακρίνονται είτε σε λευκά, είτε σε σκούρες αποχρώσεις της κερασιάς. Η πέτρα είναι κύριο χαρακτηριστικό των όψεων όπως επίσης και το τραβηγτό επίχρισμα ισόδομης λιθοδομής που παραπέμπει στα νεοκλασικά. Τέλος, οι κλίμακες είναι συνήθως δισκελή που καταλήγουν στην κεντρική είσοδο του κτηρίου με μαρμάρινα σκαλοπάτια και περίτεχνα κιγκλιδώματα με μεγάλο πλατύσκαλο.

-Ιστορικοί οικισμοί Ζαγοράς

Ο πρώτος πυρήνας του σημερινού χωριού ήταν το μοναστήρι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος. Η μονή αυτή που ιδρύθηκε στα 1160 μ.Χ., κτίσμα των Χριστιανών αυτοκρατόρων, ήταν προικοδοτημένη με μεγάλη περιουσία και είχε πολλούς μοναχούς, καταστράφηκε δε για τελευταία φορά από τυχαία πυρκαγιά τον Αύγουστο του 1887. Γύρω από το μοναστήρι αυτό έγινε η πρώτη οίκηση των κατοίκων της παλιάς Ζαγοράς, η οποία όπως φαίνεται για διάκριση ονομάστηκε Σωτήρα Ζαγορά, και σιγά-σιγά, ιδίως κατά τους μετέπειτα χρόνους της ανάπτυξης και της ακμής της, δημιουργήθηκαν και προστέθηκαν οι υπό- λοιπές συνοικίες: του Αγίου Γεωργίου, της Αγίας Κυριακής και της Αγίας Παρασκευής. Το όνομα Σωτήρα-Ζαγορά επικρατούσε μέχρι το δεύτερο ήμισυ του 18ου αιώνα σαν επίσημο όνομα της Ζαγοράς, αναφερόμενο σε διάφορα πατριαρχικά σιγίλλια και άλλα επίσημα έγγραφα, σώζονται δε και σφραγίδες με την διπλή αυτή ονομασία.

-Οικισμός «Σωτήρος» Ζαγοράς

Στο συνοικισμό «Σωτήρα» της Ζαγοράς, αποκαλείται και ως τα «αρχοντικά», διότι στην συγκεκριμένη συνοικία υπάρχουν χτισμένα αρχοντικά πλουσίων ομογενών αλλά και ντόπιων βιοτεχνών. Λίγο πιο πάνω από την κεντρική πλατεία, ορθώνεται μεγαλόπρεπο στην εγκατάλειψή του, το αρχοντικό των Κασσαβέτηδων. Χτισμένο το 1870 (παλιότερα στον ίδιο χώρο υπήρχε πυργόσπιτο) δεν υπήρξε μόνον το πατρικό σπίτι της μεγάλης αυτής οικογένειας αλλά, έχει δεθεί και με σημαντικά γεγονότα της Ελληνικής Ιστορίας. Ένας βομβαρδισμός στον ελληνοϊταλικό πόλεμο και οι σεισμοί του 1955, ερείπωσαν το αρχοντικό. Οι Κασσαβέτηδες κατάγονταν από την Ήπειρο και εμφανίστηκαν στη Ζαγορά περίπου το 1650. Πολλά μέλη της οικογένειας παρέμειναν στην Ήπειρο και κάποια άλλα εγκαταστάθηκαν στο Λέτσε της Ιταλίας.

-Ιστορικό Οικογένειας Κασσαβέτη³

«Δεν είναι μόνο ο ευγονικά επιλεγμένος κώδικας, που προικοδοτεί η μια γενιά στην άλλη τεράστιες δυνάμεις του ενστίκτου που δίνουν κατεύθυνση σε μια συμπεριφορά και γίνονται επαναστατική και πολιτική δράση, πρωτοπορία και κατάκτηση στο διεθνές εμπόριο, έμπνευση, χάρισμα, ποίηση, μουσική, ζωγραφική, συνείδηση της ανθρώπινης ιστορίας και του πολιτισμού. Είναι το σπάνιο ταίριασμα καταβολών σε συνεχή αλληλεπίδραση με το φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον, που γεννά την ψυχοσωματική αρμονία και ευεξία στην ανθρώπινη ύπαρξη και τους πανανθρώπινους ηθικούς κώδικες επικοινωνίας μεταξύ των λαών. Τα γονεϊκά πρότυπα δέχθηκαν πολλές επιδράσεις από τον πολιτισμό άλλων χωρών, τον μετέλλαξαν σε κουλτούρα και τρόπο ζωής και τον μεταβίβασαν βιωματικά στις επερχόμενες γενιές. Εκφράζουν στο χωρόχρονο του ανερμήνευτου της ύπαρξης τις αιώνιες ηθικές αξίες. Με κοινά χαρακτηριστικά των προσωπικοτήτων αυτών, την ευρύτητα του πνεύματος, χωρίς προκαταλήψεις και διστακτικά διλήμματα, κριτική και δημιουργική σκέψη, το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, τη φιλομάθεια, το ήθος, την καλλιέργεια, πίστη, ενσυναίσθηση και πάθος, καινοτομούν, δεν αναπαράγουν. Τους συναντάς Λογιοτάτους και δασκάλους του Γένους στο “Ελληνομουσείο” της Ζαγοράς από το 1702 μέχρι το 1821, να εμπνέουν με τις επαναστατικές τους ιδέες και να προετοιμάζουν τον αγώνα της Εθνεγερσίας, μορφές όπως του Ρήγα Φεραίου, του Ανθίμου Γαζή, του Γρηγόρη Κωνσταντά, του μετέπειτα Οικουμενικού Πατριάρχη Αθανασίου και του Φιλίππου Ιωάννου κ.ά. Τους βρίσκεις πρωτοπόρους να διευρύνουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες στην Αίγυπτο στα μέσα του 18ου αιώνα και να ιδρύουν στις αρχές του 19ου αιώνα στην Αλεξάνδρεια τον πρώτιστο και μεγαλύτερο της Αιγύπτου “Εμπορικό Οίκο Κασσαβέτη (Εισαγωγών - Εξαγωγών)”, με καταστήματα σε όλη τη χώρα και να διακινούν τα εμπορεύματά τους με δικά τους ποταμόπλοια, με κεντρικά γραφεία στο Λονδίνο, Παρίσι, Τεργέστη, Λίβερπουλ, Σύρο, Σμύρνη. Επιφανείς στο Λονδίνο, ιδρύουν το 1837, μαζί με άλλες εξέχουσες προσωπικότητες (Αδελφοί Ράλλη, Ιωνίδη, Ροδοκανάκηδες, Αργέντη, Σκυλίτση κ.λπ.) την Ελληνική Κοινότητα ή Αδελφότητα και την «Ελληνικήν Καπέλλαν». Σαν Βουλευτές, Υπουργοί και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση με πάθος να μετέχουν στο πολιτικό γίγνεσθαι και να στηρίζουν στον 20ο αιώνα τον Βενιζέλο στη δημιουργία του νεοσύστατου τότε Ελληνικού Κράτους. Να λαμβάνουν μέρος στην Εθνική Αντίσταση και στον Αντιδικτατορικό Αγώνα. Με βασική παιδεία των*

³ Απόσπασμα ομιλίας της Μ. Καραγεωργίου – Κασσαβέτη στο Ελληνομουσείο στη Ζαγορά, αρχείο Κασσαβέτη

αρχαίων ελλήνων, τη γλώσσα, ποίηση, φιλοσοφία, μουσική, ζωγραφική και μια σπάνια συναισθηματική δοτικότητα, διέθεσαν πολλές δεκάδες δις σε σημερινές δραχμές για ιδρύματα, σχολεία στη γενέτειρά τους (Κασσαβέτιο Παρθενοναγωγείο και Κληροδότημα), εκκλησίες στην Αλεξάνδρεια και στο Λονδίνο, Νοσοκομεία, Φιλεκπαιδευτική και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Να συνεισφέρουν στη δημιουργία του εθνικού στόλου με αγορά πολεμικού πλοίου και στον εξοπλισμό του κατά τη διάρκεια της κρητικής επανάστασης και να δίνουν όλη την περιουσία τους, για τον αγώνα ανεξαρτησίας και τέλος, ακόμη και τη ζωή τους. Να ευεργετούν την Ελλάδα με δύο μεγάλες δωρεές: τη διάθεση των 270.000 (;) στρεμμάτων κτήμα τους για την αποκατάσταση των Ακλήρων στην Αγία Λαρίσης και το κτήμα των 30.000 στρεμμάτων στον Αλμυρό επί Τρικούπη, για την ίδρυση Γεωργικής Σχολής, σημερινές Κασσαβέτιες Φυλακές. Η οικογένεια είχε αγοράσει τις εκτάσεις αυτές στη Θεσσαλία από τους Τούρκους, επί οθωμανικής κυριαρχίας. Να χρηματοδοτούν επίσης με μεγάλα ποσά έργα κατασκευής υδραγωγείων, κρηνών και οδικής συνδέσεως Πορταριάς, Χανίων, Ζαγοράς, Χορευτού. Η παρουσία τους στη Ζαγορά είναι συνεχής και αδιάλειπτη μέσα στους αιώνες μέχρι σήμερα. Η νέα γενιά συνεχίζει την ιστορία της οικογένειας στην πρωτοπορία των κοινωνικών, πολιτικών, πολιτιστικών αγώνων, σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο (Αλέξανδρος Κ. Καραγεωργίου, Γεώργιος Αντώνογλου – Κασσαβέτης, Μ. Καραγεωργίου - Κασσαβέτη). Η πολιτεία τιμητικά έδωσε σε πέντε κεντρικούς δρόμους της χώρας το όνομα Κασσαβέτη στην Αθήνα, στην Κηφισιά, στο Βόλο, στη Ζαγορά και στη Σύρο. Ο Ιερόνυμος Αλεξ. Κασσαβέτης έκτισε το αρχοντικό (στη θέση προϋπάρχοντος πηλιορείτικου πύργου της οικογένειας) στη Ζαγορά, το 1870. Δεν υπήρξε μόνο το πατρικό σπίτι της μεγάλης αυτής οικογένειας, αλλά έχει δεθεί και με σημαντικά γεγονότα της ελληνικής ιστορίας. Φιλοξένησε δια μέσω των αιώνων πολλές μεγάλες πολιτικές προσωπικότητες, εξέχουσες μορφές των γραμμάτων και των τεχνών, τιτλούχους και μη, ναυάρχους, φίλους και συγγενείς, αναφέρω μερικές από τις πιο γνωστές: τον Ελευθέριο Βενιζέλο, τον Κωνσταντίνο Τσάτσο (συγγενής των Κασσαβέτηδων) με τη σύζυγό του Ιωάννα (αδελφή του Σεφέρη), τον Άγγελο Σικελιανό με τη δεύτερη σύζυγό του Άννα, φίλη της Αγγελικής Κασσαβέτη, την οικογένεια Μερκούρη, τον Γεώργιο Δροσίνη μετά της συζύγου του Μαίρης (κόρη του Δημ. Κασσαβέτη), τον Γεώργιο Ράλλη, αδελφικός φίλος του Δημήτρη και της Αγγελικής Κασσαβέτη, τον πρίγκιπα της Σαξονίας και όλη την ελίτ του επιχειρηματικού και εμπορικού κόσμου εκείνης της εποχής, φίλοι και συγγενείς από την Αίγυπτο και από την Αγγλία. Από τα σημαντικότερα γεγονότα είναι η ιστορικής σημασίας ελληνοβουλγαρική συμμαχία που έγινε στο Αρχοντικό, από τον Ελευθέριο Βενιζέλο, όταν επισκέφθηκε τον Απρίλιο του 1912 τη Ζαγορά.»

B. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

B.1 Κτιριολογικά

Χτισμένο το 1870 (παλιότερα στον ίδιο χώρο υπήρχε πυργόσπιτο), το αρχοντικό Κασσαβέτη είναι ένα διώροφο κτίριο με υπερυψωμένο υπόγειο, όπως αυτό θεωρούνταν εκείνη την εποχή. Πιο συγκεκριμένα, το υπόγειο δεν είναι κάτω από τη στάθμη του εδάφους, αλλά αρχικά το θεωρούσαν χώρο αποθήκευσης και κίνησης του προσωπικού. Στο ισόγειο υπήρχαν οι κύριοι χώροι κίνησης της οικογένειας, όπως τραπεζαρία σάλα, γραφείο αλλά και η κουζίνα και το λουτρό. Τέλος, στον όροφο υπήρχαν τα δωμάτια της οικογένειας αλλά και η σάλα, η οποία ήταν για τα άτομα της οικογένειας. Πιο αναλυτικά,

B.1.1 Είσοδος: Στο κτήριο υπάρχουν δύο εισόδοι, η κεντρική είσοδος βρίσκεται στο ισόγειο και αποτελείται από τη δισκελή λίθοκτιστη σκάλα με συμπαγή μαρμάρινα σκαλοπάτια και περίτεχνη σφυρήλατη σιδεριά. Η δευτερεύουσα είσοδος βρίσκεται στο ίδιο ύψος με τη στάθμη του εδάφους και οδηγεί στο υπόγειο.

B.1.2 Περιβάλλον χώρος: Στον περιβάλλον χώρο του κτηρίου εκτός από την ύπαιθρο βρίσκονται και οι βοηθητικοί εξωτερικοί χώροι, όπως το οίκημα που διέμενε το προσωπικό που στεγαζόταν και το πλυσταριό, όπως επίσης λίγο παρακάτω βρίσκεται ο χώρος στον οποίο βρισκόταν η κουζίνα και υπάρχουν μαρτυρίες πως οι δυο χώροι συνδέονταν. Τα δύο αυτά οικήματα βρίσκονται σε πολύ άσχημη κατάσταση και δεν αναφέρονται στην παθολογία καθότι θα καθαιρεθούν.

B.1.3 Υπόγειο: Το υπόγειο αποτελείται κυρίως από αποθηκευτικούς χώρους όπως κρασιού, λαδιού, κάρβουνου. την δευτερεύουσα είσοδο και το κλιμακοστάσιο που οδηγεί στο ισόγειο.

B.1.4 Ισόγειο: Το ισόγειο περιλαμβάνει τους κύριους χώρους όπως τη σάλα, την τραπεζαρία, την κουζίνα, το λουτρό και το γραφείο καθώς και το ξύλινο κλιμακοστάσιο που οδηγεί στον όροφο.

B.1.5 Όροφος: Ο όροφος αποτελείται από τους προσωπικούς χώρους της οικίας που είναι τα υπνοδωμάτια καθώς και τη σάλα για τα μέλη της οικογένειας έτσι όπως συνηθίζονταν.

B.2 Μορφολογικά

Το κτήριο διαθέτει καθαρά νεοκλασική αρχιτεκτονική. Πρόκειται για κτήριο μεγάλων διαστάσεων διώροφο με υπερυψωμένο υπόγειο, λιθόκτιστο και στεγασμένο με ξύλινη στέγη και σχιστολιθικές στεγόπλακες. Διακρίνεται για τη συμμετρική διάταξη των όψεων και για τα επί μέρους στοιχεία, μορφολογικά, που τις συνθέτουν. Οι ορατές όψεις του ισόγειου είναι από επίχρισμα χαραγμένο σε ισομεγέθη ορθογώνια που μιμείται γωνιόλιθους σε ισόδομο σύστημα δομής ενώ το υπόλοιπο είναι από τριπτό σοβά με τραβηχτά διακοσμητικά στοιχεία. Στις τέσσερις γωνίες του κτηρίου και από τη στάθμη του πρώτου ορόφου ξεκινούν λιθόκτιστες παραστάδες που φθάνουν μέχρι τη γρυπίδα του δεύτερου ορόφου. Μεταξύ των ορόφων υπάρχει οριζόντια ζώνη και πάνω απ' αυτή στην πρόσοψη λίθινο γείσο που διαμορφώνουν το επιστήλιο του πρώτου ορόφου, ενώ του ορόφου αποτελεί συνέχεια της γρυπίδας της στέγης που προεξέχει έντονα και διαμορφώνεται με διάφορες ταινίες. Η είσοδος βρίσκεται στο κέντρο της

Εικόνα 1: ισόδομη λιθοδομή

πρόσοψης του πρώτου ορόφου και πλαισιώνεται από μαρμάρινο θύρωμα σε μορφή παραστάδων και επιστήλιου. Η υψομετρική διαφορά από τη στάθμη του εδάφους μέχρι την είσοδο καλύπτεται από μνημειακή δισκελή λιθόκτιστη σκάλα επενδεδυμένη από απόφια μαρμάρινα σκαλοπάτια και προστατεύεται από περίτεχνη σφυρίλατη σιδεριά. Πάνω από την είσοδο υπάρχει μαρμάρινο μπαλκόνι μεγάλων διαστάσεων που στηρίζεται σε έξι μαρμάρινα φορούσια και προστατεύεται από σφυρίλατη σιδεριά. Όλα τα παράθυρα πλαισιώνονται από τραβηχτές κορνίζες εκτός από της πρόσοψης στο ισόγειο που είναι μαρμάρινα απλής μορφής.

Εικόνα 2: Κιγκλιδώματα εξωτερικού κλιμακοστασίου

Εικόνα 3: Επιστύλιο θύρας

Εικόνα 4: Διακοσμητικές ταινίες

B.3 Κατασκευαστική περιγραφή

B.3.1 Φέρον οργανισμός

B.3.1.1 Θεμέλια

Δεν διατίθενται στοιχεία για τη θεμελίωση.

B.3.1.2 Τοιχοποιία

Στο υπόγειο οι εξωτερικοί φέροντες τοίχοι πάχους 0,90-1,00 μ., αποτελούνται από ημιλαξευτούς αργούς λίθους σε ακανόνιστη μορφή. Τα κενά τους συμπληρώνονται με μικρά κομμάτια πέτρας και κάποιας μορφής πρόχειρου κονιάματος. Μόνο οι γωνιόλιθοι είναι παντού λαξευμένοι με ιδιαίτερη επιμέλεια.

Στο ισόγειο οι εξωτερικοί φέροντες τοίχοι συνεχίζουν να αποτελούνται από ημιλαξευτούς αργούς λίθους με ακανόνιστη μορφή και στοίχιση αλλά με μικρότερο πάχος τοίχου, 60 cm. Όπως και στο υπόγειο διαπιστώνεται ότι μόνο οι γωνιόλιθοι είναι λαξευμένοι με ιδιαίτερη επιμέλεια. Οι εσωτερικοί τοίχοι αποτελούνται από ξύλοπηκτη τοιχοποιία, τσατμά, πάχους 10-20 cm.

Στον όροφο παρατηρείται το ίδιο είδος τοιχοποιίας όσον αφορά τους εξωτερικούς φέροντες τοίχους, οι οποίοι αποτελούνται από ημιλαξευτούς αργούς λίθους με ακανόνιστη μορφή και στοίχιση πάχους 60 cm, καθώς και οι εσωτερικοί τοίχοι αποτελούνται από ξυλόπηκτη τοιχοποιία, τσατμά.

B.3.1.3 Στέγη

Η στέγη όπως και σε όλα τα νεοκλασσικά είναι τετράριχτη με επικάλυψη από μεγάλες σχιστόπλακες Πηλίου. Εσωτερικά παρατηρείται μια τυπική κατασκευή ξύλινης στέγης με στήριγμα τον «μπαμπά» στη συνέχεια τους αμοιβόντες και τέλος τους ελκυστήρες. Επίσης διακρίνεται μια κατασκευή πετσώματος πάνω στο οποίο τοποθετήθηκαν αργότερα οι σχιστόπλακες ως τελική επικάλυψη.

B.3.2 Άλλα οικοδομικά υλικά

B.3.2.1 Πατώματα και δάπεδα

Σε όλο το κτήριο παρατηρείται η εναλλαγή του πατώματος. Ξεκινώντας από το υπόγειο διαπιστώνεται ότι σε κάποιους αποθηκευτικούς χώρους το δάπεδο καλύπτεται με σχιστόπλακες όπως οι χώροι αποθήκευσης λαδιού, κρασιού και κάρβουνου καθώς και στο διάδρομο και τη δευτερεύουσα είσοδο. Στους υπόλοιπους χώρους του υπογείου το δάπεδο καλύπτεται με ξύλινες σανίδες πλάτους 30 cm. Σε κάποια σημεία του υπογείου η πλάκα της οροφής είναι εμφανής η κατασκευή της, ενώ στα υπόλοιπα μέρη η οροφή είναι καλυμμένη με επίχρισμα, εκτός από τον χώρο των ψυγείων η οροφή καλύπτεται με ξύλινες σανίδες.

Στο ισόγειο το δάπεδο καλύπτεται με ξύλινες σανίδες πάχους 30 cm, ο χώρος της κουζίνας καλύπτεται με μεγάλες σχιστόπλακες, ενώ στο χώρο του λουτρού δεν υπάρχει σαφή εικόνα του δαπέδου αλλά από υπολείματα διαπιστώνεται η επικάλυψη του δαπέδου με κάποιο είδος σχιστόπλακας ή μπορεί αργότερα να καλύφθηκε με κάποιου είδους τσιμεντόπλακα. Η οροφή του ισόγειου σε όλο το εμβαδόν της αποτελείται από επίχρισμα με κάποιες γύψινες λεπτομέρειες, εκτός από το χώρο του διαδρόμου, του οποίου η οροφή καλύπτεται με ξύλινες χρωματιστές σανίδες με διακοσμητικές ταινίες.

Το δάπεδο του ορόφου καλύπτεται σε όλη την έκτασή του με ξύλινες σανίδες πλάτους 30 cm, ενώ η οροφή του είναι επενδυμένη με επίχρισμα και παρατηρούνται γύψινες λεπτομέρειες.

B.3.2.2 Ανοίγματα

Σε όλο το κτήριο περιμετρικά υπάρχουν αρκετά μεγάλων διαστάσεων ανοίγματα εκτός από το υπόγειο.

Αναλυτικά στο **υπόγειο** υπάρχουν έξι παράθυρα (Π1, Π2, Π3, Π4, Π5, Π6) και μία θύρα (Θ1). Διαμορφώνονται με λοξή απότμηση της τοιχοποιίας προς το εσωτερικό του κτηρίου. Εσωτερικά και εξωτερικά όλα τα ανοίγματα είναι ορθογώνια, μικρότερου μεγέθους απ' αυτά του ισογείου και του ορόφου. Όλα τα παράθυρα του υπογείου διαθέτουν εξωτερική προστατευτική σιδεριά, ενώ τα εξώφυλλα τους είναι ξύλινα και ανοίγουν προς τα μέσα. Όλα τα κουφώματα είναι ξύλινα και τα εξώφυλλα είναι ταμπλαδωτά παραδοσιακού τύπου. Οι ποδιές τα πρέκια είναι από το ίδιο υλικό της επικάλυψης της τοιχοποιίας, χωρίς κάποιο πλαίσιο, εκτός από τα ανοίγματα της πρόσοψης που περιστοιχίζονται από μαρμάρινα πλαίσια και σε κάποια άλλα στα ανώφλια των ανοιγμάτων υπάρχει διακοσμητικό επιτοίχιο επιστύλιο. Η θύρα είναι μεγάλων διαστάσεων καθώς αποτελεί την δευτερεύουσα είσοδο για την οικία. Είναι ξύλινη ταμπλαδωτή και διαθέτει μαρμάρινο τοξωτό στο πάνω μέρος πλαίσιο.

Στο **ισόγειο** τα ανοίγματα είναι οχτώ (Π7, Π8, Π9, Π10, Π11, Π12, Π13, Π14) και μια θύρα, την κεντρική είσοδο (Θ2). Όλα τα παράθυρα είναι ορθογώνια μεγάλων διαστάσεων εκτός απ' αυτό του λουτρού. Διαμορφώνονται και αυτά με λοξή απότμηση της τοιχοποιίας προς το εσωτερικό της οικίας. Όλα τα κουφώματα είναι ξύλινα. Τα μεν υαλοστάσια με καΐτια, τα δε εξώφυλλα γαλλικού τύπου. Οι ποδιές τα πρέκια είναι από το ίδιο υλικό της επικάλυψης της τοιχοποιίας, χωρίς κάποιο πλαίσιο, εκτός από τα ανοίγματα της πρόσοψης που περιστοιχίζονται από μαρμάρινα πλαίσια και στα υπόλοιπα παράθυρα στα ανώφλια των ανοιγμάτων υπάρχει διακοσμητικό επιτοίχιο επιστύλιο. Η θύρα είναι και αυτή μεγάλων διαστάσεων καθώς αποτελεί την κύρια είσοδο της οικίας, διασκοσμείται με περίτεχνη σιδεριά και πλαισιώνεται από μαρμάρινο θύρωμα σε μορφή παραστάδων και επιστήλιου.

Στον **όροφο** διακρίνονται έντεκα ανοίγματα (Π15, Π16, Π17, ... , Π25) και μια μπαλκονόπορτα. Και εδώ διαμορφώνονται τα παράθυρα με λοξή απότμηση της τοιχοποιίας προς το εσωτερικό της οικίας. Όλα τα κουφώματα είναι ξύλινα. Τα μεν υαλοστάσια με καΐτια, τα δε εξώφυλλα γαλλικού τύπου. Οι ποδιές τα πρέκια είναι από το ίδιο υλικό της επικάλυψης της τοιχοποιίας, χωρίς κάποιο πλαίσιο, εκτός από τα ανοίγματα της πρόσοψης που περιστοιχίζονται από μαρμάρινα πλαίσια και στα υπόλοιπα παράθυρα στα ανώφλια των ανοιγμάτων υπάρχει διακοσμητικό επιτοίχιο επιστύλιο. Η μπαλκονόπορτα πλαισιώνεται και αυτή με μαρμάρινο θύρωμα.

B.3.2.3 Επιχρίσματα

Τα επιχρίσματα χρησιμοποιούνται αρκετά στην οικία και έχουν εφαρμοσθεί με ιδιαίτερη επιμέλεια. Οι ορατές όψεις του ισογείου είναι από επίχρισμα χαραγμένο σε ισομεγέθη ορθογώνιο που μιμείται γωνιόλιθους σε ισόδομο σύστημα δομής ενώ το υπόλοιπο είναι από τριφτό σοβά με τραβηχτά διακοσμητικά στοιχεία. Στις τέσσερις γωνίες του κτηρίου και από τη στάθμη του πρώτου ορόφου ξεκινούν λιθόκτιστες παραστάδες που φθάνουν μέχρι τη γρυπίδα του δεύτερου ορόφου. Εσωτερικά σε όλους τους ορόφους οι χώροι είναι επιχρισμένοι, καθώς και στο χώρο της κουζίνας το επίχρισμα είναι χρωματιστό στου τόνους του κεραμιδι. Ενώ στον όροφο στο χώρο της σάλας και του νοτιοανατολικού δωματίου παρατηρείται το επίχρισμα να μιμείται το ισόδομο σύστημα δομής, όπως συμβαίνει και στο εξωτερικό τμήμα του υπογείου- ισογείου.

B.3.3 Κλίμακες

Στο κτίριο υπάρχει ένα κεντρικό κλιμακοστάσιο που συνδέει τα τρία τμήματα του κτιρίου αλλά διαφέρουν, καθώς το κλιμακοστάσιο του υπογείου που οδηγεί στο ισόγειο αποτελείται από μαρμάρινες πλάκες και κάποια ξύλινα στηρίγματα καθώς κλείνει με μια ξύλινη καταπακτή για λόγους ασφαλείας. Ενώ το κλιμακοστάσιο που οδηγεί στον όροφο αποτελείται από ξύλινα σκαλοπάτια και περίτεχνη σκαλιστή ξύλινη κουπαστή.

B.3.4 Στοιχεία όψεων

Στις τέσσερις γωνίες του κτηρίου και από τη στάθμη του πρώτου ορόφου ξεκινούν λιθόκτιστες παραστάδες που φθάνουν μέχρι τη γρυπίδα του δεύτερου ορόφου. Μεταξύ των ορόφων υπάρχει οριζόντια ζώνη και πάνω απ' αυτή στην πρόσοψη λίθινο γείσο που διαμορφώνουν το επιστήλιο του πρώτου ορόφου, ενώ του ορόφου αποτελεί συνέχεια της γρυπίδας της στέγης που προεξέχει έντονα και διαμορφώνεται με διάφορες ταινίες. Η υψομετρική διαφορά από τη στάθμη του εδάφους μέχρι την είσοδο καλύπτεται από μνημειακή δισκελή λιθόκτιστη σκάλα επενδεδυμένη από ατόφια μαρμάρινα σκαλοπάτια και προστατεύεται από περίτεχνη σφυρίλατη σιδεριά. Πάνω από την είσοδο υπάρχει μαρμάρινο μπαλκόνι μεγάλων διαστάσεων που στηρίζεται σε έξι μαρμάρινα φορούσια και προστατεύεται από σφυρίλατη σιδεριά.

Γ. ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Γ.1Θεμέλια

Από τα διαθέσιμα δεδομένα δεν υπάρχουν ενδείξεις στην ανωδομή που να μαρτυρούν προβλήματα στη θεμελίωση.

Γ.2 Τοιχοποιία

Το κτήριο παρουσιάζει μια σειρά προβλημάτων τα οποία οφείλονται στην εγκατάλειψη και την αχρηστία.

Στο **υπόγειο** η τοιχοποιία παρουσιάζει αρκετές φθορές. Αυτές οφείλονται στην υγρασία η οποία είναι έντονη σε πολλά σημεία. Η υγρασία εμφανίζεται ιδιαίτερα χαμηλά στους τοίχους αλλά και σε κάποια σημεία ψηλότερα, κυρίως στην ένωση των τοίχων και στην περιοχή γύρω από τα ανοίγματα (εικ.1). Σε κάποια σημεία έχουμε ρωγμές με μεγάλο βάθος και μήκος που οδηγούν στην αποδιοργάνωση του κονιάματος με τους λίθους και την πλήρη κατάρρευση του επιχρίσματος και μέρος της εξωτερικής τοιχοποιίας (εικ.2).

Εικόνα 1: Κατάρρευση επιχρίσματος λόγω υγρασίας

Εικόνα 2: Διαμπερής ρωγμή

Στους εξωτερικούς πέτρινους τοίχους παρατηρείται και εκεί υγρασία στο κάτω μέρος των τοίχων αλλά και στα σημεία ένωσης με την οροφή από την εισχώρηση όμβριων υδάτων (εικ.3).

Εικόνα 3: Ανιούσα υγρασία

Επίσης διαπιστώνεται απόπλυση του αρμολογήματος τοπικά και των συνδετικών κονιαμάτων στα σημεία κοντά στα ανοίγματα και γύρω από τις ρωγμές (εικ.4). Διακρίνεται επίσης στους εσωτερικούς τοίχους πλήρης αποκόλληση από τους εξωτερικούς, όπως επίσης και μικρορωγμές σε όλη την έκτασή τους (εικ.5). Να σημειωθεί ότι ο τοίχος που περιβάλλει το κλιμακοστάσιο χαρακτηρίζεται από ξυλόπηκτη τοιχοποιία, τσαμταδότοιχος, και έχει υποστεί μερική αποσάθρωση το επίχρισμα του καθώς και μερική αποδιοργάνωση του αρμολογήματος (εικ.6).

Εικόνα 4: Απόπλυση αρμολογήματος στα ανοίγματα

Εικόνα 5: Πλήρη αποκόλληση τοίχων

Εικόνα 6: Αποσάθρωση- αποδιοργάνωση ξυλόπηκτης τοιχοποιίας

Στο **ισόγειο** οι φθορές δεν είναι τόσο εμφανής όπως είναι στο υπόγειο καθώς το μέγεθος της αποκόλλησης του επιχρίσματος δεν είναι τόσο μεγάλο όσο του υπογείου εκτός από τα σημεία γύρω από τα ανοίγματα όπου εκεί διαπιστώνεται πλήρης κατάρρευση του επιχρίσματος και αποδιοργάνωση της τοιχοποιίας τοπικά (εικ.7). Επίσης παρατηρείται και εδώ ανιούσα υγρασία και αρκετά έντονο είναι το φαινόμενο υγρασίας στο χώρο του λουτρού (εικ.8). Επίσης διακρίνεται αποκόλληση των εσωτερικών τοίχων με τους εξωτερικούς, καθώς και ο εσωτερικός τοίχος στο χώρο του γραφείου και ο εξωτερικός χαρακτηρίζονται από μια καμπύλη (εικ.9).

Εικόνα 7: Κατάρρευση επιχρίσματος

Εικόνα 8: Ανιούσα υγρασία

Εικόνα 9: Αποκόλληση- καμπύλη τοίχων

Όσον αφορά τις ρωγμές, υπάρχει μεγάλη ποικιλία. Κάποιες μπορούν να χαρακτηρισθούν ως μικρορωγμές, κάποιες άλλες διάτρητες καθώς το βάθος τους είναι τόσο μεγάλο, όπου διακρίνεται το άλλο δωμάτιο και επίσης διακρίνονται αυτές με μεγάλο μήκος, βάθος και πλάτος που οδηγούν στην αποδιοργάνωση της τοιχοποιίας και την πλήρη κατάρρευση του επιχρίσματος και κάποιου τμήματος της τοιχοποιίας (εικ.10). Συγκεκριμένα, ο διαχωριστικός τοίχος κουζίνας- λουτρού έχει καταρρεύσει στο μεγαλύτερο μέρος του και ό, τι σώζεται απ' αυτόν παρουσιάζει μεγάλη αστάθεια (εικ11).

Εικόνα 10: Διάτρητες ρωγμές

Εικόνα 11: Κατάρρευση τοιχοποιίας

Ρωγμές επίσης παρατηρούνται κάτω από τα ανοίγματα στις ποδιές των παραθύρων καθώς και στο πάνω μέρος ξεκινώντας από τις άκρες των πρεκιών και κατευθύνονται προς την κορυφή του τοίχου (εικ.12).

Εικόνα 12: Ρωγμές στις ποδιές των παραθύρων

Στον **όροφο** οι τοίχοι είναι ιδιαίτερα καταπονημένοι από την κακή κατάσταση της στέγης και την εισχώρηση όμβριων υδάτων. Στα σημεία όπου ο τοίχος εφάπτεται με τη στέγη εσωτερικά υπάρχει πλήρης κατάρρευση της τοιχοποιίας και έντονο το φαινόμενο της υγρασίας σε όλη την έκταση των τοίχων (εικ.13). Ρωγμές παρατηρούνται κάτω από τις ποδιές των ανοιγμάτων αλλά και από τις άκρες των πρεκιών και κατευθύνονται προς την κορυφή του τοίχου(εικ.14). Διαπιστώνεται αποκόλληση των εσωτερικών τοίχων με τους εξωτερικούς και παρατηρείται πλήρης κατάρρευση επιχρίσματος σε κάποια σημεία (εικ.15). Εξωτερικά η τοιχοποιία παρουσιάζει αρκετές φθορές όσον αφορά τις ρωγμές. Υπάρχει ποικιλία όσον αφορά το είδος των ρωγμών σε όλη την έκταση του κτιρίου. Μεγάλες διαμπερές ρωγμές με μεγάλο βάθος βρίσκονται κυρίως στο κάτω μέρος των ποδιών των ανοιγμάτων (εικ.16). Τριχοειδής ρωγμές βρίσκονται στα πρέκια των ανοιγμάτων όπως επίσης και στα πλαίσια είτε επιτοίχια είτε μαρμάρινα που πλαισιώνουν τα ανοίγματα (εικ.17).

Εικόνα 13: Έντονη υγρασία

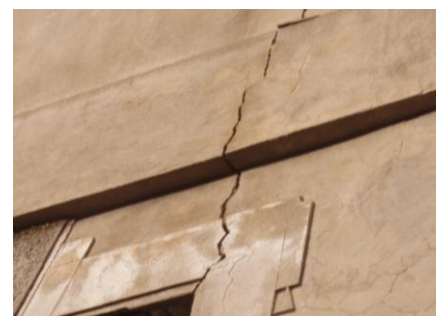
Εικόνα 14: Ρωγμές κοντά στα ανοίγματα

Εικόνα 15: Κατάρρευση επιχρίσματος

Εικόνα 16: Διαμπερές ρωγμές

Εικόνα 17: Τριχοειδής ρωγμές

Γ.3 Στέγη

Η **στέγη** φαίνεται να βρίσκεται σε σχετικά καλή κατάσταση όσον αφορά το μηχανισμό στήριξής της. Τα ξύλα που την αποτελούν έχουν υποστεί μερική διάβρωση, ενώ δεν παρατηρείται αποσάθρωση εκτός από τα τμήματα ξύλου που αποτελούν το πέτσωμα της στέγης και τα ζευκτά στο κάτω μέρος της (εικ.18). Στο τμήμα του πετσώματος, τα περισσότερα πηγάκια έχουν διαβρωθεί πλήρως και έχουν αποσαθρωθεί με αποτέλεσμα κάποια να έχουν σπάσει (εικ.19). Σε πολλά σημεία η στέγη έχει καταρρεύσει και η ανομοιόμορφη κατανομή των φορτίων της καταπονεί ιδιαίτερα τη φέρουσα τοιχοποιία. Επιπλέον τα όμβρια ύδατα που εισρέουν στο εσωτερικό της στέγης και στη συνέχεια στους χώρους των δωματίων αυξάνουν καθημερινά τον κίνδυνο κατάρρευσης. Αυτό είναι αποτέλεσμα υποχώρησης κάποιων σχιστόπλακων που καλύπτουν την οροφή (εικ.20). Αξίζει να σημειωθεί ότι οι απολήξεις καπνοδόχων έχουν καταρρεύσει πλήρως.

Εικόνα 18: Μηχανισμός στήριξης

Εικόνα 19: Διάβρωση πήχων πετσώματος

Εικόνα 20: Κατάρρευση στέγης λόγω όμβριων υδάτων

Γ.4 Πατώματα και δάπεδα

Στο **υπόγειο** το δάπεδο σε κάποια σημεία δεν είναι εμφανή λόγω ανάπτυξης κάποιων μικροοργανισμών και υπολείματα χρώματος και υλικών κατάρρευσης. Στους χώρους που υπάρχουν σανίδες έχουν υποστεί μερική αποσάθρωση λόγω εγκατάλειψης και υγρασίας ενώ σε κάποιους άλλους χώρους όπου το πάτωμα καλύπτεται με σχιστόπλακες δεν υπάρχει κάποια εμφανή φθορά (εικ.21).

Εικόνα 21: Σχιστόπλακες υπογείου

Η οροφή του υπογείου έχει υποστεί αρκετές φθορές στα σημεία που καλύπτεται με επίχρισμα, κάποια απ' αυτά έχουν καταρρεύσει πλήρως ενώ σε άλλα διακρίνεται η μερική αποσάθρωση και αποκόλλησή του (εικ.22). Στα σημεία που δεν υπάρχει επίχρισμα και οι δοκοί που χρησιμοποιούνται ως πλάκα είναι εμφανής, τα δοκάρια αυτά έχουν υποστεί μερική διάβρωση λόγω υγρασίας και ομβρίων υδάτων (εικ.23).

Εικόνα 22: Κατάρρευση οροφής

Εικόνα 23: Διάβρωση ξύλινης οροφής

Στο **ισόγειο** στα μέρη όπου το πάτωμα καλύπτεται με ξύλινες σανίδες, στους περισσότερους χώρους οι σανίδες έχουν υποστεί αποσάθρωση λόγω της υγρασίας ενώ σε κάποια άλλα, οι σανίδες έχουν καταρρεύσει πλήρως (εικ24). Μεγάλο πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως στα σημεία όπου οι σανίδες ενώνονται με την τοιχοποιία, στα σοβατεπί. Στους χώρους όπου βρίσκονται τα τζάκια, δηλαδή στη σάλα και στο γραφείο, περιμετρικά των τζακιών υπάρχει πλήρης αποκόλληση των σοβατεπί και μετατόπιση έως και 10 cm, ενώ σε άλλα σημεία υπάρχει πλήρης κατάρρευση ή μερική αποσάθρωση (εικ25). Στον χώρο της κουζίνας όπου το πάτωμα καλύπτεται με σχιστόπλακες, παρατηρείται μια κλίση προς τον εξωτερικό τοίχο, λόγω βάρους των πλακών καθώς οι ξύλινοι δοκοί, οριζόντιοι και κάθετοι που λειτουργούν ως πλάκας φέροντος οργανισμού έχουν υποστεί μερική αποσάθρωση λόγω υγρασίας και κοντεύουν να καταρρεύσουν λόγω βάρους των πλακών, ενώ οι ίδιες οι πλάκες σε κάποια σημεία έχουν αποκολληθεί πλήρως (εικ.26). Στο χώρο του λουτρού δεν έχουμε σαφή εικόνα λόγω των υλικών κατάρρευσης αλλά σίγουρα διακρίνεται στο σημείο τομής με το κούφωμα της πόρτας (Θ6) μερική μετατόπιση του δαπέδου και σταδιακή αποσάθρωση (εικ.27).

Εικόνα 24: Κατάρρευση δαπέδου

Εικόνα 25: Μετατόπιση σοβατεπί

Εικόνα 26: Σχιστόπλακες Πηλίου

Εικόνα 27: Δάπεδο λουτρού

Η οροφή από την άλλη στο χώρο του ισογείου σε κάποια σημεία έχει υποστεί πλήρης κατάρρευση ενώ σε κάποια άλλα διαπιστώνεται η πλήρης κατάρρευση του επιχρίσματος με αποτέλεσμα να διακρίνεται το πέτσωμα της οροφής (εικ.28) ενώ σε κάποια άλλα σημεία ακόμα και τα πηγάκια που αποτελούν το πέτσωμα της οροφής έχουν υποστεί διάβρωση και μερική αποδιοργάνωση του συνδετικού κονιάματος (εικ.29).

Εικόνα 28: Κατάρρευση επιχρίσματος

Εικόνα 29: Αποδιοργάνωση κονιάματος

Στον **όροφο** παρατηρείται το ίδιο φαινόμενο στα σημεία ένωσης με την τοιχοποιία. Τα σοβατεπί σε κάποια σημεία έχουν μετατοπιστεί αρκετά γύρω στα 15 cm, ενώ σε κάποια σημεία έχουν καταρρεύσει πλήρως (εικ.30). Οι ξύλινες σανίδες που καλύπτουν το δάπεδο σε ορισμένα σημεία έχουν καταρρεύσει πλήρως λόγω των όμβριων υδάτων από την οροφή ενώ σε κάποια άλλα σημεία υπάρχει μερική αποσάθρωση των ξύλινων σανιδών καθώς και η σταδιακή κατάρρευση τους (εικ.31).

Εικόνα 30: Απομάκρυνση σοβατεπί

Εικόνα 31: Διάβρωση ξύλινων σανίδων

Η οροφή του ορόφου όπως αναφέρθηκε και στη στέγη, σε κάποια σημεία έχουν καταρρεύσει μεγάλα τμήματα της ενώ έπεται και η πλήρης κατάρρευση της οροφής στους χώρους όπως η σάλα (εικ.32).

Σε κάποια άλλα σημεία υπάρχει η αποκόλληση του επιχρίσματος της οροφής με αποτέλεσμα να διακρίνεται το πέτσωμα που και αυτό με τη σειρά του έχει υποστεί αποδιοργάνωση του αρμολογήματος καθώς και οι πήγεις που το αποτελούν μερική διάβρωση (εικ.33).

Εικόνα 32: Πλήρης κατάρρευση οροφής

Εικόνα 33: Αποδιοργάνωση και διάβρωση οροφής

Γ.5 Ανοίγματα

Στο **υπόγειο** τα ανοίγματα παρουσιάζουν μεγάλες φθορές καθότι επικρατεί έντονα το φαινόμενο της υγρασίας που προκαλεί και την αποδιοργάνωση της τοιχοποιίας κοντά στα ανοίγματα με αποτέλεσμα να αλλοιώνει το σχήμα τους. Αναλυτικά, στην περιοχή γύρω από τα ανοίγματα και στην περιμετρικά της εσοχής υπάρχει η πλήρης κατάρρευση του επιχρίσματος, καθώς και η αποδιοργάνωση της τοιχοποιίας στην απότμηση προς το εσωτερικό τους (εικ.34). Στην περιοχή γύρω από την δευτερεύουσα είσοδο παρατηρείται αποδιοργάνωση των υπερθύρων και αποκόλληση επιχρίσματος περιμετρικά (εικ.35).

Εικόνα 34: Αποδιοργάνωση κονιάματος

Εικόνα 35: Αποδιοργάνωση λόγω υγρασίας

Στο **ισόγειο** διαπιστώνεται το ίδιο φαινόμενο όσον αφορά την αποκόλληση του επιχρίσματος γύρω από την περιοχή των ανοιγμάτων με αποτέλεσμα να αλλοιώνεται το σχήμα τους και να υπάρχουν κενά ανάμεσα στο άνοιγματα και στο κούφωμα (εικ.36). Παρατηρείται αποδιοργάνωση των υπερθύρων στην κεντρική είσοδο εσωτερικά ενώ εξωτερικά διακρίνονται μικροφθορές και μικρορωγμές στα λαξευμένα μαρμαρίνα στοιχεία του πλαισίου της θύρας αλλά και των ανοιγμάτων στην πρόσοψη (εικ.37).

Εικόνα 36: Αποδιοργάνωση κονιάματος

Εικόνα 37: Κατάρρευση επιχρίσματος

Στον **όροφο** διακρίνεται το ίδιο φαινόμενο όπως στους προηγούμενους ορόφους, μόνο που κάποια ανοίγματα χαρακτηρίζονται και από κάποια κλίση, λόγω αποδιοργάνωσης της τοιχοποιίας, ενώ υπάρχει και εδώ αποκόλληση του επιχρίσματος και αποσάθρωση και αποδιοργάνωση στην απότμηση του ανοίγματος προς το εσωτερικό (εικ.38). Παρατηρούνται και εδώ μικροφθορές των υπερθύρων της μπαλκονόπορτας καθώς και μικρορωγμές στα μαρμάρινα πλαίσια εξωτερικά των ανοιγμάτων (εικ.39).

Εικόνα 38: Αποδιοργάνωση κονιάματος υπερθύρων

Εικόνα 39: Κατάρρευση τοιχοποιίας στις ποδιές

Γ.6 Κουφώματα

Όλα τα κουφώματα των παραθύρων και των θυρών εσωτερικά και εξωτερικά είναι ξύλινα. Όλα με τη σειρά τους έχουν υποστεί αρκετές φθορές κυρίως τα κουφώματα των ανοιγμάτων του υπογείου(εικ.40) , όπου έχουν υποστεί πλήρης διάβρωση και αποσάθρωση ενώ τα εξώφυλλα τους λόγω της διάβρωσης από την υγρασία έχουν αποκτήσει μια κλίση (εικ.41). Στα ανοίγματα του υπογείου υπάρχει προστατευτική σιδεριά η οποία έχει υποστεί οξείδωση (εικ.42). Στους υπόλοιπους ορόφους τα κουφώματα βρίσκονται σε σχετικά καλή κατάσταση καθώς έχουν υποστεί μερική διάβρωση και αποσάθρωση του ξύλου. Εκτός από τα κουφώματα στο χώρο της σάλας του ορόφου, όπου τα κουφώματα έχουν απομακρυνθεί από τη θέση τους για λόγους ασφαλείας, διότι είχαν αποσαθρωθεί πλήρως και ήταν έτοιμα να καταρρέυσουν (εικ.43). Τζαμιλίκια δεν υπάρχουν σε κανένα παράθυρο και είναι καλυμμένα τα κενά με νάιλον, ενώ τα εξώφυλλα τους έχουν υποστεί και αυτά πλήρης αποσάθρωση και λόγω διάβρωσης έχουν αποκτήσει μια κλίση με αποτέλεσμα να μην κλείνουν εντελώς. Τα κουφώματα των θυρών (Θ1, Θ2) έχουν αποσαθρωθεί και διαβρωθεί και αυτά πιο έντονα όμως διακρίνεται στο κάτω μέρος τους λόγω της υγρασίας και των όμβριων υδάτων και την εισχώρηση μπαζών, ενώ η περίτεχνη σιδεριά που διακοσμεί την κεντρική είσοδο έχει υποστεί οξείδωση και αυτή (εικ.44).

Εικόνα 40: Αποσάθρωση κουφωμάτων

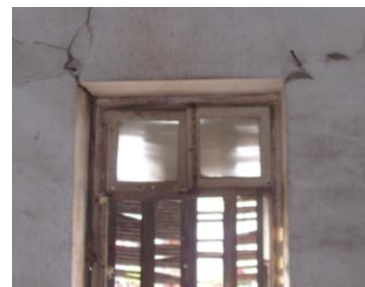
Εικόνα 41: Διάβρωση κουφωμάτων

Εικόνα 42: Οξείδωση σιδεριάς

Εικόνα 43: Διάβρωση κεντρικής εισόδου

Εικόνα 44: Αποδιοργάνωση κουφωμάτων

Γ.7 Επιχρίσματα- χρώματισμοί

Τα επιχρίσματα τόσο εσωτερικά, όσο και εξωτερικά παρουσιάζουν μεγάλες και αρκετές φθορές. Όσον αφορά το εσωτερικό όπως έχει ήδη αναφερθεί η υγρασία έχει δημιουργήσει πλήρη αποσάθρωση σε αρκετά σημεία όπως επίσης διακρίνεται πλήρης κατάρρευση όλων των στρώσεων επιχρίσματος κυρίως στις περιοχές γύρω από τα ανοίγματα με αποτέλεσμα να γίνεται εμφανής η τοιχοποιία. Στα περισσότερα σημεία επίσης υπάρχουν τριχοειδής ρωγμές ενώ σε πολλά σημεία είναι εμφανή οι μεταγενέστερες επεμβάσεις με ασβεστοκονίαμα. Συνεχίζοντας εσωτερικά, στο χώρο της κουζίνας, ο οποίος είναι ο μοναδικός χώρος που ο χρωματισμός είναι πιο έντονος στον τόνο του κεραμιδι, διακρίνονται οι φθορές των χρωματισμών και των επιχρισμάτων με τριχοειδής ρωγμές, με έντονη την εμφάνιση υγρασίας δημιουργώντας εμφανή αποσάθρωση και διάβρωση του επιχρίσματος, ενώ σε κάποια σημεία έχει καταρρεύσει πλήρως το επίχρισμα (εικ.45). Επίσης τα πλακίδια στο χώρο της εστίας της κουζίνας έχουν αποκολληθεί (εικ.46).

Εικόνα 45: Αποκόλληση πλακιδίων

Εικόνα 46: Κατάρρευση επιχρίσματος

Εξωτερικά, όπου υπάρχει επιχρίσμα βρίσκεται σε σχετικά καλή κατάσταση προκαλώντας σε κάποια σημεία αισθητική αλλοίωση λόγω του χρωματισμού που έχει επέλθει από την ατμοσφαιρική ρύπανση (εικ.47), ενώ στα σημεία που υπάρχει το επιχρίσμα ορθογώνιας ισοδομής, στην πρόσοψη έχει αποκολληθεί με αποτέλεσμα να διακρίνεται η τοιχοποιία (εικ.48). Είναι εμφανής η αλλοίωση του επιχρίσματος λόγω υγρασίας σε όλη την έκταση του κτιρίου, κυρίως στην έκταση καθώς τα όμβρεια ύδατα «γλείφουν» τους τοίχους (εικ.49).

Εικόνα 47: Αλλοίωση επιχρίσματος

Εικόνα 48: Κατάρρευση ισόδομης

Εικόνα 49: Αλλοίωση επιχρίσματος

Γ.8 Υπόλοιπα δομικά στοιχεία

Μόνιμα φορτία χαρακτηρίζονται τα επιτόχια έπιπλα κουζίνας και οι εστίες που στην οικία είναι τρεις, δύο στο ισόγειο και μια στον όροφο.

Υπάρχουν αρκετές φθορές καθώς τα έπιπλα στις κουζίνες αποτελούνται από ξύλο το οποίο έχει βαφτεί με κάποιο υλικό που δεν επιτρέπει την πλήρη αποσάθρωσή του, όμως σε κάποια σημεία λόγω υγρασίας και κυρίως στα κάτω μέρη κάποια τμήματα από τα ντουλάπια έχουν αποσαθρωθεί, ενώ κάποια άλλα έχουν υποστεί πλήρη κατάρρευση (εικ.50). Στο χώρο της εστίας παρατηρείται έντονο το φαινόμενο της υγρασίας καθώς το επίχρισμα έχει αποσαθρωθεί, ενώ τα μεταλλικά τμήματα που την αποτελούν έχουν διαβρωθεί και οξειδωθεί πλήρως, όπως επίσης και τα κεραμικά πλακίδια έχουν αποκολληθεί (εικ.51).

Όσον αφορά τις εστίες, οι ιδιοκτήτες έχουν μεταφέρει τις μαρμάρινες λεπτομέρειες που διακοσμούν τις εστίες για λόγους προστασίας. Πέρα από την αποκόλληση των μαρμάρινων στοιχείων και οι εστίες εμφανίζουν έντονα το φαινόμενο της υγρασίας και στην περιοχή γύρω απ' αυτές, με αποτέλεσμα το επίχρισμα να έχει υποστεί αποσάθρωση και σε κάποια σημεία να έχει καταρρεύσει. Λόγω των όμβριων υδάτων το κάτω μέρος των εστιών έχει καλυφθεί με μάζα και δεν υπάρχει σαφή εικόνα για το σχήμα τους (εικ.52).

Εικόνα 50: Διάβρωση ερμαρίων

Εικόνα 51: Αποκόλληση πλακιδίων

Εικόνα 52: Αποδιοργάνωση εστίας

Γ.9Κλίμακες

Εσωτερικά έχουμε ένα κεντρικό κλιμακοστάσιο που συνδέει τους τρεις ορόφους και εξωτερικά μια δισκελή σκάλα που οδηγεί στην κεντρική είσοδο. Εσωτερικά η σκάλα του **υπογείου** που οδηγεί στο **ισόγειο** αποτελείται από μαρμάρινα σκαλοπάτια, των οποίων τα μάρμαρα έχουν υποστεί αποσάθρωση και αλλοίωση στην υφή τους και στο χρώμα τους ενώ διακρίνεται σε κάποια σημεία αποκόλληση ή και αποδιοργάνωση των σκαλοπατιών ενώ η υγρασία είναι εμφανή όλη την έκτασή της. Κουπαστή δεν υπάρχει και ούτε υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι υπήρχε (εικ.53). Στην θολωτή κατασκευή που υπάρχει στο κάτω μέρος της σκάλας, το εσωτερικό της καλύπτεται με υλικά κατάρρευσης και σκουπίδια ενώ είναι αρκετά έντονο το φαινόμενο της υγρασίας με αποτέλεσμα να υπάρχει τμηματική αποσάθρωση του επιχρίσματος (εικ.54).

Εικόνα 53: Αποδιοργάνωση κλιμακοστασίου

Εικόνα 54: Θολωτή κατασκευή

Το κλιμακοστάσιο του **ισογείου** που οδηγεί στον **όροφο** αποτελείται από ξύλινα σκαλοπάτια και μια περίτεχνη ξύλινη σκαλιστή κουπαστή. Λόγω του ευπαθούς υλικού η σκάλα έχει υποστεί αρκετές φθορές τόσο στο πάνω μέρος της όσο και στο κάτω (ουρανόσ). Οι ξύλινες σανίδες έχουν υποστεί μερική αποσάθρωση, όμως παρατηρείται μια κλίση προς το εσωτερικό μέρος της σκάλας που αυτό υποδεικνύει κίνδυνο κατάρρευσης. Μεταξύ τους τα σκαλοπάτια έχουν υποστεί μερική αποκόλληση γι' αυτό και είναι ασταθής και υπάχρει η αίσθηση του κενού εσωτερικά (κούφιο) (εικ.55). Όσον αφορά την κουπαστή, έχει υποστεί και αυτή μερική αποσάθρωση και έχει αλλοιωθεί το χρώμα της, ενώ κάποια τμήματα της έχουν καταρρεύσει. Το επίχρισμα του ουρανού της σκάλας σε κάποια σημεία έχει υποστεί πλήρης κατάρρευση, ενώ σε κάποια άλλα η αποσάθρωση είναι εμφανής (εικ.56).

Εικόνα 55: Επικείμενη κατάρρευση σκάλας

Εικόνα 56: Αποδιοργάνωση επιχρίσματος

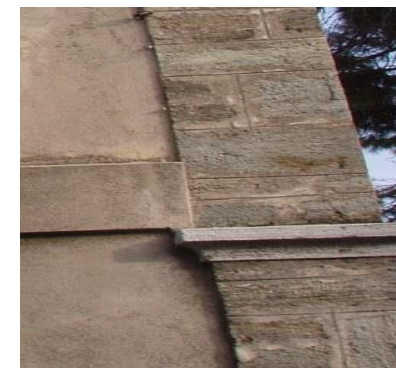
Το **εξωτερικό κλιμακοστάσιο** αποτελείται από μια δισκελή σκάλα που περιστοιχίζεται από περίτεχνη μεταλλική σιδεριά και οδηγεί στην κεντρική είσοδο. Λόγω των έντονων καιρικών συνθηκών και της χρόνιας εγκατάλειψης έχει υποστεί αρκετές φθορές. Είναι εμφανής η αποδιοργάνωση των μαρμαρινών σκαλοπατιών και οι μεγάλες ρωγμές κοντά στις ενώσεις της πέτρας με του μαρμάρου και μικρές εγκάρσιες ρωγμές κάθετα στα πατήματα. Ανάμεσα σε αυτές τις ρωγμές έχουν αναπτυχθεί διάφοροι μικροοργανισμοί και βλάστηση. Τα μεταλλικά κιγκλιδώματα που χρησιμοποιούνται ως κουπαστή έχουν οξειδωθεί πλήρως ενώ σε κάποια σημεία έχουν αποκολληθεί από την σκάλα. Η τοξωτή κατασκευή στο κάτω μέρος της σκάλας δεν διακρίνεται κάποια σημαντική φθορά εκτός από την υγρασία η οποία οδηγεί στην αποσάθρωση του επιχρίσματος της κατασκευής (εικ.57).

Εικόνα 57: Αποσάθρωση εξωτερικού κλιμακοστασίου

Γ.10 Στοιχεία όψεων

Οι πέτρινοι παραστάδες που καλύπτουν τις τέσσερις γωνίες του κτιρίου δεν έχουν υποστεί κάποια φθορά (εικ.58). Οι γύψινες ταινίες από την άλλη διακρίνονται με ακρετές ρωγμές και σε κάποια σημεία έχουν καταρρεύσει, όπως επίσης και τα γείσα στην στέγη εμφανίζουν τοπικές αποκολλήσεις των μαρμάρινων στοιχείων (εικ.59), ενώ σε κάποια άλλα σημεία υπάρχουν μεγάλες ρωγμές που υποδεικνύουν την επικείμενη κατάρρευσή τους. Όλα τα γείσα εμφανίζουν έντονη υγρασία και το χρώμα τους έχει αλλοιωθεί. Τα μαρμάρινα πλαίσια γύρω από τα ανοίγματα έχουν και αυτά ρωγμές ενώ σε κάποια σημεία υπάρχει και η αποδιοργάνωση του μαρμάρου (εικ.60). Τα κιγκλιδώματα του προβόλου έχουν οξειδωθεί ενώ η πλάκα του έχει υποστεί μερική αποσάθρωση στο τελειώμά της. Έντονη υγρασία διαπιστώνεται στο κάτω μέρος του προβόλου, καθώς τα έξι μαρμάρινα φορούσια που τον στηρίζουν έχουν οξειδωθεί πλήρως λόγω των όμβριων υδάτων (εικ.61).

Εικόνα 58: Πέτρινοι παραστάδες

Εικόνα 59: Μαρμάρινα πλαίσια

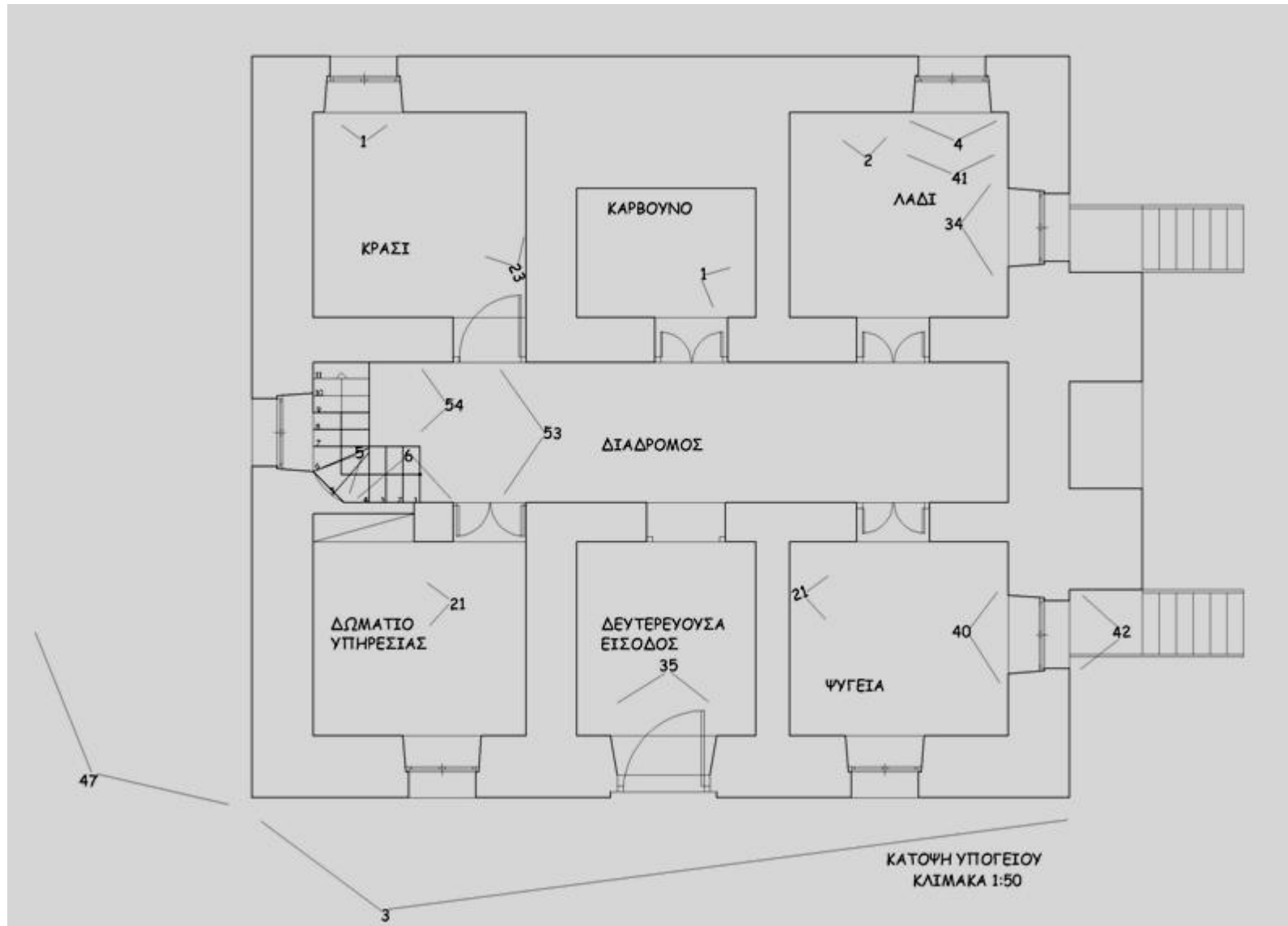

Εικόνα 60: Γείσα στέγης.

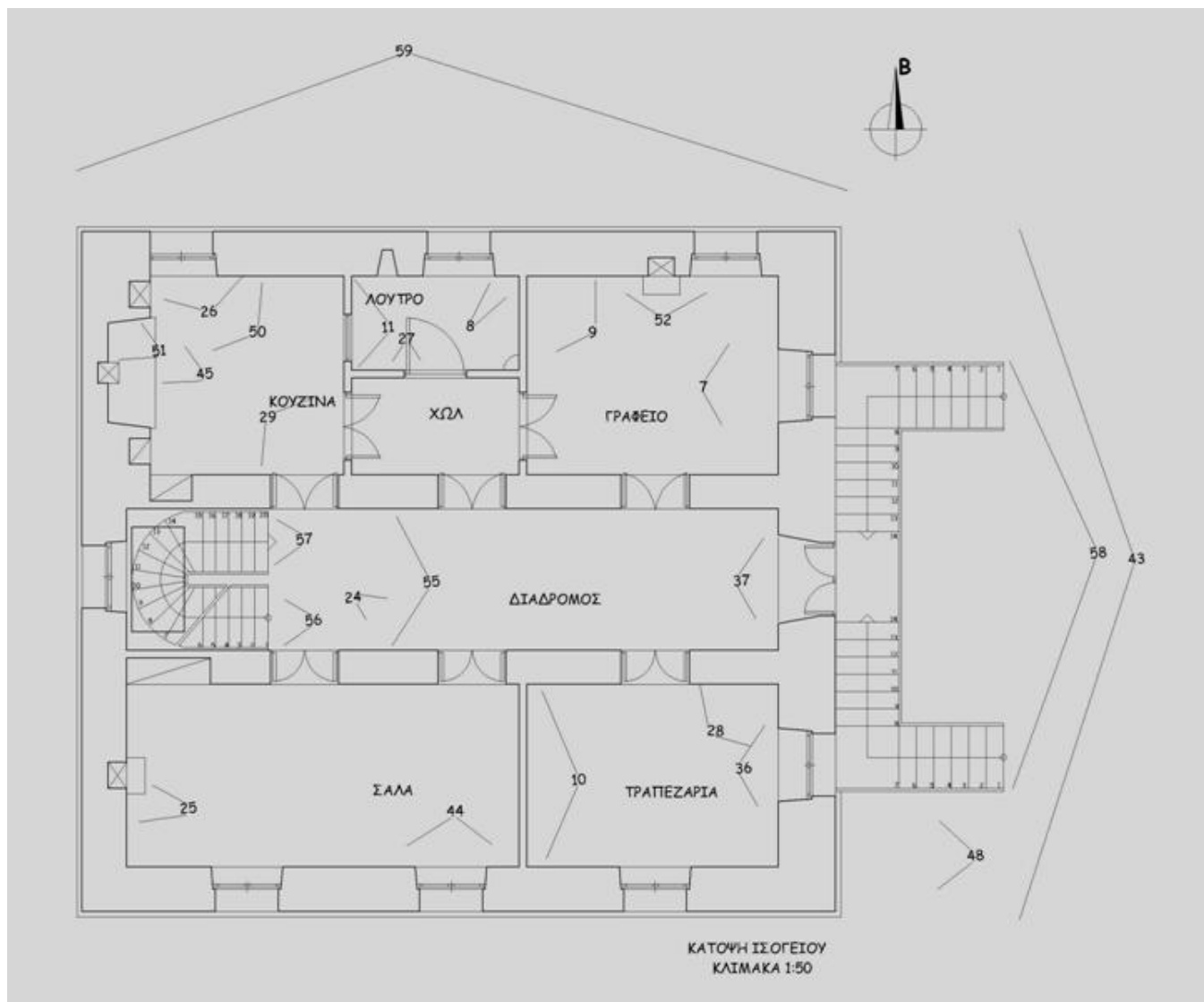

Εικόνα 61: Οξείδωση κιγκλιδωμάτων προβόλου και διάβρωση μαρμάρινων φορούσιων

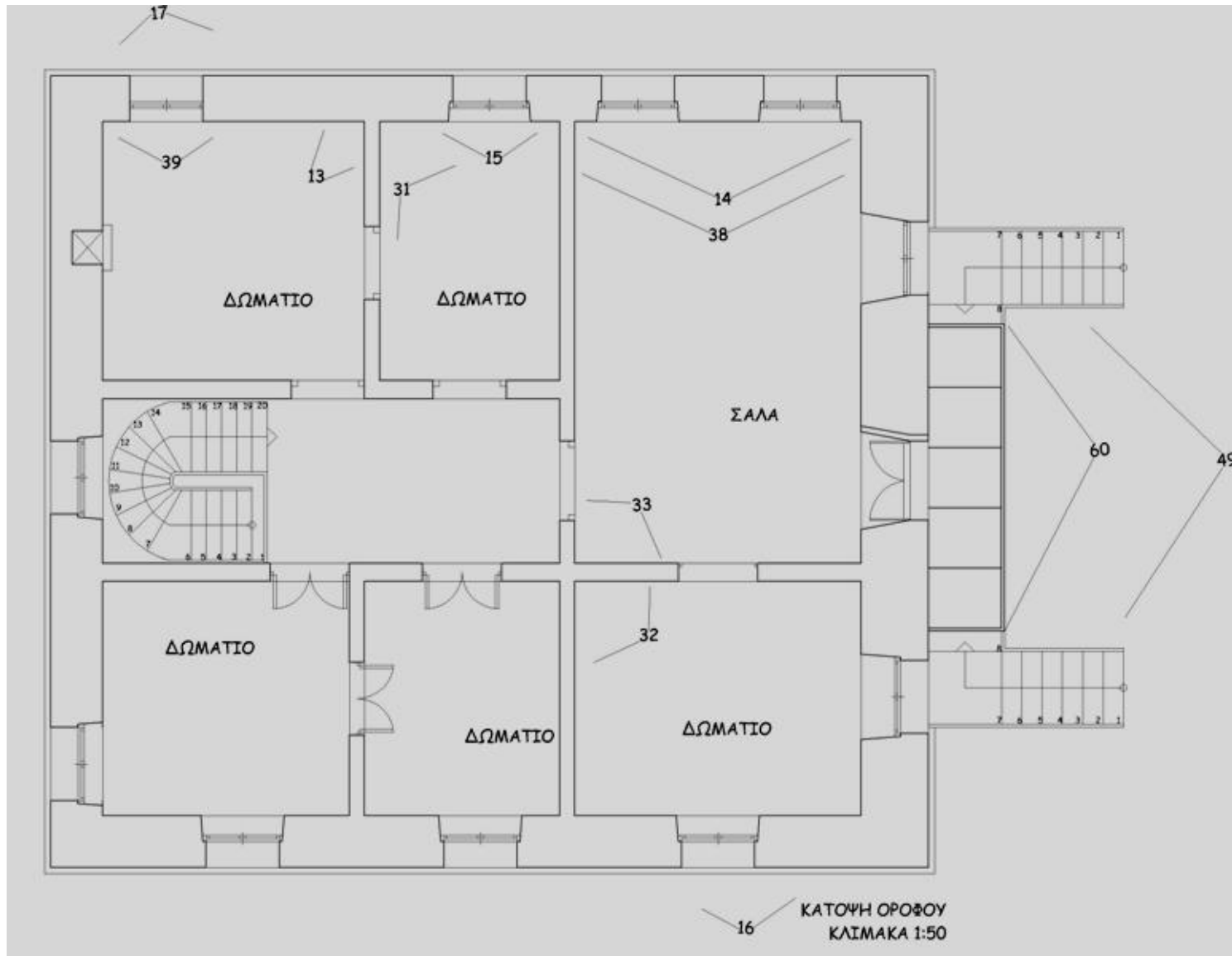
Γ.11 Φωτογραφική αποτύπωση παθολογίας υπογείου

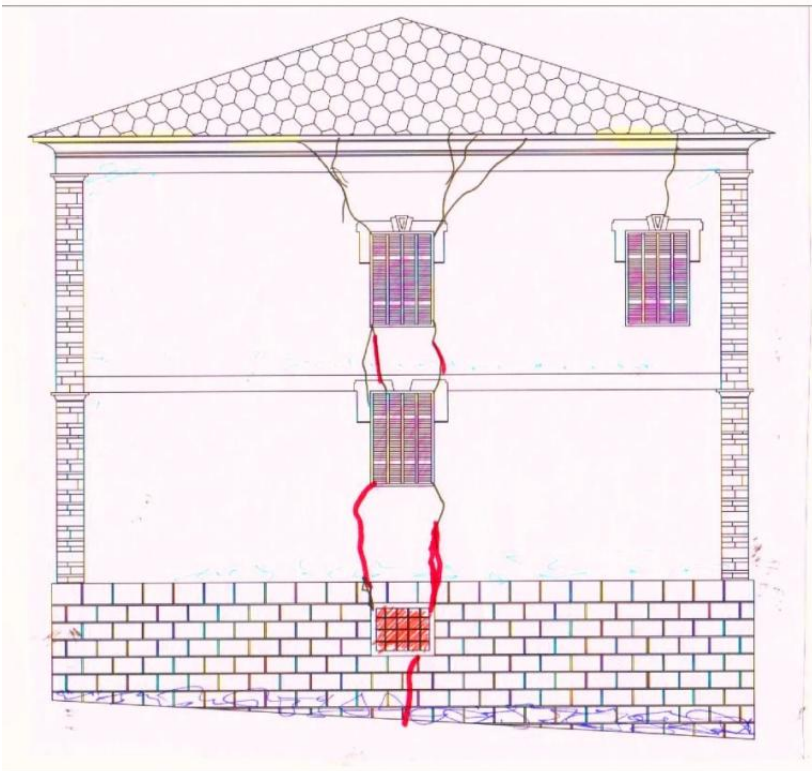

Γ.12 Φωτογραφική αποτύπωση παθολογίας ισογείου

Γ.13 Φωτογραφική αποτύπωση παθολογίας ορόφου

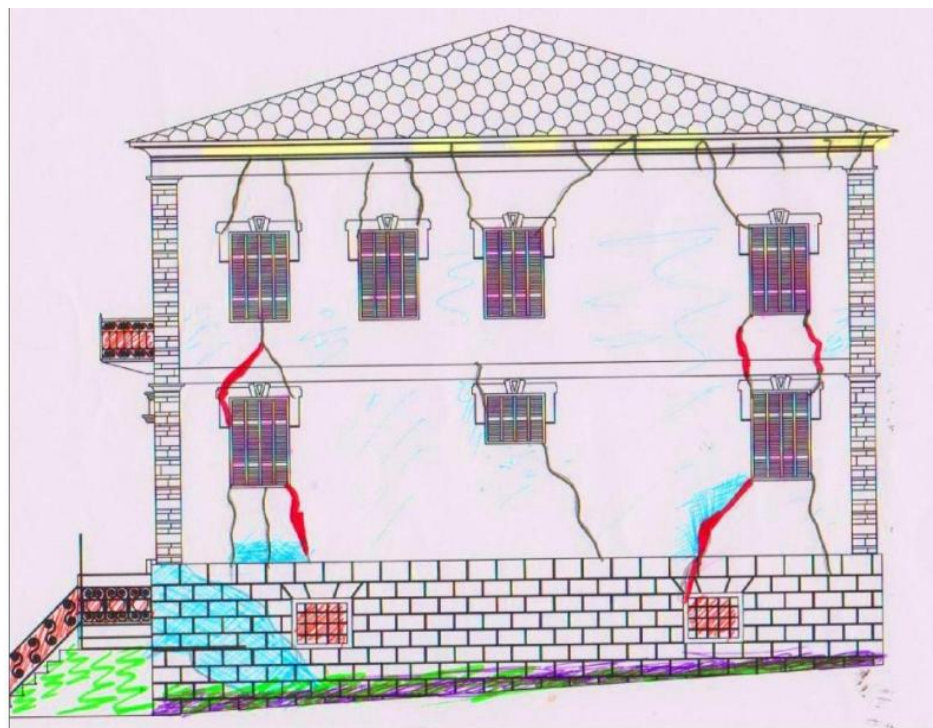

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:50

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
ΜΕΤΑΛΛΟΥ ΒΑΘΟΥΣ ΡΟΓΓΙΜΕΣ	ΑΝΕΩΣΑ ΥΠΡΑΞΙΑ
ΥΠΟΚΟΙΛΗ ΡΟΓΓΙΜΕΣ	ΚΑΤΑΡΕΥΣΗ ΕΠΙΧΡΗΣΜΑΤΟΣ
ΟΞΕΙΔΩΣΗ ΚΕΤΣΑΔΩΜΑΤΩΝ	ΚΑΤΑΡΕΥΣΗ ΓΥΨΙΝΩΝ ΛΕΙΤΤΟΜΕΡΕΙΩΝ
ΑΠΟΣΑΡΦΩΣΗ ΘΥΛΙΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	ΜΙΚΡΟΦΑΝΣΜΟΣ - ΦΥΤΑ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΟΨΗΣ

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:50

ΦΩΤΟΦΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΒΟΡΕΙΑΣ ΟΨΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
ΜΕΤΑΛΟΥ ΒΑΘΟΥΣ ΡΩΓΜΕΣ	ΑΝΙΣΟΥΣΙΑ ΥΓΡΑΣΙΑ
ΤΡΕΧΟΕΙΔΗ ΡΩΓΜΕΣ	ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΕΠΕΚΡΕΣΜΑΤΟΣ
ΟΞΕΙΔΩΣΗ ΚΙΤΚΑΛΩΜΑΤΩΝ	ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΓΥΨΙΝΩΝ ΛΕΙΤΤΟΜΕΡΕΙΩΝ
ΑΠΟΣΑΦΥΣΗ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ-ΒΥΤΑ

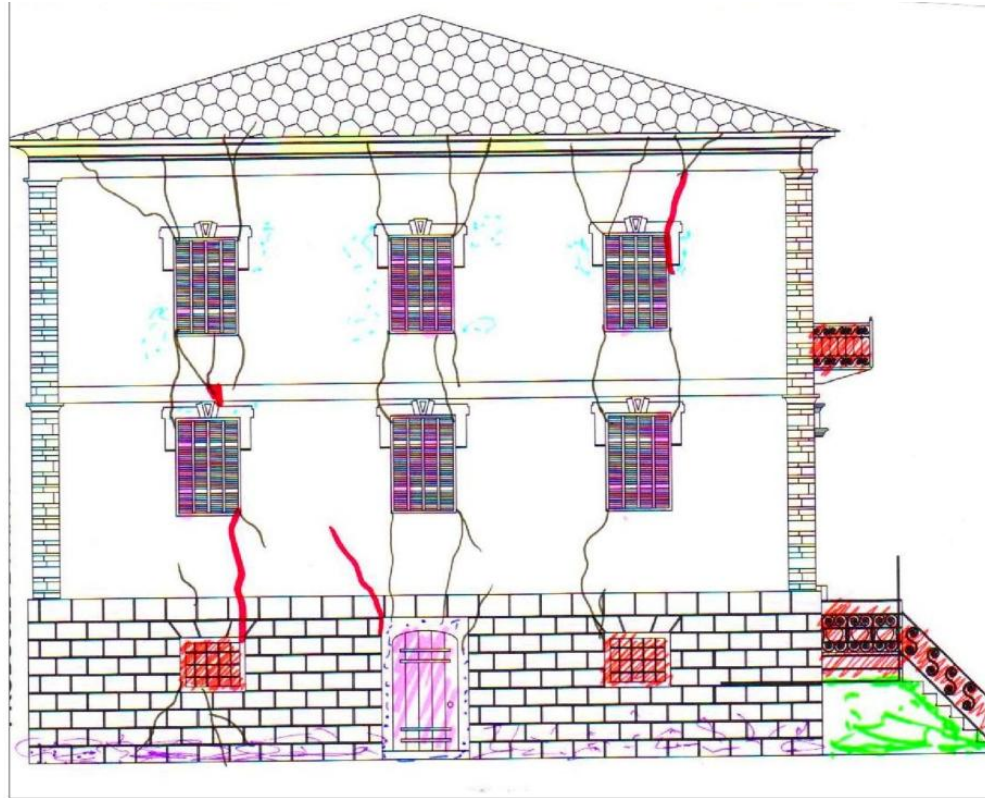

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:50

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΘΟΥΣ ΡΩΓΜΕΣ	ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΡΑΣΙΑ
ΤΡΙΧΟΕΙΔΗ ΡΩΓΜΕΣ	ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΟΣ
ΘΕΣΙΔΩΣΗ ΚΙΤΚΑΔΩΜΑΤΩΝ	ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΓΥΨΙΝΩΝ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΩΝ
ΑΠΟΣΑΘΡΩΣΗ ΕΥΛΙΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ-ΦΥΤΑ

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:50

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΝΟΤΙΑΣ ΟΨΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΘΟΥΣ ΡΩΓΜΕΣ	ΜΙΚΡΟΙΣ Α ΥΡΑΣΙΑ
ΤΡΥΧΟΕΙΔΗ ΡΩΓΜΕΣ	ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΕΠΙΧΡΗΣΜΑΤΟΣ
ΘΕΣΙΔΩΣΗ ΚΤΙΣΤΑΔΩΜΑΤΩΝ	ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΓΥΨΙΝΩΝ ΛΕΙΤΤΟΜΕΡΕΙΩΝ
ΑΠΟΣ ΑΘΡΩΣΗ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ-ΦΥΤΑ

Δ. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το αντικείμενο της μελέτης αυτής αποτελείται από την αποκατάσταση του κτιρίου με σκοπό τη διατήρηση της αρχικής μορφής του ως αρχοντικό νεοκλασικής αρχιτεκτονικής και την επανάχρησή του ως παραδοσιακό ξενώνα.

Δ.1 Η φιλοσοφία της αποκατάστασης

Στόχος είναι να αποκατασταθεί ως κτήριο και να μείνουν ανέπαφα όσον μπορούν τα μορφολογικά του στοιχεία καθώς έχει ανακηρυχθεί ως διατηρητέο κτήριο καθώς αποτελεί αξιόλογο και αντιπροσωπευτικό δείγμα νεοκλασικής αρχιτεκτονικής όπως αυτή διαμορφώθηκε στο δεύτερο μισό του περασμένου αιώνα στη Ζαγορά. Έχει αξιόλογα επί μέρους στοιχεία που ξεχωριστά το καθένα και στο σύνολό τους αποκτούν την έννοια του ιστορικού διατηρητέου μνημείου διότι υπήρξε η οικία της ιστορικής οικογένειας των Κασσαβέτηδων άμεσα συνδεδεμένη με την νεώτερη ιστορία του τόπου.

Η επανάχρησή του έχει σκοπό να δώσει μια λειτουργία σε αυτό το κτίριο ως ξενώνα και την ευκαιρία στους ανθρώπους που το επισκέπτονται να γνωρίσουν την ιστορία της οικογένειας των Κασσαβέτηδων από μια σειρά αρχείων που θα τον διακοσμούν.

Α.2 Αρχές αποκατάστασης μνημείου

Οι αρχές που θα ακολουθηθούν για την επίτευξη των παραπάνω στόχων είναι οι γενικά παραδεκτές που απορρέουν από το Χάρτη της Βενετίας και τις υπόλοιπες διεθνώς αναγνωρισμένες αρχές αποκατάστασης μνημείων, προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες και τα δεδομένα του συγκεκριμένου μνημείου.

Οι βασικότερες από τις αρχές της επέμβασης είναι:

1. Η διατήρηση της αυθεντικότητας του μνημείου μέσω της διατήρησης και συντήρησης κατά το δυνατόν περισσότερων από τα αυθεντικά αρχιτεκτονικά του στοιχεία αλλά και η ανάδειξη άλλων στοιχείων του που έχουν καταστραφεί και η αποκατάστασή τους είναι εφικτή.
2. Ο σεβασμός των ιστορικών φάσεων του μνημείου και η απομάκρυνση μόνο των νεότερων φάσεων, όταν αυτές δεν έχουν αισθητική ή καλλιτεχνική αξία και αλλοιώνουν την αρχική μορφή του μνημείου.
3. Η χρήση όπου είναι δυνατόν παραδοσιακών υλικών και τρόπων δόμησης, αλλά όπου αυτά κριθούν ανεπαρκή θα γίνει παράλληλη χρήση σύγχρονων μεθόδων και υλικών που έχουν δοκιμαστεί σε άλλες παρόμοιες επεμβάσεις.
4. Η αναστρεψιμότητα των επεμβάσεων στο βαθμό όπου αυτή είναι εφικτή.
5. Η διακριτική διαφοροποίηση των νέων κατασκευών από τα αυθεντικά τμήματα του μνημείου, που κρίνονται απαραίτητες για λειτουργικούς ή άλλους λόγους.
6. Η εξασφάλιση της συνεχούς προστασίας του μνημείου.

Α.3 Συνοπτική περιγραφή πρότασης

Όπως αναφέρθηκε και πριν, το κτήριο θα αποκατασταθεί πλήρως και η λειτουργία του θα μετατραπεί σε παραδοσιακό ξενώνα. Τα βοηθητικά κτίρια της οικίας που βρίσκονταν στον περιβάλλοντα χώρο του κτιρίου θα καθαιρεθούν καθώς δεν χρήζουν αποκατάστασης και στη θέση τους θα κατασκευαστούν νέες προσθήκες- κατασκευές.

Δ.4 Κτιριολογικά

Η επανάχρηση του κτηρίου σε παραδοσιακό ξενώνα επιφέρει σημαντικές κτιριολογικές αλλαγές. Πιο αναλυτικά, στο υπόγειο θα βρίσκονται οι βοηθητικοί χώροι εξυπηρέτησης του προσωπικού αλλά και την είσοδο για ανθρώπους με αναπηρία καθώς υπάρχει ανελκυστήρας που καταλήγει στο κεντρικό όροφο του ισόγειου. Στους υπόλοιπους ορόφους θα βρίσκονται τα δωμάτια ενώ στο ισόγειο βρίσκεται ο χώρος της υποδοχής. Η κίνηση γίνεται μέσω του ανελκυστήρα καθώς και ο διάδρομος εξυπηρετεί στον διαχωρισμό των χώρων, τόσο στο ισόγειο, όσο και στον όροφο. Όσον αφορά τη νέα κατασκευή θα αποτελείται από δύο όγκους που θα συνδέονται με το κτήριο με μια ξύλινη κατασκευή στον περιβάλλοντα χώρο.

Να σημειωθεί ότι όλες οι αλλαγές που θα πραγματοποιηθούν είναι σύμφωνες με τον νόμο για την μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτισμάτων σε τουριστικά καταλύματα. Σύμφωνα μ' αυτόν τον νόμο, ενισχύεται η επισκευή, αποκατάσταση παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων και η μετατροπή τους σε τουριστικά καταλύματα, σε εφαρμογή αρχιτεκτονικής μελέτης, που συντάσσεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο [π.δ. 33/1979](#) (Φ.Ε.Κ. 10/Α'/24.1.1979) και την υπ' αριθμ. 532249/27.7.1994 ([Φ.Ε.Κ. 616/Β'/9.8.1994](#)) απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Ε.Ο.Τ.. Τα ανωτέρω κτίσματα πρέπει να είναι χαρακτηρισμένα ως παραδοσιακά ή διατηρητέα από τις αρμόδιες κατά τόπους Υπηρεσίες του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. ή του ΥΠ.Π.Ο.

Δ.5 Μορφολογικά

Επίσης μορφολογικά στο διατηρητέο κτίριο δεν μπορούν να γίνουν αλλαγές διότι αυτά καθορίζουν και τον χαρακτήρα της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής του. Θα αποκατασταθούν πλήρως και έτσι θα αναδειχθούν. Οι προσθήκες μορφολογικά θα περιέχουν στοιχεία νεοκλασικής αρχιτεκτονικής αλλά θα γίνει προσπάθεια συνδυασμού νεοκλασικής αρχιτεκτονικής με την παραδοσιακή πηλιορείτικη αρχιτεκτονική, όπως επικρατεί και στην υπόλοιπη περιοχή.

Δ.6 Κατασκευαστικά

Κατασκευαστικά θα γίνουν πολλές επεμβάσεις καθώς η κατάσταση του κτιρίου σήμερα είναι κακή διότι χρόνια έχει εγκαταλειφθεί και παρουσιάζει αρκετές φθορές τόσο στα επί μέρους στοιχεία του (δάπεδα, πατώματα, επιχρίσματα κ.λπ.) όσο και στον φέροντα οργανισμό του (ρωγμές στα ανώφλια των παραθύρων κ.λπ.). Τα υλικά θα παραμείνουν ίδια και με την προσθήκη σύγχρονων μεθόδων αποκατάστασης θα υπάρξει ένα αποτέλεσμα ικανοποιητικό. Στις προσθήκες θα χρησιμοποιηθούν ίδια υλικά με του κτιρίου για ένα ομοιόμορφο αποτέλεσμα.

Δ.6.1 Προτεινόμενες επεμβάσεις

1. Καθαιρέσεις προσθηκών, στεγών, πατωμάτων, επιχρισμάτων, κουφωμάτων.
2. Ενίσχυση θεμελίων.
3. Αντιμετώπιση ανιούσας υγρασίας.
4. Αποκατάσταση τοιχοποιίας.
 - Συγκόλληση τοίχων,
 - Τσιμεντοενέσεις,
 - Λιθοσυρραφές,
 - Αρμολογήματα,
 - Επεμβάσεις στα ανοίγματα,
 - Απομάκρυνση ανιούσας υγρασίας,
 - Επιχρίσματα- χρωματισμοί,
 - Χρωματική ανάλυση.
5. Κατασκευή νέων κτηρίων για τις νέες χρήσεις.
6. Οροφές.
7. Αποκατάσταση κλιμάκων- κιγκλιδωμάτων.
8. Αντικατάσταση κουφωμάτων.
9. Αποκατάσταση στοιχείων όψεων.
10. Εγκαταστάσεις- δίκτυα.
11. Προσθήκη καλλιτεχνικού εργαστηρίου- καφετέριας.
12. Διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου.

Α.6.2 Προεργασία αποκατάστασης

Μια αποκατάσταση έχει αρκετά στάδια και ένα από τα πιο σημαντικά είναι η προετοιμασία του εργοταξίου. Αυτή περιλαμβάνει τον καθαρισμό του υπαίθριου περιβάλλοντα χώρου από τυχόν υλικά καθαίρεσης- κατάρρευσης, το άνοιγμα δρόμου για την διέλευση μηχανημάτων καθώς και τον καθαρισμό από την πυκνή βλάστηση για τη σωστή και ασφαλή εγκατάσταση των σκαλωσιών. Το εργοτάξιο θα περιφραχθεί και περιμετρικά του κτηρίου θα τοποθετηθεί ψιλό νάιλον πλέγμα για την συγκρότηση σκόνης και υπόλοιπων μπαζών. Επίσης πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα μέτρα ασφαλείας και υγιεινής και να τηρείται από τον μηχανικό το ημερολόγιο εργοταξίου. Πρέπει να υπάρχει φαρμακείο που να περιέχει τα είδη πρώτης βοήθειας αλλά και χημική τουαλέτα για τους εργάτες.

Επίσης, ένα από τα πιο σημαντικά στάδια της προετοιμασίας της επέμβασης είναι ο καθορισμός των υλικών καθώς και η αναγνώριση των προσθηκών και την καθαίρεση τους. Πιο αναλυτικά:

Α.6.2.1 Οικοδομικά υλικά σε δεύτερη χρήση

Βάση κανονισμών του άρθρου 87 της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως καθώς και βάση των προδιαγραφών του προγράμματος LEADER+ όπως επίσης βάση της Χάρτας της Βενετίας, όλες οι επεμβάσεις γίνονται με τα υλικά και μεθόδους που είχαν χρησιμοποιηθεί κατά την ανέγερση του κτηρίου με ελάχιστες και όπου απαιτούνται τεχνικές αποκατάστασης με σύγχρονα υλικά.

Τα κύρια υλικά του κτηρίου αυτού όσον αφορά την τοιχοποιία είναι η πέτρα και το οπτόπλινθος ενώ σε κάποια σημεία παρατηρείται τοιχοποιία από τσατμά. Το ξύλο επίσης αποτελεί μεγάλο μέρος της κατασκευής και της μορφολογίας του κτηρίου. Ενώ τα πρόσθετα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν θα είναι για την αποκατάσταση και την ενίσχυση των ήδη υπαρχόντων.

Α.6.2.2 Καθαίρεση προσθηκών

Γύρω στο 1929 πραγματοποιήθηκαν στο κτήριο κάποιες αλλαγές οι οποίες αποσκοπούσαν στην βελτίωση της λειτουργίας της κατοικίας αλλά και στην ασφάλεια.

Οι εργασίες αυτές προκύπτουν από τις διάφορες καταστάσεις των υλικών που απαρτίζουν το κτήριο, όπως για παράδειγμα τα πιο καλοδιατηρημένα συνδετικά κονιάματα που παρατηρούνται τοπικά σε σημεία ρηγματώσεων της τοιχοποιίας. Ο διαχωριστικός τοίχος κουζίνας-λουτρού κατασκευάστηκε αργότερα με μια πρόχειρη κατασκευή που έχει καταρρεύσει πλήρως, καθώς και ο τοίχος που χωρίζει τη σάλα με την τραπεζαρία που ανεγέρθηκε αργότερα με στόχο τον διαχωρισμό των δύο αυτών δωματίων.

Εκτός από τις εσωτερικές παρεμβάσεις-προσθήκες, εξωτερικά πραγματοποιήθηκαν επεμβάσεις όπως η καθαίρεση των σιδεριών στα κουφώματα του ισογείου που υπήρχαν για λόγους ασφαλείας οι φεγγίτες με ξύλινο κούφωμα όπως φαίνεται στην εικόνα (εικ. 1).

Εικόνα 3: προ της ανακαίνισης του 1929

Αντικαταστάθηκαν με ξύλινα καΐτια με τζαμιλίκι ενώ τα ανοίγματα του ισογείου και του ορόφου στην πρόσοψη πλαισιώνονται με τραβηχτές μαρμάρινες κορνίζες.

Για την καθαίρεση των βοηθητικών κτηρίων στα αριστερά του κύριου, δεν συντρέχουν λόγοι πρόσθετων μέτρων ασφαλείας μέρα των βασικών, αφού δεν υπάρχουν επικίνδυνα υλικά.

Καθαίρεση θα γίνει και σε κάποια δομικά στοιχεία και όχι μόνο στις προσθήκες. Αναλυτικότερα, όλοι οι τοίχοι που κατασκευάστηκαν από τσατμά αλλά και από πλίνθους θα καθαιρεθούν προσεκτικά από όλα τα μέρη του κτηρίου, καθώς και στο χώρο της κουζίνας τα σταθερά φορτία όπως ντουλάπια και εστία, θα καθαιρεθούν. Όσον αφορά τα δάπεδα, όλες οι ξύλινες σανίδες και τα σοβατεπί θα αποκαθλωθούν και στο χώρο της κουζίνας οι σχιστόπλακες, όπως και στο χώρο του λουτρού. Οι κατασκευές αυτές θα καθαιρεθούν ώστε έτσι να αντικατασταθούν με τρόπο που να εναρμονίζονται αισθητικά με το κτήριο, μετά την καθαίρεση των μερών αυτών και παράλληλα με την μεταφορά των μπαζών θα γίνει γενικός καθαρισμός και αποψίλωση τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά ώστε να μεταφερθούν τα οικοδομικά υλικά και τα εργαλεία των τεχνιτών.

Δ.7 Εργασίες αποκατάστασης

Δ.7.1 Αποκατάσταση θεμελίωσης

Η ενίσχυση και η σταθεροποίηση των θεμελίων απαιτεί την συντήρηση και την ανάταξη των ήδη υπάρχων λίθων υποθεμελίωσης και των λίθων της ευθυντηρίας, την πλήρωση κοιλότητας του βραχώδους υποβάθρου με αργολιθοδομή, τη σταθεροποίηση με τσιμέντο και υδράσβεστο του αργλικού υποστρώματος της ευθυντηρίας, και την κατασκευή τοίχων υποστήριξης και αντιστήριξης των πεδילוδοκών του κτηρίου. Η αποκατάσταση των θεμελίων θα απομακρύνει τα συμπτώματα καθίζησης των φέροντων στοιχείων όπως και την ολίσθηση που ήδη υπάρχει στην βορειοανατολική τομή των τοίχων οι οποίοι δέχονται μια κλίση προς την ανατολή καθώς και το φαινόμενο που επικρατεί στο εσωτερικό της αποκόλλησης των τοίχων.

Δ.7.2 Αποκατάσταση τοιχοποιίας

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο, οι βλάβες που παρουσιάζονται στην τοιχοποιία είναι οι εξής: αποκόλληση τοίχων, ρωγμές διαφόρου μεγέθους, αποπλύσεις αρμών, αποσάθρωση κονιάματος και αποδιοργάνωσης λιθοδομής και πλινθοδομής. Η περιγραφή των επεμβάσεων στην τοιχοποιία θα γίνει με την χρονολογική σειρά που θα πραγματοποιηθούν.

Δ.7.2.1 Συγκόλληση τοίχων

Η θέση της ρωγμής που παρουσιάζεται σε όλες τις τομές των εσωτερικών τοίχων με τους φέροντες αποκαλύπτει τον τρόπο με τον οποίο έγινε η αποκόλληση και την φορά της. Η επέμβαση θα γίνει μόνο στους φέροντες τοίχους του υπογείου καθώς οι υπόλοιποι μπορούν να καθαιρεθούν. Οι ρωγμές έχουν δημιουργηθεί από την αποκόλληση αναπτύσσεται σε όλο το ύψος της τοιχοποιίας αλλά και στο ανώτερο επίπεδο της ένωσης τους με την πλάκα οροφής ενώ αποκλίνει σε πλάτος 2-3 εκατοστών (εικ.6).

Εικόνα 4: αποκόλληση τοίχων καθ' ύψος

Ως εκ τούτου, η επέμβαση που αποφασίστηκε είναι η εξής:

Θα γίνει συρραφή των αποκολλημένων γωνιών με τη μέθοδο της μερικής ανακατασκευής. Αναλυτικότερα: εξασφαλίζεται η στατική επάρκεια της κατασκευής, με αντιστήριξη από ξύλινους πασσάλους στις εξωτερικές πλευρές των τοίχων που παρατηρείται αυτό το φαινόμενο. Στη συνέχεια καθαίρονται τα λιθοσώματα που συγκρατούν τους εξωτερικούς τοίχους στο συγκεκριμένο σημείο και επανατοποθετούνται σωστά έτσι ώστε να πλέκονται μεταξύ τους. Το κονίαμα που θα χρησιμοποιηθεί για την ένωσή τους πρέπει να είναι συμβατό με το ήδη υπάρχον. Με την ανακατασκευή θα εξασφαλιστεί η ακινησία των τοίχων και εν τέλει το «δέσιμο» της περιμετρικής φερόμενης τοιχοποιίας. Η επιτυχία της επέμβασης θα εξασφαλιστεί με την κατασκευή διαζώματος από οπλισμένο σκυρόδεμα στην απόληξη όλης της λιθοδομής, για την οποία γίνεται λόγος παρακάτω.

Α.7.2.2 Τσιμεντοενέσεις

Όλοι οι τοίχοι διακρίνονται από ρωγμές, άλλες μεγάλες και με μεγάλο βάθος και άλλες τριχοειδή με μεγάλο μήκος.

Για τις διαμπερή ρωγμές η μέθοδος αποκατάστασης που θα χρησιμοποιηθεί είναι οι τσιμεντοενέσεις.

Η διαδικασία των τσιμεντοενέσεων μπορεί να εμποδίσει την εξάπλωση των ρωγμών και να αυξήσει τη ζωή του κτηρίου επαναφέροντας την δομική του ακεραιότητα. Το τσιμεντένεμα εισχωρώντας σε ανενεργές ρωγμές όχι μόνο μπλοκάρει την υγρασία αλλά επαναφέρει τη συνοχή των υλικών κατά μήκος της ρωγμής. Η σοβαρά πληγωμένη τοιχοποιία μπορεί να σταθεροποιηθεί με χρήση ειδικής σύνθεσης τσιμεντενέματος που εισχωρεί σε λεπτές ρωγμές ή σχισμές.

Η σύνθεση του ενέματος έχει ως εξής: τσιμέντο Portland Ελληνικού τύπου, άμμος πολύ λεπτή, μέχρι και 0,5 mm. Η αναλογία τσιμέντου-άμμου πρέπει να είναι 3:1. Ποζολάνες, οι οποίες αυξάνουν την αντοχή του μείγματος. Αργίλος συγκεκριμένα μπετονίτης, οποίος συντελεί στην σταθεροποίηση του μείγματος και πρέπει να είναι 5% του νερού. Πρόσμικτα τα οποία ελέγχουν τον βαθμό σκλήρυνσης και λειτουργούν ως διογκωτικά και τέος το νερό το οποίο δεν πρέπει να περιέχει οργανικά και χλωριούχα συστατικά για τυχόν διάβρωση των υπόλοιπων υλικών.

Η σταθερότητα επανακτάται και οι κρίσιμες περιοχές δυναμώνουν εσωτερικά με προσεκτική χρήση τεχνικών τσιμεντοένεσης.

Η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί στο κτήριο είναι η εισαγωγή του ενέματος υπό πίεση.

Α.7.2.3 Λιθοσυρραφές

Κάποιοι φέροντες τοίχοι στο υπόγειο θα ανοιχτεί ένα μέρος τους για δημιουργηθούν ανοίγματα. Στα υπόλοιπα τμήματα σε κάποιους τοίχους κυρίως εξωτερικούς και στο υπόγειο αλλά και στους υπόλοιπους ορόφους κοντά στα ανοίγματα παρατηρούνται ρωγμές αρκετά μεγάλες που δεν επιδιορθώνονται με τσιμεντενέσεις καθώς η διάβρωση έχει επεκταθεί και στην γύρω περιοχή. Η μέθοδος που θα χρησιμοποιηθεί είναι η λιθοσυρραφή. Πιο αναλυτικά, πριν την έναρξη οποιασδήποτε εργασίας ελέγχεται ότι:

Η περιοχή είναι καθαρή και ελεύθερη από τα παντός είδους αντικείμενα που θα δυσχεράνουν την εκτέλεση των εργασιών. Έχουν ληφθεί τα μέτρα υποστυλώσεως και οι εργαζόμενοι έχουν λάβει όλα τα μέτρα ασφαλείας.⁴

Στην συνέχεια εκτελούνται οι εργασίες με τη σειρά που περιγράφονται: Καθαίρονται τα επιχρίσματα σε απόσταση 0,50 m εκατέρωθεν της ρωγμής και σε ολόκληρο το μήκος της όλων των σημείων της ρωγμής. Εντοπίζονται τα σπασμένα λιθοσώματα κατά μήκος της ρωγμής όπου από την μελέτη προβλέπεται τα λιθοσώματα να αντικατασταθούν. Αντικαθίστανται τοπικά τα λιθοσώματα ανά 0,80 – 1,00 m κατά μήκος της ρωγμής με νέα για την εξασφάλιση πρόσθετης διεπιφανείας συρραφής. Αφαιρούνται σταδιακά, και με προσοχή ανά θέση και όχι στο συνολικό μήκος της ρωγμής, το συνδετικό κονίαμα και οι λίθοι ώστε να μην διαταραχθεί ο ιστός της τοιχοποιίας. Καθαρίζεται και βρέχεται έως κορεσμού (χωρίς επικαθήσεις ή παρακράτηση ύδατος) η φωλεά που δημιουργείται από την αφαίρεση του λιθοσώματος με νερό από το δίκτυο ύδρευσης (δεν απαιτείται υψηλή πίεση). Τοποθετούνται τα ακροφύσια εισόδου και ελέγχου - εξαερισμού του ενέματος στην περίμετρο της φωλεάς. Τα ακροφύσια θα επιτρέπουν την ελεύθερη ροή του ενέματος μετά την τοποθέτηση των λίθων. Τοποθετείται κολυμβητά το νέο υγιές λιθόσωμα. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται και στις υπόλοιπες θέσεις που προβλέπεται να τοποθετηθούν νέοι λίθοι. Τοποθετούνται και στερεώνονται οι πόροι εισόδου και ελέγχου ενέματος κατά μήκος της ρωγμής. Σφραγίζεται η ρωγμή σε όλο το μήκος της. Ακολουθεί η εκτέλεση των ενεμάτων. Αυτή η διαδικασία επαναλαμβάνεται και στις υπόλοιπες ρωγμές πάνω από 10 mm.

⁴ Βάση κανονισμών των «τεχνικών επεμβάσεων», ΦΕΚ

Δ.7.2.4 Αρμολογήματα

Σε πολύ μεγάλο ποσοστό στην επιφάνεια της πλινθοδομής έχουν αποκολληθεί ή καταπέσει τα επιχρίσματα με συνέπεια οι αρμοί να έχουν αποπλυθεί. Η απόπλυση είναι βαθύτερη σε κάποια σημεία σε βαθμό που ακόμα κάποια λιθοσώματα έχουν χάσει τη συνάφειά τους με την τοιχοποιία. Γενικά η τοιχοποιία χρίζει επιφανειακού ή βαθύτερου αρμολογήματος. Το γεγονός ότι η λιθοδομή πρόκειται να επιχριστεί υπαγορεύει και σειρά με την οποία πρέπει να πραγματοποιηθούν οι εργασίες της επέμβασης:

Αρχικά, όλα τα παλιά επιχρίσματα, σαθρά ή όχι θα πρέπει να απομακρυνθούν. Για την απομάκρυνσή τους δεν θα γίνει νεροβολή όπως συνηθίζεται, διότι ο πωρόλιθος της τοιχοποιίας θα κατακρατήσει μια μεγάλη ποσότητα υγρασίας που θα αργήσει πολύ να απομακρυνθεί καθυστερώντας την διάρκεια της επέμβασης. Αντίθετα, τα λιγιστά ούτως ή άλλως εναπομείναντα επιχρίσματα θα απομακρυνθούν χειρωνακτικά. Εν συνεχεία, τα σαθρά στοιχεία θα απομακρυνθούν από την λιθοδομή με πεπιεσμένο αέρα οπότε μπορεί να αρχίσει το αρμολόγημα. Το κονίαμα του αρμολογήματος θα έχει την πλησιέστερη δυνατή σύσταση με το αρχικό, το οποίο αποτελούνταν από ασβέστη και μικρά αδρανή. Αρχικά θα γίνουν βαθιά αρμολογήματα όπου κρίνεται απαραίτητο και αφού στεγνώσουν θα προχωρήσουμε στα επιφανειακά.

Για την ενίσχυση του αρμολογήματος σε όλη την έκταση της τοιχοποιίας θα γίνει η εφαρμογή ινοπλασμένων θερμομονωτικών υλικών που συντελούν στην αποκατάσταση της συνοχής της τοιχοποιίας αλλά και την μόνωση έναντι θερμότητας και ηχορύπανσης.

Οι εργασίες αυτές αφορούν όχι μόνο στις τοιχοποιίες αλλά και τις εστίες. Μετά το πέρας των εργασιών η τοιχοποιία είναι έτοιμη να δεχτεί τα επιχρίσματα.

Οι καινούριοι τοίχοι που θα κατασκευαστούν θα έχουν σκοπό τον διαχωρισμό των δωματίων του ξενώνα. Έτσι λοιπόν η κατασκευή τους θα αποτελείται από οπτόπλινθους συγκεκριμένα με μικρά τούβλα (εξάοπα) με διαστάσεις (σε cm) 9×9×19. Οι οπτόπλινθοι συστήνονται για την κατασκευή των εσωτερικών τοίχων καθώς διακρίνονται από μια σειρά βασικών ιδιοτήτων και λειτουργικών απαιτήσεων για τοιχοποιίες όπως:

- φαινόμενο βάρος
- αντοχή σε θλίψη
- υδροαπορροφητικότητα μάζας
- αντοχή σε παγετό
- περιεκτικότητα σε άλατα
- εμφάνιση (χρώμα, επιφανειακή υφή κ.τ.λ.)
- χαρακτηριστικά πυραντίστασης
- χαρακτηριστικά θερμομόνωσης
- χαρακτηριστικά ηχομόνωσης

- ανθεκτικότητα στη χρήση και στο χρόνο

Το είδος της τοιχοποιίας θα είναι μπατική ενώ θα ενισχυθεί και από ένα σύστημα ηχομόνωσης και θερμομόνωσης πριν το τελικό επίχρισμα, πιο αναλυτικά:⁵

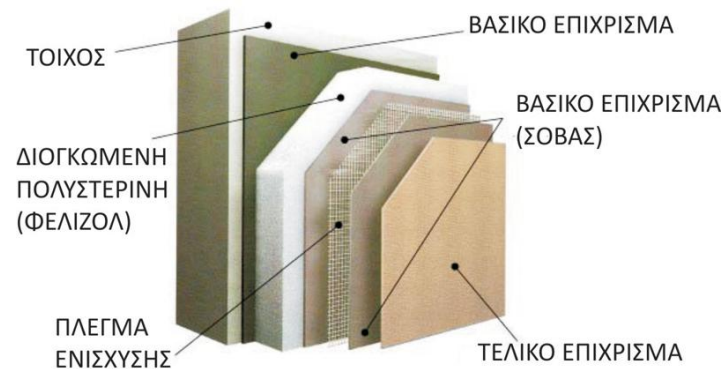
Το σύστημα αποτελείται από:

- θερμομόνωση (πολυστερίνη - διογκωμένη ή εξηλασμένη, πετροβάμβακας),
- κόλλα συγκράτησης θερμομόνωσης,
- βύσματα μηχανικής στερέωσης θερμομόνωσης,
- πλέγμα ενίσχυσης, κοτσετόσυρμα,
- επίχρισμα,
- λεπτή επίστρωση τελικού επιχρίσματος

Πλεονεκτήματα

- _ Εξοικονόμηση ενέργειας
- _ Αποφυγή δημιουργίας θερμογεφυρών
- _ Πλήρης στεγάνωση των προσόψεων
- _ Αποφυγή ρηγματώσεων στο εξωτερικό επίχρισμα
- _ Αρχιτεκτονική ελευθερία
- _ Εξοικονόμηση ωφέλιμου χώρου

Το ίδιο σύστημα προτείνεται και για την εξωτερική θερμομόνωση.

Εικόνα 5: Μοντέλο θερμομόνωσης

⁵ Από τις σημειώσεις του μαθήματος «Τεχνικές επεμβάσεων αποκατάστασης κτηρίου»

Α.7.3 Επεμβάσεις στα ανοίγματα

Όλα τα ανοίγματα που βρίσκονται στο κτήριο παρουσιάζουν βλάβες. Οι πιο σημαντικές είναι στο υπόγειο αλλά και σε κάποια ανοίγματα στους υπόλοιπους ορόφους. Γενικά παρατηρείται πέρα των αλλοιωμένων πλαισίων αποσυγκροτήσεις των οριζόντιων υπερθύρων. Οι επεμβάσεις που αφορούν αποκατάσταση των πλαισίων είναι απλή. Εφαρμόζονται οι τεχνικές που αναφέρθηκαν παραπάνω, όπως λιθοσυρραφή και τσιμεντενέσεις όταν αυτές απαιτούνται. Στις περιπτώσεις που τα στοιχεία του πλαισίου απουσιάζουν ή είναι σπασμένα, τότε θα αντικατασταθούν από νέα. Όπου όμως η φθορά είναι μικρή, τότε απλά θα επισκευαστούν με επισκευαστικό κονίαμα, με σύσταση όσο το δυνατόν πιο κοντά με το πέτρωμα.

Για την ενίσχυση και την ανασυγκρότηση των υπερθύρων η διαδικασία είναι η εξής: τα στοιχεία θα επανέλθουν στην αρχική τους θέση με την βοήθεια οριζόντιου σταθερού πλαισίου εν είδη ξυλότυπου. Εν συνεχεία θα υποστηριχτούν από χαλύβδινους ράβδους τετραγωνικής διατομής και πάχους 15 mm. Οι ράβδοι αυτοί θα πακτωθούν σε ύψος κάτω ακριβώς από το υπέρθυρο και εφαρμογή με αυτό. Η δε πάκτωση θα γίνει στις παραστάδες του ανοίγματος εκατέρωθεν των πλευρών. Η επέμβαση θα ολοκληρωθεί με την τοποθέτηση των ξύλινων κασωμάτων.

Α.7.4 Απομάκρυνση ανιούσας υγρασίας

Όταν είχε κατασκευαστεί το κτήριο δεν υπήρχε δυνατότητας μόνωσης από την υγρασίας, πόσο μάλλον όταν το κύριο υλικό τους ήταν η πέτρα που είναι αρκετά πορώδες. Επίσης το συνεχές σύστημα δόμησης δεν επιτρέπει την κατασκευή αποστραγγιστικής τάφρου ή τοποθέτησης φράγματος διακοπής. Ως εκ τούτου, επικρατέστερη λύση δείχνει να είναι η ηλεκτρόλυση.⁶ Η επέμβαση έχει ως εξής:

Σε ύψος περίπου 20 εκατ. Από το ύψος εξόφλησης του δαπέδου στην εσωτερική παρειά της τοιχοποιίας θα ανοιχτούν οπές διατομής 6 χιλ. και βάθους 15 εκτ. σε απόσταση ενός περίπου μέτρου μεταξύ τους. Στις οπές αυτές θα τοποθετηθούν χάλκινα διαστελλόμενα στοιχεία. (upat). Χάλκινα σύρματα διατομής 4 χιλιοστών θα βιδωθούν στα διαστελλόμενα με ορειχάλκινα μπουλόνια μήκους 12 εκατ. Τα σύρματα αυτά θα κατεβαίνουν το δάπεδο μέσα από αυλακώσεις στην λιθοδομή. Κάτω από το δάπεδο μέσα από αυλακώσεις στην λιθοδομή. Κάτω από το δάπεδο θα συναντούν ένα κεντρικό στέλεχος, επίσης χάλκινο και με διατομή 8 χιλ. το οποίο θα καταλήγει σε δύο γειώσεις. Έτσι το ηλεκτρικό δυναμικό του κτηρίου και του εδάφους θα εξισωθούν με αποτέλεσμα η υγρασία να υποχωρήσει μακροπρόθεσμα. Με τη βοήθεια της βαρύτητας.

Η αποφυγή υγρασίας εννοείται ότι ενισχύεται με την τοποθέτηση μονωτικών επιχρισμάτων σε όλη την έκταση της τοιχοποιίας εσωτερικά και εξωτερικά του κτηρίου με ειδικά κονιάματα τα οποία ενισχύουν και την ήδη υπάρχουσα θερμομονωτική επένδυση. Το μονωτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί στο κτήριο είναι τσιμεντοασβεστοκονίαμα με πρόσθετα την κεραμιδόσκονη ή θηραϊκή γη και βελτιωτικό μάζας για τη σταθεροποίησή του.

⁶ Βάσει κανονισμών των «τεχνικών επεμβάσεων», ΦΕΚ

Α.7.5 Επιχρίσματα- χρωματισμοί

Αφού ολοκληρωθούν όλες οι προβλεπόμενες εργασίες αποκατάστασης του σώματος της λιθοδομή, οι τοιχοποιίες είναι έτοιμες να επιχριστούν. Το επίχρισμα που θα εφαρμοστεί θα είναι ως προς την σύσταση όμοιο με το αρχικό, με κάποιες ελάχιστες βελτιώσεις. Συγκεκριμένα θα περιέχει 50% ασβέστη αδρανή σε ποσοστό 40% και λευκό τσιμέντο σε ποσοστό 10%. Ο πολτός θα οπλιστεί με ζωικές ίνες που προέρχονται από κτηνοτρόφους της περιοχής. η εφαρμογή τους θα γίνει με τον παραδοσιακό χειρωνακτικό τρόπο, με ένα ειδικό στενό μυστρί. Τέλος η σοβαντισμένη επιφάνεια ασπρίζεται με πηκτό χυλό ασβέστη. Με τον παραπάνω τρόπο θα εφαρμοστούν τα επιχρίσματα σε όλες τις επιφάνειες, εσωτερικές και εξωτερικές.

Α.7.6 Χρωματική ανάλυση

Ο χρωματισμός του κτηρίου που θα ακολουθήσει θα είναι ίδιος με τα ιστορικά αρχεία που υπάρχουν. Εξωτερικά θα χρωματιστεί με ένα τόνο ώχρας ενώ εσωτερικά οι χρωματισμοί θα διαφέρουν ανάλογα με τα δωμάτια και το θέμα των δωματίων ενώ στο χώρο της reception και της αναμονής θα υπάρχει ένας τόνος υπόλευκου που να δένει αρμονικά με τα έπιπλα του χώρου.

Δ.7.7 Αποκατάσταση στέγης

Οι στέγες λόγω κατασκευής αλλά και λόγω του ρόλου που επιτελούν (προστασία από βροχή, άνεμο, ήλιο) είναι από τα πιο ευάλωτα δομικά στοιχεία ενός κτηρίου. Αποτελούν τις πιο πολύπλοκες ξύλινες κατασκευές. Στο κτήριο η αποκατάσταση της στέγης απαιτεί την ανακατασκευή της. Η αποκατάστασή της γίνεται ως εξής:⁷

Πρώτα γίνεται η αποσυναρμολόγηση της στέγης, αρχίζοντας με την επικάλυψη της, όσες σχιστόπλακες έχουν απομείνει. Ακολουθεί η αποξήλωση του σκελετού της στέγης. Αυτή πρέπει να γίνει με την αποσύνδεση των ενώσεων και όχι με την αποκοπή των άκρων των ξύλων έτσι ώστε να είναι δυνατή η επαναχρησιμοποίηση όσων ξύλων είναι σε καλή κατάσταση. Όσα ξύλα κρίνονται ως κατάλληλα για επανάχρηση, καθαρίζονται από καρφιά και οι επιφάνειες τους τρίβονται με σμυριδόχαρτο μέχρι να φανεί το υγιές μέρος του ξύλου. Μετά επαλείφονται με μυκητοκτόνα, απεντομοτικά ή και πυροπροστατευτικά. Σε κάθε στάδιο της αποσυναρμολόγησης πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που θα μπορούσε να βλάψει κάθε δομικό στοιχείο που θα μπορούσε να επαναχρησιμοποιηθεί. Προσοχή πρέπει να δοθεί επίσης στην εξαγωγή των δοκών από τις πακτώσεις τους γιατί συνδέεται με λιθοδομή ώστε να προκληθεί η μικρότερη δυνατή διαταραχή. Τα ζευκτά θα κατασκευαστούν από την αρχή με τον συνδυασμό της χρήσης παλιών και νέων ξύλων βάση του παλιού σχεδίου. Νέα και παλιά μέσα σύνδεσης θα χρησιμοποιηθούν. Η καλή εγκάρσια σύνδεση των ζευκτών μιας στέγης συντελεί στην καλύτερη διαφραγματική της λειτουργία.

Η ανακατασκευή ή η αποκατάσταση μιας ξύλινης στέγης δεν είναι πλήρης χωρίς την σωστή επικάλυψη. Κύριος ρόλος της επικάλυψης είναι η προστασία της κατασκευής από την βροχή η οποία προκαλεί μακροπρόθεσμα πολλά προβλήματα υγρασίας (διάβρωση ξύλινων δομικών στοιχείων, φουσκώματα σε λιθοδομές, αποσάθρωση συνδετικών κονιαμάτων τοιχοποιιών κλπ). Τα κυριότερα υλικά επικάλυψης είναι οι σχιστόπλακες. Αυτά τα παραδοσιακά υλικά χρησιμοποιούνται και σήμερα σε συνδυασμό με σύγχρονα υλικά όπως ασφαλτόπανο και τσιμεντοκονίαμα για την καλύτερη απόδοση τους.

Όσον αφορά το εσωτερικό της στέγης αλλά και του κτηρίου επειδή η στέγη θα είναι «θερμή» δηλαδή θα είναι εμφανής από το εσωτερικό για την καλύτερη θερμομόνωση θα τοποθετηθεί ένα στρώμα μεμβράνης PVC και ένα αντίστοιχο για υγρομόνωση.

Η τελική απόληξη των καπνοδόχων έχει καταρρεύσει. Η ήδη υπάρχουσα εγκατάσταση είναι σε πολύ άσχημη κατάσταση. Πρέπει να καθαριστεί πλήρως και προσεκτικά και να τοποθετηθεί ένα χαλύβδινος σωλήνας σε όλο το μήκος που θα επιτρέπει την σωστή κυκλοφορία θερμού αέρα αλλά θα εξασφαλίζει την υγιεινή των ανθρώπων και ύστερα η κατασκευή των απολήξεων με το ίδιο υλικό επικάλυψης της κύριας στέγης που είναι οι σχιστόπλακες. Γι' αυτό θα χρειαστεί ειδικό συνεργείο κοπής πλακών και εγκατάστασης στις απολήξεις.

⁷ Βάσει των κανονισμών των «τεχνικών επεμβάσεων», ΦΕΚ

Α.7.8. Αποκατάσταση πατώματος-δαπέδου⁸

Όσον αφορά τα ξύλινα πατώματα στο κτήριο που λειτουργεί ως φέρον οργανισμός, το σανίδωμα επί ισχυρών ξύλινων δοκών είναι ελαφρά και εύκαμπτη κατασκευή με ουσιαστικά ανύπαρκτη διαφραγματική λειτουργία και έντονα ανισότροπη συμπεριφορά. Οι κύριες στατικές λειτουργίες των πατωμάτων σε ένα κτήριο, είναι η μεταφορά κατακόρυφων φορτίων και η πρόσδωση σ' αυτό οριζόντιας ακαμψίας (διαφραγματική λειτουργία).

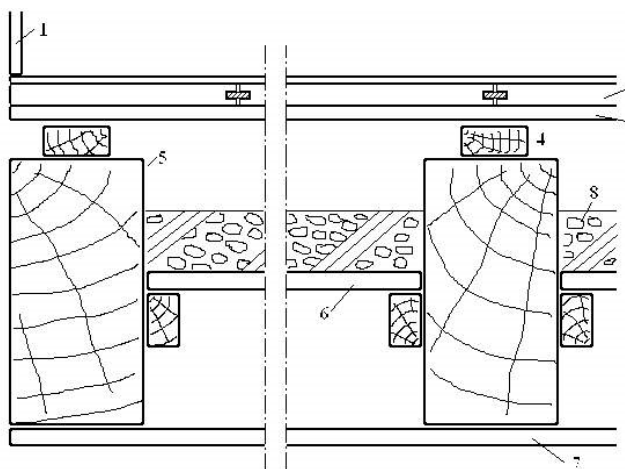
Ως φέρον οργανισμός έχει υποστεί αρκετές βλάβες και συνιστάται η πλήρης αποκατάστασή του σε όλη την έκτασή του. Η αποκατάσταση ενός πατώματος περιλαμβάνει τρία κυρίως στάδια:

- Την αποκατάσταση του φέροντος οργανισμού από ξύλινες σανίδες δαπέδου αλλά και τα σοβατεπί με την πλήρη αποξήλωσή τους και έπειτα την αντικατάστασή τους.
- Την αποκατάσταση της επιφάνειας κίνησης που αποτελείται από ξύλινα στοιχεία. Η κάτω επιφάνεια των πατωμάτων μπορεί να επενδυθεί με ξύλινες σανίδες. Η επιφάνεια μπορεί να επιχριστεί με οροφοκονίαμα σε μεταλλικό πλέγμα, όπως γαλβανισμένο κοτετσόσυρμα που στηρίζεται στο κάτω μέρος των δοκών. (εικ.3)
- Παράλληλα με την αποκατάσταση των πατωμάτων συνιστάται βελτιώσεις όσον αφορά την στατική και δυναμική τους συμπεριφορά, τις θερμομονωτικές και ηχομονωτικές τους ιδιότητες καθώς και την συμπεριφορά τους σε καύση.
- Πέραν της βελτίωσης των ηχομονωτικών, πυροπροστατευτικών και θερμομονωτικών ιδιοτήτων των πατωμάτων, η αύξηση του βάρους του πατώματος μέσω της προσθήκης των αντίστοιχων υλικών, βελτιώνει την συμπεριφορά του πατώματος σε ταλαντώσεις και αυξάνει την ακαμψία του στο οριζόντιο επίπεδο.

Εικόνα 3: Μοντέλο κατασκευής πατώματος

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

1. Ξύλινο σοβατεπί
2. Ξύλινο παρκέτο
3. Σανίδωμα
4. Ξύλινος τάκος
5. Ξύλινα δοκάρια
6. Ξύλινα πηχάκια
7. Ξύλινο ταβάνωμα
8. Περλιτόδεμα

⁸ Σημειώσεις από το μάθημα « Τεχνικές ανακαίνισης και αποκατάστασης κτιρίων »

Στο χώρο των λουτρών η διαδικασία αλλάζει καθώς το δάπεδο θα επενδυθεί με κεραμικά πλακίδια για λόγους υγιεινής. Έτσι λοιπόν, αντί για ξύλινο παρκέτο θα τοποθετηθεί μια στρώση από ελαφρό μπετό, ενώ στη συνέχεια θα τοποθετηθεί μια στρώση από υδρομονωτικό υλικό που θα βοηθήσει και στην επένδυση από πλακίδια.

Για την αποκατάσταση του δαπέδου του υπογείου απαιτείται διαφορετική διαδικασία καθώς κάποια σημεία του έχουν επενδυθεί με σχιστόπλακες, κάποια δωμάτια με ξύλινες σανίδες ενώ στον διάδρομο και στους υπόλοιπους χώρους τα δάπεδο έχει αποκολληθεί ή μπορεί να μην υπήρξε ποτέ και υπάρχει χώμα.

Πρέπει να αποξηλωθούν όλα τα μέρη των δαπέδων, είτε είναι ξύλινες σανίδες, είτε σχιστόπλακες και πρέπει να καθαριστεί καλά από μπάζα και άλλα υλικά. Ύστερα θα τοποθετηθεί ένα στρώμα από ελαφρό σκυρόδεμα, το οποίο θα καλύψει την κατασκευή της ηλεκτρόλυσης που ήδη έχει τοποθετηθεί για την αποφυγή ανιούσας υγρασίας, αλλά και να κάνει πιο εύκολη την τοποθέτηση του καρφωτού ξύλινου δαπέδου που συνιστάται λόγω της επανάχρησής του σε παραδοσιακό ξενώνα.

Πριν την τοποθέτηση του καρφωτού ξύλινου δαπέδου η διαδικασία απαιτεί υδρομόνωση του σκυροδέματος και όλες οι είσοδοι-έξοδοι αέρα να σφραγιστούν.

Για το κάρφωμα του παρκέτου⁹:

- Στήριξη των καδρονιών με τάκους ή βύσματα.
- Η απόσταση μεταξύ τάκων η βυσμάτων δεν πρέπει να ξεπερνά τα 55-60 cm.
- Τα καδρόνια δεν πρέπει να απέχουν παραπάνω από 30 cm κέντρο.
- Τα καδρόνια και τα τακάκια πρέπει να είναι καλά στεγνωμένα.
- Επικάλυψη κόλλας πάνω στα καδρόνια πάνω περίπου από μισό μέτρο.
- Κενό αρμού από τον τοίχο 0,8 cm που αργότερα θα καλυφθεί με το σοβατεπί.
- Εφαρμογή στα κάθετα καδρόνια τα ξύλα και το κάρφωμα από τη μια άκρη του χώρου.
- Θα καρφωθούν και θα κολληθούν με κόλλα ενός συστατικού το πάτωμα σε όλα τα σημεία που πατούν σε καδρόνια.(Χρήση προκών 16/24 η 17/27).
- Τέλος γίνεται η τοποθέτηση των σοβατεπί περιμετρικά στους τοίχους.
- Για τον καλό αερισμό του πατώματος χρησιμοποιούνται εξαεριστικές οπές (σχαράκια στις άκρες του πατώματος η στα σοβατεπί).

Να σημειωθεί ότι η επένδυση του πατώματος με ξύλινο καρφωτό δάπεδο θα πραγματοποιηθεί μόνο στους χώρους του κοινού. Στους χώρους του προσωπικού, όπως λεβητοστάσιο, ιματιοθήκη και πλυντήρια θα τοποθετηθεί βιομηχανικό δάπεδο, ενώ ο χώρος του WC θα επενδυθεί με πλακάκια μπάνιου από σμάλτο.

Όσον αφορά τον πρόβολο στον όροφο, θα αποξηλωθεί το μάρμαρό του και αν η σύνθεσή του κριθεί κατάλληλη θα καθαριστεί, θα λειανθεί και θα κολληθεί ξανά. Σε περίπτωση που κριθεί ακατάλληλο για επανεγκατάσταση θα αντικατασταθεί με καινούρια μάρμαρα.

⁹ Βάσει μεθόδου από την εταιρεία www.silwood.gr

Α.7.9 Οροφές

Όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, όσον αφορά την ηχομόνωση και την θερμομόνωση ισχύουν και για τις οροφές. Πιο αναλυτικά:

Στο υπόγειο η ξύλινη κατασκευή του φέροντος οργανισμού θα είναι εμφανή με τις ξύλινες σανίδες των 30 cm πλάτους που χρησιμοποιούνται ως ξύλινο ταβάνωμα όπως φαίνεται και στο υπόδειγμα. (εικ.3)

Η οροφή του ισογείου επίσης θα είναι εμφανής.

Ενώ στον όροφο αφού αποξηλωθούν οι ήδη υπάρχουσες ψευδοροφές από γυψοσανίδα και ολοκληρωθεί η κατασκευή της «θερμής» στέγης η οροφή θα είναι η κατασκευή της στέγης με τα ζευκτά και τους αμοίβοντες πλήρη εκτεθειμένα

Α.7.10 Κλίμακες- κικλιδώματα

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο η σύνθεση της σκάλας αλλάζει από το υπόγειο και στους υπόλοιπους ορόφους. Έτσι και η αποκατάστασή τους δεν θα είναι η ίδια. Πιο αναλυτικά:

Το κλιμακοστάσιο του υπογείου με το ισόγειο αποτελείται από μαρμάρινες πλάκες οι οποίες θα αποξηλωθούν με προσοχή και θα εξετασθούν για την καταλληλότητά τους. Αν τελικά κριθούν κατάλληλες θα καθαριστούν και θα λειανθούν. Συγκεκριμένα σε όσα σημεία έχουν σπάσει, τα κομμάτια θα κολληθούν και θα λειανθούν ώστε να μην φαίνεται κανένα σημάδι επικόλλησης. Πρώτα όμως πρέπει να ενισχυθεί η βάση του κλιμακοστασίου, η οποία είναι κατασκευασμένη από ξύλο και μείγμα κονιάματος από ασβέστη και άργιλο, ενώ ο ουρανός του κλιμακοστασίου είναι επενδυμένος με ψευτοπέτσωμα από τσατμά.

Η αποκατάσταση λοιπόν έχει ως εξής: αφού αποκολληθούν οι μαρμάρινες πλάκες με προσοχή, ενισχύουμε την βάση με ειδικά κονιάματα αντοχής και μια στρώση από ελαφρό μετό ώστε να ενισχυθεί περισσότερο η αντοχή του. Στη συνέχεια τοποθετούμε πάλι τις επιδιορθωμένες μαρμάρινες πλάκες ή τις αντικαθιστούμε με νέες. Όσον αφορά τον ουρανό της κίμακας, απομακρύνουμε τα σαθρά τμήματα του τσατμά. Το υλικό πλήρωσης του ουρανού απομακρύνεται και αποθηκεύεται αν είναι σε κατάσταση τέτοια που να επιτρέπει την επανάχρησή του. Ελέγχονται τα ξύλινα στοιχεία του σκελετού τους και αντικαθίστανται τα φθαρμένα. Γίνεται ακόμη ενίσχυση των συνδέσμων. Οι ξύλινες διατομές καθαρίζονται και εμποτίζονται με μηκυτοκτόνο, εντομοκτόνο και πυροπροστατευτικό υγρό. Τέλος επανατοποθετούνται τα υλικά πλήρωσης και σοβατίζεται. Για την πρόσδωση θερμομονωτικών και ηχομονωτικών ιδιοτήτων στην κλίμακα, είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί

ένα πιο σύγχρονο υλικό πλήρωσης όπως πλάκες υαλοβάμβακα. Οι τσατμάδες μπορούν να ενισχυθούν επιπλέον μέσω ισχυρού τσιμεντοκονιάματος οπλισμένου με πλέγμα Δάριγκ (κοτετσόσυρμα) για την συγκράτηση του.

Κουπαστή στην κλίμακα δεν υπήρχε. Έτσι λοιπόν, θα τοποθετηθεί ξυλόγλυπτη κουπαστή ίδιας τεχνοτροπίας με την κουπαστή που συναντάμε στην κλίμακα ισογείου-ορόφου για την διευκόλυνση αλλά και την ασφάλεια των επισκεπτών και του προσωπικού.

Το κλιμακοστάσιο του ισόγειο- ορόφου αποτελείται από ξύλινο σκελετό, ξύλινη περίτεχνη κουπαστή, ενώ ο ουρανός του καλύπτεται και αυτός με ψευδοροφή με κύριο υλικό του τον τσατμά. Η αποκατάστασή του έχει ως εξής:

αρχικά απομακρύνεται όλος ο ουρανός για να ελεγχθούν τα ξύλινα στοιχεία από όλες τις πλευρές. Επειδή όμως έχουν υποστεί αρκετές φθορές και δεν κρίνονται κατάλληλα απομακρύνεται όλος ο ξύλινος σκελετός και η κουπαστή για τη συντήρησή της.

Η συντήρηση της κουπαστής αποτελείται από προσεκτικό ξύσιμο και καθάρισμα της επιφάνειας με γυαλόχαρτο και εμποτίζεται με μηκυτοκτόνο, εντομοκτόνο και πυροπροστατευτικό υγρό και λούστρο για να φαίνεται καινούρια και να δένει με τον υπόλοιπο σκελετό και είναι έτοιμη για την επανεγκατάστασή της.

Όσον αφορά τον ξύλινο σκελετό της σκάλας κατασκευάζεται καινούριος από μαραγκό της περιοχής με τα ίδια χαρακτηριστικά πατήματος και ριχτιού και τοποθετείται ξανά. ενώ ενισχύεται η κατασκευή με χαλύβδινους πάκτους στην τοιχοποιία.

Το εξωτερικό κλιμακοστάσιο έχει υποστεί αρκετές φθορές καθώς είναι πλήρως εκτεθειμένο στις καιρικές συνθήκες. Οι μαρμάρινες πλάκες από τις οποίες αποτελείται έχουν κριθεί ακατάλληλες ενώ ο λίθινος σκελετός της έχει αναπτύξει έντονο το φαινόμενο της υγρασίας ενώ έχουν αναπτυχθεί και μικροοργανισμοί και βλάστηση. Τα σιδερένια κιγκλιδώματα και αυτά με τη σειρά τους έχουν υποστεί πλήρη διάβρωση. Η αποκατάσταση του εξωτερικού κλιμακοστασίου έχει ως εξής:

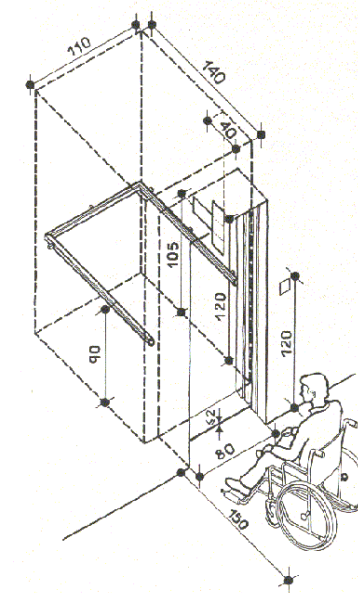
Απομακρύνονται οι μαρμάρινες πλάκες και τα σιδερένια κιγκλιδώματα. Για την αποκατάσταση της λίθινης κατασκευής εκτελείται η ίδια διαδικασία με την αποκατάσταση των φερόντων τοίχων, με την διαδικασία των ενεμάτων για την αποκατάσταση των ρωγμών και τα αρμολογήματα για την πλήρωση των κενών αφού πρώτα καθαριστούν από τα χόρτα που την περικλείουν. Στη συνέχεια για την αντιμετώπιση της υγρασίας χρησιμοποιείται κονίαμα με μονωτικές ιδιότητες όπως τσιμεντοασβεστοκονίαμα με πρόσθετα υλικά, όπως κεραμιδόσκονη, θηραϊκή γη και βελτιωτικό μάζας. Πριν την τοποθέτηση των καινούριων μαρμάρινων πλακών απλώνεται και ένα στρώμα υγρομόνωσης για επιπλέον ενίσχυση. Έπεται η τοποθέτηση των πλακών.

Για την αποκατάσταση των κιγκλιδωμάτων της εξωτερικής κλίμακας αλλά και του προβόλου είναι η εξής:

Αφού αφαιρεθούν ξύνονται προσεκτικά με σιδερένια λίμα και εμποτίζονται με ειδικά αντιοξειδωτικά για την ενίσχυσή τους και τοποθετούνται ξανά.

Μια καινούρια προσθήκη θα πραγματοποιηθεί που θα εξυπηρετεί την εύκολη μεταφορά των πελατών- επισκεπτών με ειδικές ανάγκες. Ο ανελκυστήρας πρόκειται για μια ανεξάρτητη κατασκευή η οποία θα πραγματοποιηθεί για καθαρά λειτουργικούς λόγους και τη διευκόλυνση της κίνησης από το υπόγειο και τη δευτερεύουσα είσοδο στο ισόγειο και τον χώρο υποδοχής και στη συνέχεια στον χώρο των δωματίων για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Η κατασκευή τους θα γίνει βάση των κανονισμών για την πρόσβαση των Α.Μ.Ε.Α. στα κτήρια.

Τα υλικά που τον αποτελούν είναι ένας μεταλλικός σκελετός και υαλοστάσιο που αποσκοπεί στη διαφάνεια για να μην νιώθουν τα άτομα αποκομμένα από το εσωτερικό περιβάλλον.

Εικόνα 6: Ανελκυστήρας βάση προδιαγραφών για Α.Μ.Ε.Α

Α.7.11Κουφώματα

Τα κουφώματα και αυτά με τη σειρά τους έχουν υποστεί αρκετές φθορές όσον αφορά τα εξωτερικά, ενώ εσωτερικά παρατηρούνται φθορές στα κουφώματα κυρίως των παραθύρων ενώ στα εσωτερικά ανοίγματα είναι σχεδόν άθικτα. Συστήνεται η αποξήλωση και η αντικατάστασή τους με ίδιου τύπου κουφώματα. Πιο αναλυτικά:

Στο υπόγειο συστήνεται η απομάκρυνση των ξύλινων κουφωμάτων αλλά και των προστατευτικών σιδεριών που είναι τοποθετημένα στην εξωτερική παρειά με αντικατάσταση νέων ξύλινων κουφωμάτων με εξώφυλλα γαλλικού τύπου όπως ήταν τα αρχικά στους υπόλοιπους ορόφους, ενώ θα τοποθετηθεί διπλό τζαμιλίκι για έλεγχο της θερμοκρασίας. Εσωτερικά τα κουφώματα των πορτών θα αντικατασταθούν και αυτά με νέα ανάλογα την χρήση του κάθε χώρου, καθώς δημιουργηθούν και νέα ανοίγματα, όπως φαίνεται στα σχέδια. Πιο συγκεκριμένα, στο χώρο του λεβητοστασίου θα τοποθετηθεί σιδερένια πόρτα όπως επιβάλλεται από τον κανονισμό πυροπροστασίας. Στους υπόλοιπους χώρους τα κουφώματα θα είναι ξύλινα ταμπλαδωτά.

Στο ισόγειο και στον όροφο επίσης όλα τα κουφώματα θα αντικατασταθούν με νέα ξύλινα κουφώματα, όπου τα υαλοστάσια θα είναι και αυτά διπλά με ξύλινα καΐτια και εξώφυλλα ξύλινα γαλλικού τύπου. Εσωτερικά όλα τα κουφώματα θα είναι καινούρια αφού έχουν ήδη αποξηλωθεί μαζί με τους τοίχους που καταρρίφτηκαν από το συνεργείο. Θα τοποθετηθούν νέα κουφώματα επίσης ξύλινα, σε αριθμό ανάλογα με τα ανοίγματα που θα δημιουργηθούν, όπως επίσης και οι πόρτες των λουτρών θα είναι ξύλινες και αυτές.

Α.7.12 Στοιχεία όψεων

Οι όψεις του κτιρίου έχουν υποστεί αρκετές φθορές στα διακοσμητικά στοιχεία που τις απαρτίζουν και θα αποκατασταθούν πλήρως με σεβασμό στο αρχικό πρότυπο του νεοκλασικού χαρακτήρα του κτιρίου.

Από τις πρώτες επεμβάσεις που ήδη έχουν αλλάξει τις όψεις είναι η προθήκη νέων ανοιγμάτων κυρίως στον όροφο για λόγους λειτουργίας των δωματίων αλλά και την αισθητική αρμονία των όψεων του νεοκλασικού. Συγκεκριμένα, στη δυτική όψη προστέθηκε ένα παράθυρο στον όροφο ίδιων χαρακτηριστικών και διαστάσεων, ενώ στην βόρεια όψη, το άνοιγμα του ισογείου όπου βρισκόταν το λουτρό έχει μεγαλώσει και έχει τα ίδια χαρακτηριστικά και διαστάσεις με τα υπόλοιπα ανοίγματα. Επίσης στον όροφο δημιουργήθηκε και πέμπτο άνοιγμα ίδιων χαρακτηριστικών και διαστάσεων με τα υπόλοιπα.

Οι λίθινοι παραστάδες στις τέσσερις γωνίες του κτηρίου δεν επιφέρουν κάποιου είδους αποκατάσταση, αλλά συστήνεται η επί τόπου συντήρηση τους με επιμελή και προσεκτικό καθαρισμό των λίθων και συμπλήρωση αρμών με ειδικό κονίαμα ανθεκτικό στις καιρικές συνθήκες, όπου χρειάζεται.

Τα μαρμάρινα στοιχεία που διακοσμούν την κύρια όψη θα απομακρυνθούν επιμελώς προσεκτικά και θα αποκατασταθούν. Η αποκατάστασή τους έχει ως εξής:¹⁰

«Τα μαρμάρινα πλαίσια των ανοιγμάτων θα καθαριστούν προσεκτικά και θα τριφτούν ώστε να φύγουν τα σημάδια της διάβρωσης από την υγρασία ώστε να αποκατασταθεί το χρώμα τους και θα εμποτιστούν με ειδικά προστατευτικά από τις καιρικές συνθήκες. Ύστερα με ειδικά κονιάματα θα επιδιορθωθούν οι ρωγμές και θα τριφτούν για να δώσουν ένα ομοιόμορφο αποτέλεσμα. Με ειδικά αρμολογήματα επίσης που σίγουρα θα περιέχει σιλικόνη, η οποία συστήνεται για εξωτερικά αρμολογήματα, θα κολληθούν τα κομμάτια μεταξύ τους. Αφού καθαριστεί η αρχική επιφάνεια που θα επικολληθούν από τυχόν σαθρά κονιάματα και επιχρίσματα αλλά και κόλλες με ειδικό τσιμέντο Portland θα επικολληθούν ξανά στην αρχική τους θέση.

Η ίδια διαδικασία θα πραγματοποιηθεί και για το μαρμάρινο επιστήλιο της κύριας εισόδου. Επίσης η ίδια διαδικασία θα ακολουθηθεί για τα μαρμάρινα φορούσια.

¹⁰ Οδηγίες εγκατάστασης μαρμάρινων πλαισίων από την εταιρεία «**Proform International**», www.proforminternational.com

Όσον αφορά τη οριζόντια ζώνη που υπάρχει περιμετρικά του κτηρίου ως διαχωριστικό του ισογείου με τον όροφο έχει υποστεί αρκετές φθορές και παρατηρούνται αρκετές ρωγμές θα απομακρυνθεί πλήρως, προσεκτικά με χειρωνακτική εργασία και θα αντικατασταθεί με μια όμοιά του από διαφορετικό υλικό, ανθεκτικό στις καιρικές συνθήκες, με τα ίδια χαρακτηριστικά για να μην αλλοιωθεί ο χαρακτήρας του κτηρίου, όπως θα αναφέρουμε παρακάτω. Η ίδια διαδικασία θα πραγματοποιηθεί για όλες τις τραβηχτές κορνίζες περιμετρικά των ανοιγμάτων, όπως επίσης και για την γρυπίδα της στέγης και τις γύψινες ταινίες που την ακολουθούν μέχρι την επικάλυψη της στέγης.

Οι αρχιτεκτονικές διακοσμητικές μπορντούρες που θα χρησιμοποιηθούν είναι ολοκληρωμένοι και έτοιμοι για επεξεργασία. Μπορούν να χρωματιστούν με ένα εξωτερικό ακρυλικό χρώμα ή να ψεκαστούν με ένα ακρυλικό τελείωμα, για ειδικής υφής εμφάνιση. Κατασκευάζονται σε σφιχτούς eps πυρήνες αφρού αντοχής, για να εξασφαλίσουν τέλεια επαναλαμβανόμενη ευθυγράμμιση. Αποτελούνται από ένα ενισχυμένο πλέγμα και μία ακρυλική επιφάνεια πολυμερούς τσιμέντου, το οποίο δίνει επίσης μια ανθεκτική δομική εμφάνιση. Είναι ελαφριές και εύκαμπτες που τους επιτρέπει να προσαρμόζονται στις δυσκολότερες επιφάνειες, όπως το τούβλο και τα προκατασκευασμένα συστήματα περιτοίχισης. Η διαδικασία που θα ακολουθηθεί για την εγκατάστασή τους είναι η εξής:

Αρχικά πρέπει να καθαριστεί η επιφάνεια όπου θα εγκατασταθούν από σαθρά κονιάματα, υπολείμματα τσιμέντου.

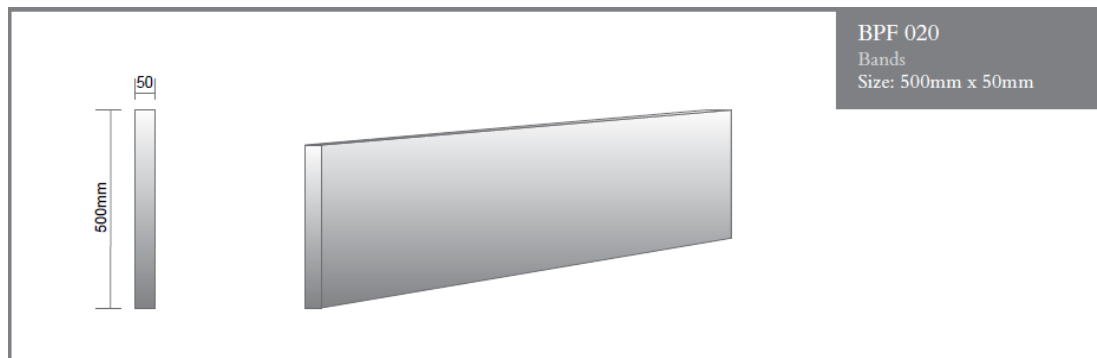
Το υπόστρωμα που αποτελείται από ένα μίγμα μαύρου τσιμέντου Portland και exsulite επιχρίσματος, (1 μέρος σε 1 μέρος αντίστοιχα).

Το υπόστρωμα πρέπει να είναι στεγνό και χωρίς σκόνη και βρωμιά.

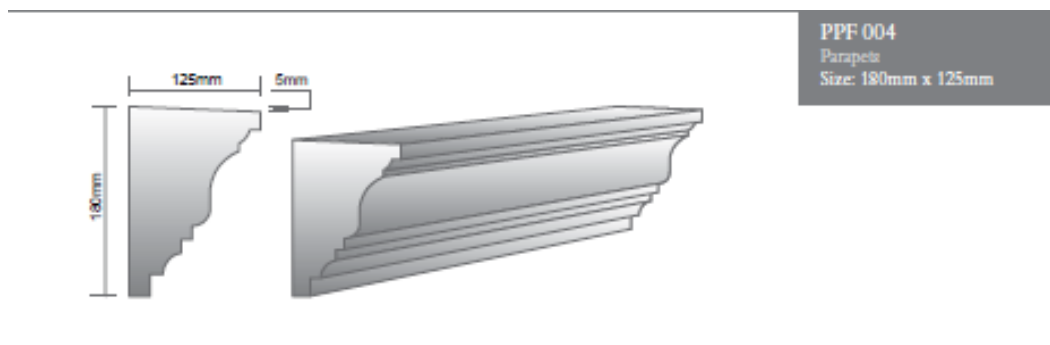
Να είναι επίπεδο και πάχους όχι παραπάνω από 6,4 mm σε 2,4 m.

Υστερα τοποθετούνται ειδικά στηρίγματα τα οποία χρησιμοποιούνται ως βοηθητικά στηρίγματα για τα έτοιμα κομμάτια και αφαιρούνται μετά την εγκατάστασή τους.

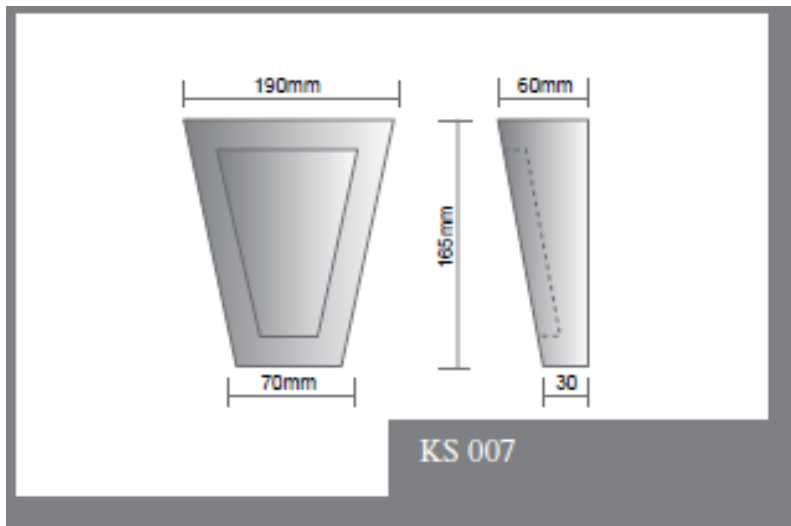
Υπάρχει μεγάλη ποικιλία σχεδίων και μεγεθών αλλά έχουν επιλεγεί κομμάτια πιστά στα αρχικά με τις αρχικές διαστάσεις.(εικ.4-8)»

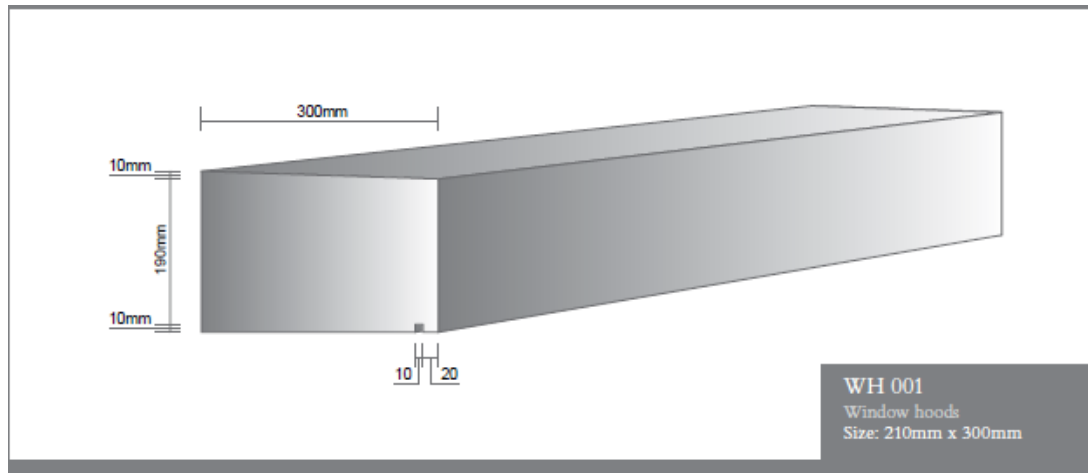
Εικόνα 7: αντικατάσταση οριζόντια ζώνης

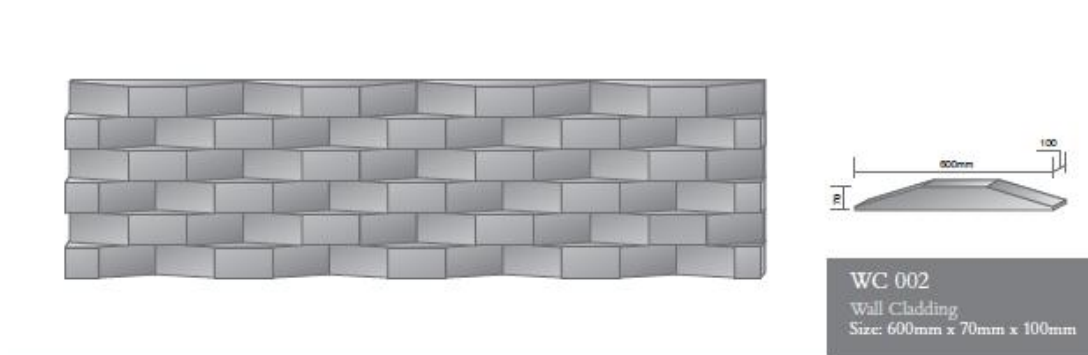
Εικόνα 8: αντικατάσταση γρυπίδας στέγης και γύψινων ταινιών

Εικόνα 9: διακοσμητικό τραβηχτής κορνίζας

Εικόνα 10: Αντικατάση τραβηγτών κορνιζών

Εικόνα 11: υπόδειγμα ισόδομης υποδομής με ορθογώνια σχήματα

Δ.8 Διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου

Ο περιβάλλον χώρος και ο υπαίθριος χώρος του κτηρίου έχει παραμεληθεί το ίδιο με το κτήριο. Προτείνεται λοιπόν ο καθαρισμός από μπάζα και βλάστηση ώστε να δημιουργηθεί ένα ομοιόμορφο επίπεδο. Στο χώρο που υπήρχαν τα παράσιπα θα δημιουργηθεί χώρος στάθμευσης των αυτοκινήτων για τους επισκέπτες.

Ο χώρος εκεί όπου ήταν η αυλή, θα πλακοστρωθεί όπως ήταν παλιά, ενώ ο υπαίθριος χώρος της αίθουσας που θα αναφερθεί παρακάτω θα πλακοστρωθεί επίσης ώστε να υπάρχει και η δυνατότητα εξυπηρέτησης στον υπαίθριο χώρο τους καλοκαιρινούς μήνες για να απολαμβάνουν τη θέα του αιγαίου.

Όπως διακρίνεται στα σχέδια υπάρχει ένα επίπεδο παρακάτω που συνοδεύεται από μαρμάρινα σκαλοπάτια στην ανατολική όψη του κτηρίου. Συστήνεται εκεί να γίνει ένας χώρος δεντροφύτευσης και να διακοσμηθεί ο χώρος με δένδρα και φυτά της εποχής.

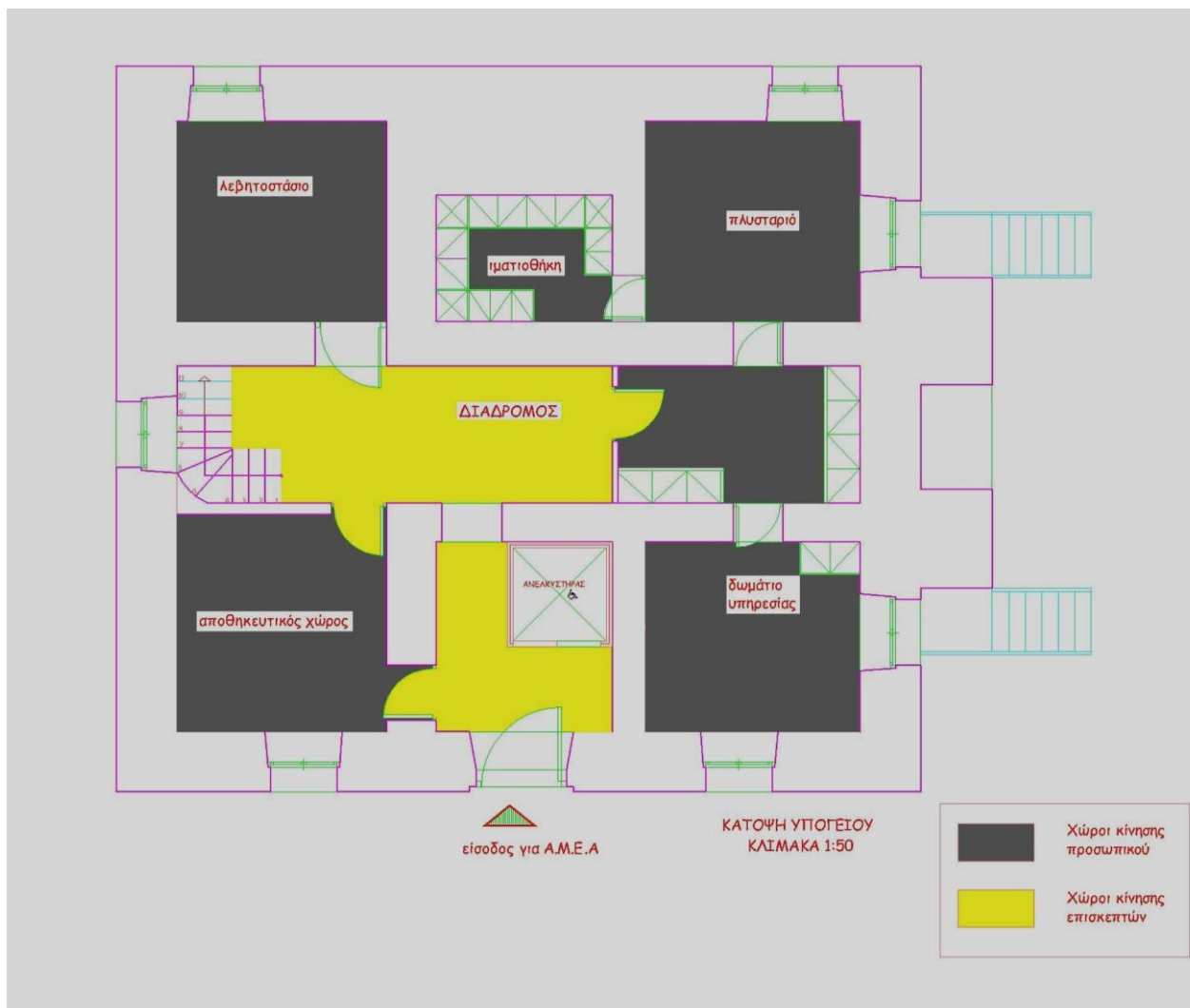

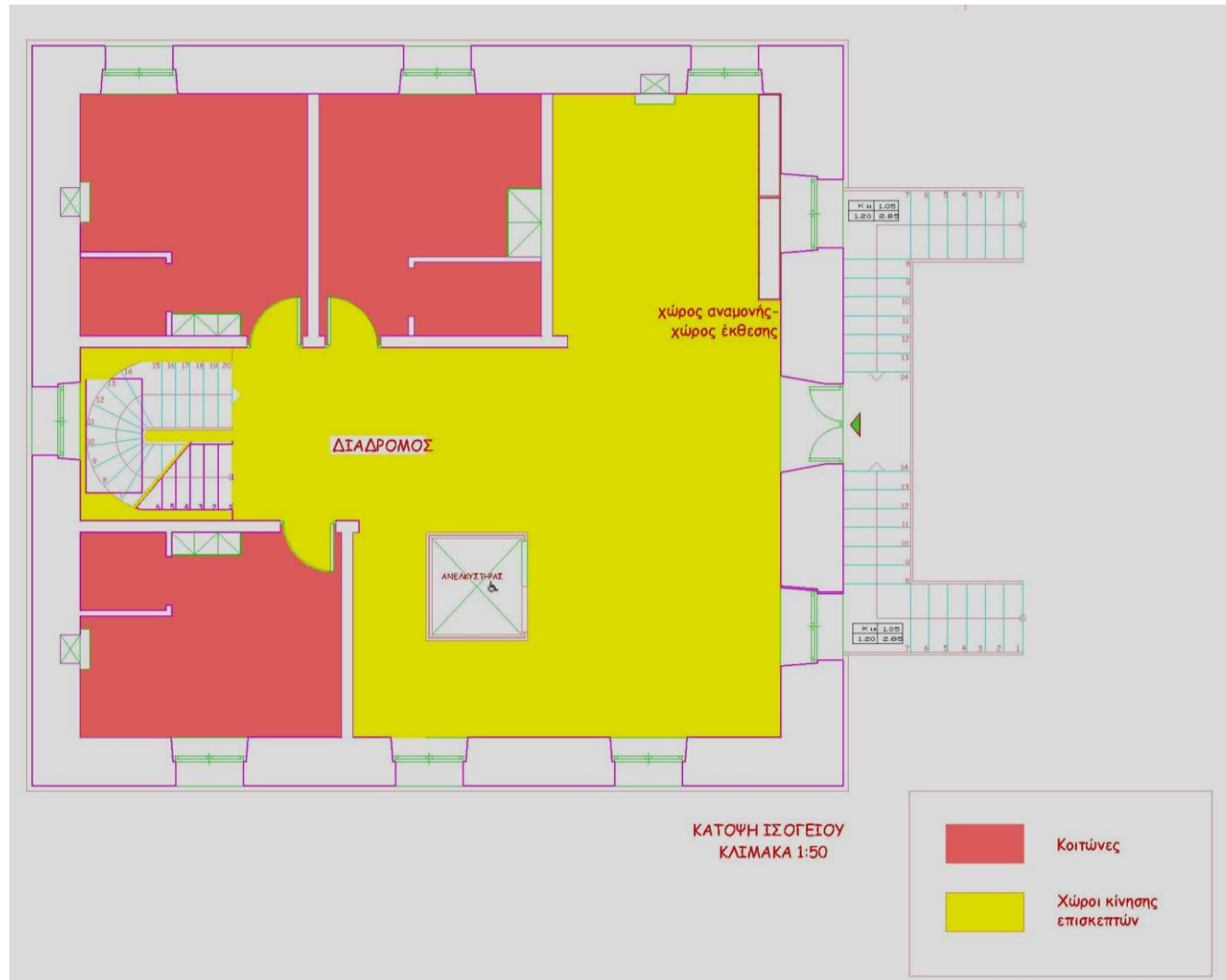
Δ.9 Εγκαταστάσεις- δίκτυα

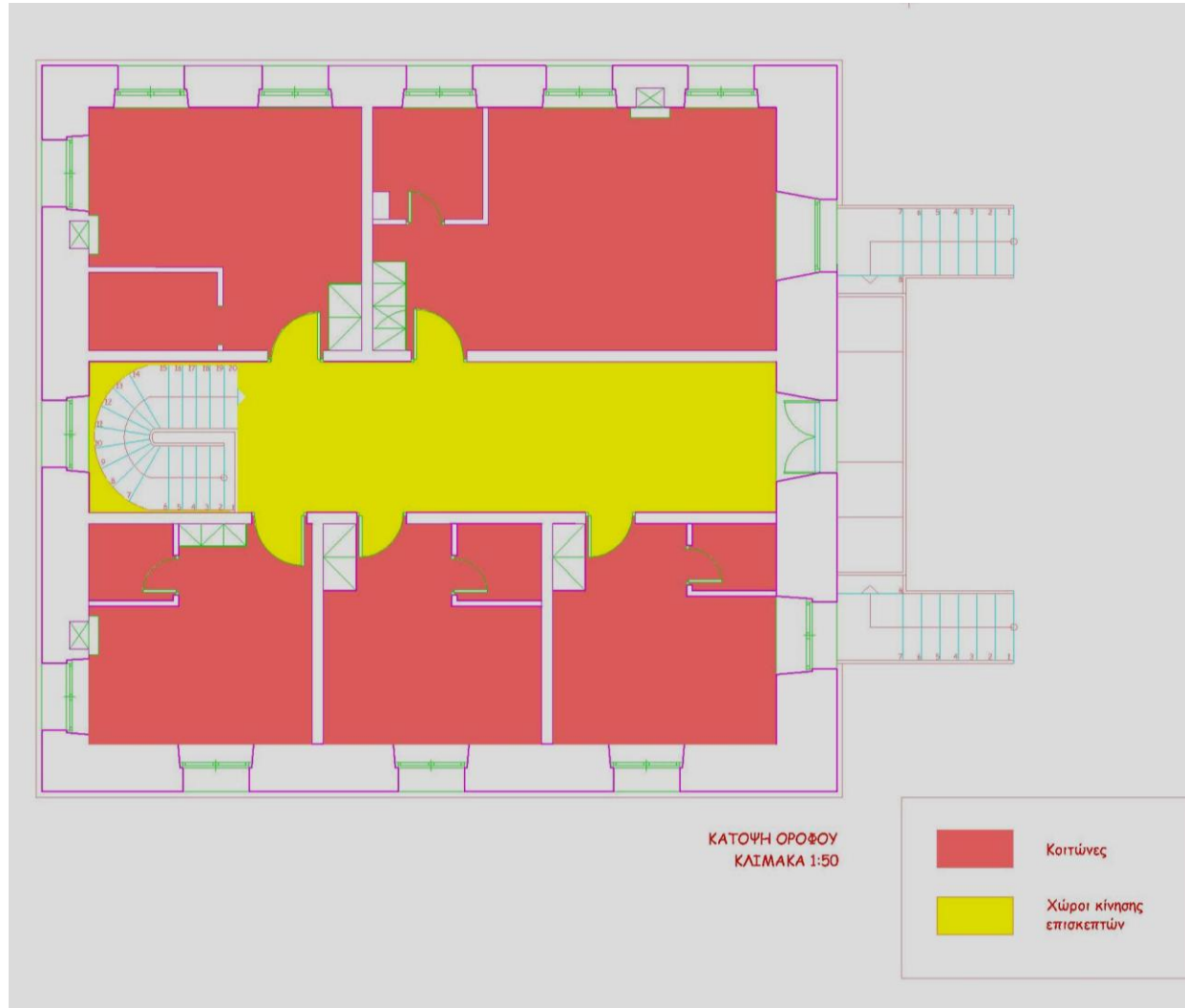
Στο κτήριο δεν υπήρχαν εγκαταστάσεις θέρμανσης καθώς υπήρχαν οι εστίες. Απαιτείται η δημιουργία υπόγειας θέρμανσης που θα εξυπηρετεί όλο την έκταση του κτηρίου. Στο υπόγειο στεγάζεται ο χώρος του λεβητοστασίου.

Έχουν εγκατασταθεί καινούριοι σωλήνες νερού και αποχέτευσης, ενώ οι υδρορροές έχουν αντικατασταθεί στις ίδιες διατομές με πιο ανθεκτικά υλικά.

Δ.10 Λειτουργικότητα

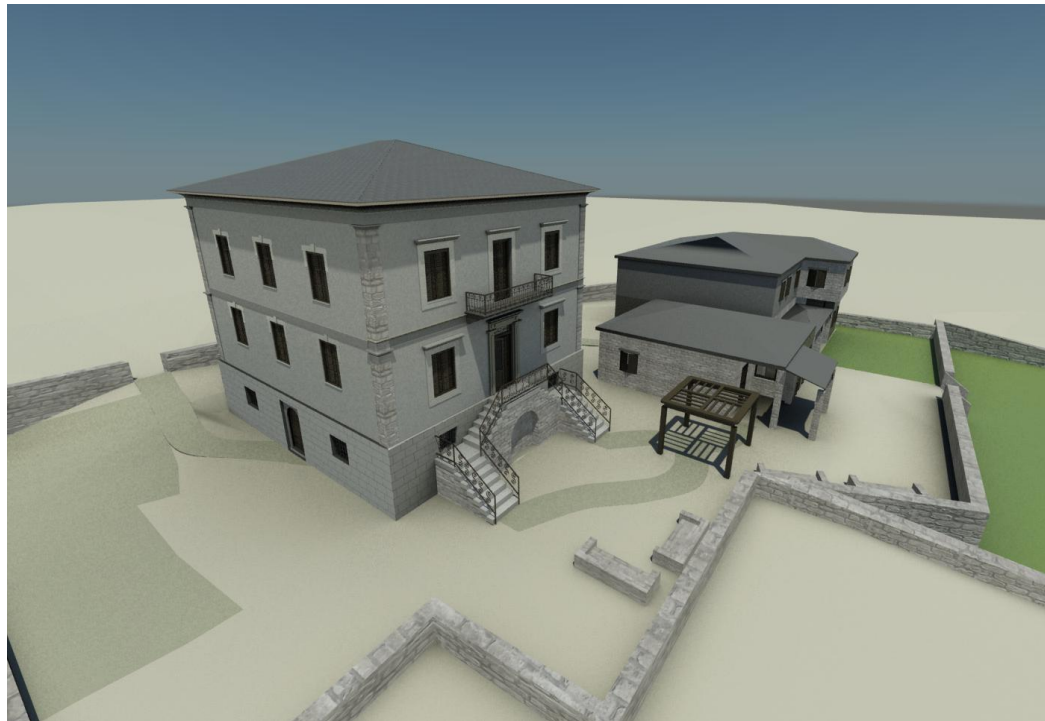

Ε. Η ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Ε.1 Η φιλοσοφία της προσθήκης

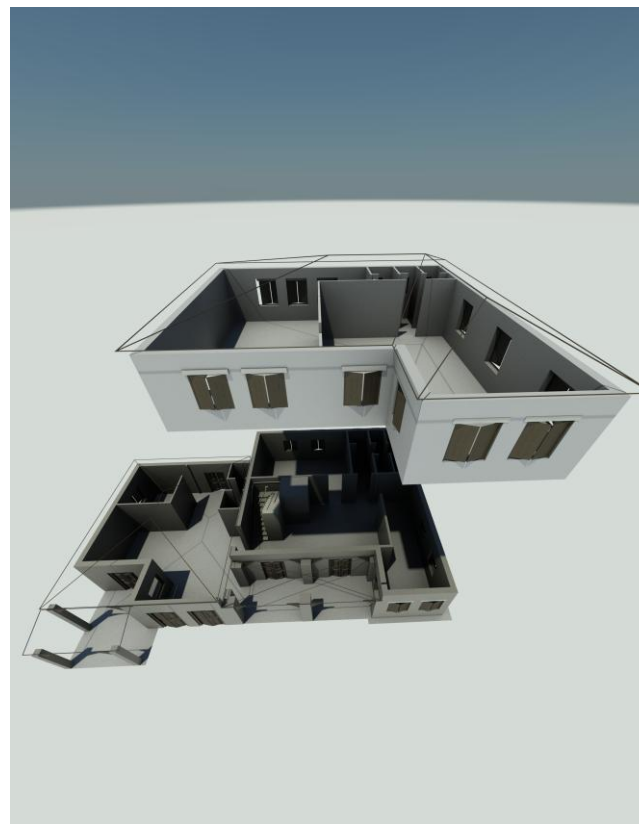
Ο σκοπός της προσθήκης είναι ο συνδυασμός παλιού και νέου με συνδυασμό των δύο κύριων αρχιτεκτονικών ρυθμών, του νεοκλασικού όπως αυτό αναπτύχθηκε στην περιοχή της Ζαγοράς τον 19^ο αιώνα και της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής του Πηλίου. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η Ζαγορά ήταν τόπος έμπνευσης για αρκετούς λόγιους της εποχής, όπως επίσης τόπος επιμόρφωσης για τους νέους. Έτσι, ο ρόλος της προσθήκης έχει σκοπό να φιλοξενεί ανθρώπους του πνεύματος να μεταφέρουν τις γνώσεις τους μέσω των συνέδριων σε ανθρώπους με καλλιτεχνικές ανησυχίες δίνοντας τους την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με την ιστορία του τόπου και να εφαρμόσουν στην πράξη τις γνώσεις τους στα εργαστήρια. Ακόμα, στην αίθουσα του πρωινού και της καφετέριας οι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να χαλαρώσουν και να απολαύσουν την θέα του βουνού του Πηλίου αλλά και του Αιγαίου.

E.2 Κτιριολογικά

Η προσθήκη αποτελείται από δυο κύριους όγκους σε διαφορετικά ύψη μεταξύ τους αλλά και με το αρχόντικο. Στο πιο χαμηλό επίπεδο θα στεγάζεται η αίθουσα του πρωινού-καφετέριας με δύο κύριες εισόδους. Η μια βρίσκεται στην νότια πλευρά και εξυπηρετεί τους επισκέπτες από τον επαρχιακό δρόμο, ενώ η δεύτερη κύρια είσοδο είναι στην ανατολική πλευρά και μπορεί εξυπηρετεί τους επισκέπτες του ξενώνα. Εσωτερικά βρίσκεται η κουζίνα- παρασκευαστήριο της καφετέριας και οι τουαλέτες, ενώ υπάρχει ένας ενιαίος χώρος για τα τραπέζια που καταλήγει σε μεγάλες μπαλκονόπορτες που έχουν θέα στο Αιγαίου, αλλά και εξυπηρετούν στην εύκολη πρόσβαση στον εξωτερικό υπαίθριο χώρο.

Οι δύο όγκοι συνδέονται εσωτερικά με μια πόρτα, που καταλήγει στον δεύτερο όγκο και κύριο, όπου θα στεγάζεται το καλλιτεχνικό εργαστήριο. Αποτελείται από δύο ορόφους, ενώ η κίνηση σ'α υτούς γίνεται μέσω του κλιμακοστασίου, καθώς υπάρχει και ανελκυστήρας που εξυπηρετεί τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Η είσοδος πραγματοποιείται είτε εσωτερικά από την αίθουσα, είτε από την ανατολική πλευρά από δύο συμμετρικά μεγάλα ανοίγματα. Το ισόγειο αποτελείται από την αίθουσα συνεδριάσεων- προβολής, την βιβλιοθήκη, έναν χώρο αναμονής- φουαγιέ και τις τουαλέτες. Στον όροφο, βρίσκονται ο χώρος του εντευκτηρίου και των εργαστηρίων, οι οποίοι μπορούν να διαχωρίζονται μέσω των περιστρεφόμενων πάνελ. Επίσης βρίσκεται ένας χώρος αναμονής- φουαγιέ που λειτουργεί σαν προθάλαμος στην απόληξη του κλιμακοστασίου, ενώ η είσοδος για τις τουαλέτες γίνεται μέσα από τις αίθουσες του εντευκτηρίου και των εργαστηρίων.

E.3 Μορφολογικά

Μορφολογικά έχει γίνει μια προσπάθεια ανάδειξης της παραδοσιακής πηλιορείτικης και νεοκλασικής αρχιτεκτονικής, συνδυάζοντας στοιχεία του νεοκλασικού του Κασσαβέτη με την νέα προσθήκη πηλιορείτικης αρχιτεκτονικής. Η ανατολική πλευρά που αποτελεί και πρόσοψη του κτηρίου διακοσμείται με πέτρα Πηλίου, η οποία βρίσκεται στους γωνιακούς παραστάδες του αρχοντικού και με αψίδες, οι οποίες χρησιμοποιούνται σαν προθάλαμοι για τις κύριες εισόδους, ενώ στον χώρο της καφετέριας στην ανατολική πλευρά υπάρχει ένα χαγιάτι που προφυλλάσει τους επισκέπτες από τις καιρικές συνθήκες. Τα ανοίγματα είναι συμμετρικά και στους δύο όγκους με ταμπλαδοτά κουφώματα σκούρας απόχρωσης και ξύλινα εμφανή σενάζ στα ανώφλια των ανοιγμάτων, ενώ στον όροφο διακρίνεται μια εξοχή (έρκερ) ενός τμήματός του, χαρακτηριστικό της παραδοσιακής πηλιορείτικης αρχιτεκτονικής. Η στέγη καλύπτεται με σχιστόπλακες Πηλίου, αναπόσπαστο υλικό της αρχιτεκτονικής του Πηλίου.

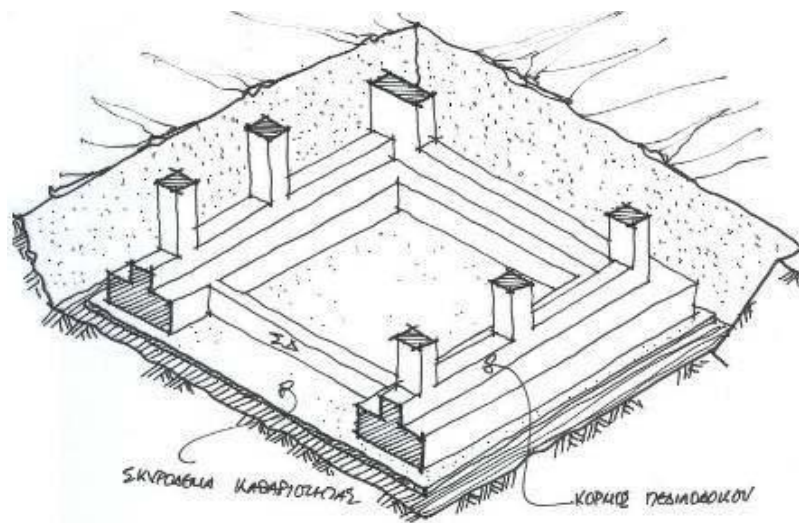

E.4 Κατασκευαστικά

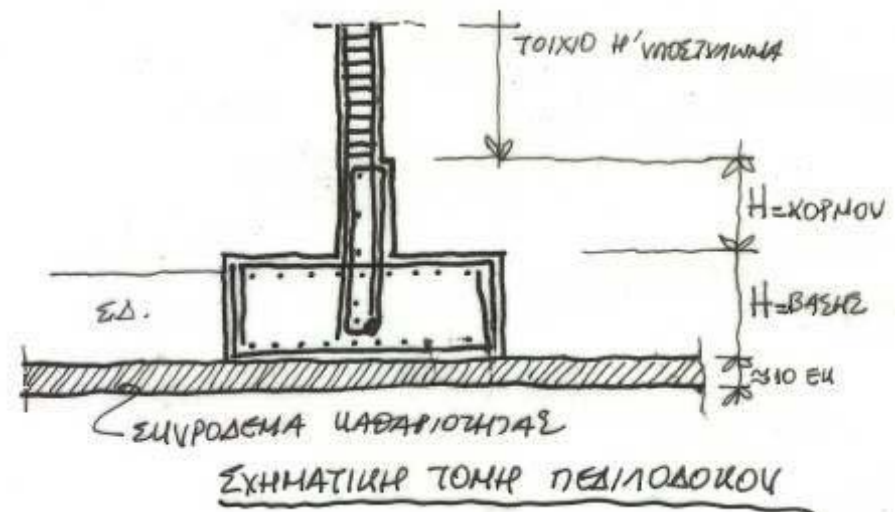
E.4.1 Φέρον οργανισμός

E.4.1.1 Θεμέλια

Το είδος της θεμελίωσης που θα κατασκευαστεί είναι οι πεδילוδοκοί. Το βάθος της εκσκαφής υπολογίζεται γύρω στα 2 m (εικ.12). Τα πέδιλα είναι κατασκευασμένα από οπλισμένο σκυρόδεμα, ενώ υπάρχει ήδη ένα στρώμα από σκυρόδεμα καθαριότητας για την καλύτερη στήριξη των πεδילוδοκών (εικ.13). Τα υποστυλώματα είναι είτε τετράγωνα στα σημεία που τοποθετείται η πέτρα αλλά και εσωτερικά όπου οι τοίχοι δρομικοί είναι είτε γωνιακά είτε υπάρχουν τοιχία, όπως φαίνεται στο σχήμα.

Εικόνα 1: Υπόδειγμα θεμελίωσης

Εικόνα 2: Υποδειγματική τομή πέδλου

E.4.1.2 Τοιχοποιία

Το είδος της τοιχοποιίας που θα εφαρμοσθεί εξωτερικά σε όλο το κτήριο είναι διπλή τοιχοποιία, που αποτελείται από δύο πλινθοδομές με διάκενο μεταξύ τους. Το διάκενο μπορεί να πληρωθεί με μονωτικό και φράγμα υδρατμών για την καλύτερη θερμομόνωση του κτηρίου. Το τούβλο που θα χρησιμοποιηθεί είναι διπλό 9 x 12 x 19 cm, δωδεκάοπο.

Εικόνα 3: Υπόδειγμα διπλής τοιχοποιίας με μονωτικό υλικό στο διάκενο

Εικόνα 4: Υπόδειγμα δρομικής τοιχοποιίας

Τα σενάζ που θα τοποθετηθούν στα κτήρια θα είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα, εκτός απ' αυτά στο πάνω μέρος των ανοιγμάτων, όπου θα αποτελείται από ξύλο πάχους 30 cm και θα είναι κατά μήκος των κτηρίων, όπου αυτό δεν θα επιχριστεί αλλά θα είναι εμφανή.

Εσωτερικά η τοιχοποιία είναι δρομική και αποτελείται από διπλή σειρά πλίνθων τοποθετημένων κατά μήκος, χωρίς διάκενο μεταξύ τους και συνδεόμενων με εγκάρσιες πλίνθους. Το τούβλο που θα χρησιμοποιηθεί είναι 9 x 9 x 19 cm, εννιάοπο.

E.4.1.3 Στέγη

Η στέγη της καφετέριας θα είναι τρίριχτη ξύλινης κατασκευής, εμφανής στο εσωτερικό της, ενώ η επένδυσή της θα γίνει από σχιστόπλακες, αφού πρώτα επενδυθεί με θερμομονωτικά και υδρομονωτικά υλικά για την καλύτερη στεγανοποίηση και θερμομόνωση του κτηρίου. Στην εμφανή ξύλινη κατασκευή της στέγης θα υπάρχουν ενσωματωμένες οι εγκαταστάσεις εξαερισμού της καφετέριας όπως στην εικόνα (εικ.5).

Το ίδιο εφαρμόζεται και στο άλλο κτήριο του καλλιτεχνικού εργαστηρίου, μόνο που εκεί η στέγη είναι τετράριχτη.

Τα κυριότερα υλικά επικάλυψης είναι οι σχιστόπλακες. Αυτά τα παραδοσιακά υλικά χρησιμοποιούνται και σήμερα σε συνδυασμό με σύγχρονα υλικά όπως ασφαλτόπανο και τσιμεντοκονίαμα για την καλύτερη απόδοση τους. Όσον αφορά το εσωτερικό της στέγης αλλά και του κτηρίου επειδή η στέγη θα είναι «θερμή» δηλαδή θα είναι εμφανής από το εσωτερικό για την καλύτερη θερμομόνωση θα τοποθετηθεί ένα στρώμα μεμβράνης PVC και ένα αντίστοιχο για υγρομόνωση.

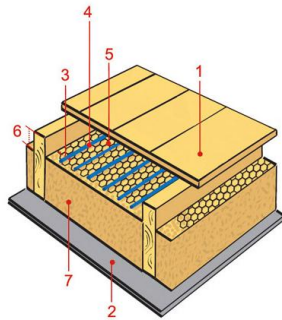

Εικόνα 5: Υπόδειγμα στέγης με εξαερισμό

Ε.4.2 Οικοδομικά υλικά

Ε.4.2.1 Πατώματα και δάπεδα

Το πάτωμα θα επενδυθεί όπως και στο κύριο κτήριο με ξύλινο καρφωτό δάπεδο(εικ.6-7¹¹) στους κύριους χώρους κίνησης, ενώ στους δευτερεύοντες χώρους όπως τουαλέτες το πάτωμα θα επενδυθεί με κεραμικά πλακίδια που να τηρούν τους κανόνες υγιεινής δημόσιων χώρων. (εικ.8)

Εικόνα 6: Υπόδειγμα τομής ενδοδαπέδιας θέρμανσης ξύλινου καρφωτού δαπέδου.

1. Στρώμα παρκέ.
2. Οικοδομικό δάπεδο.
3. Κοτετσόσυρμα/ πλέγμα.
4. Θερμικό καλώδιο.
5. Ελάχιστο 10 mm.
6. Ελάχιστο 30 mm.
7. Μόνωση.

Εικόνα 7: Δάπεδο υπό κατασκευή

¹¹ Οδηγίες για την κατασκευή ξύλινου καρφωτού δαπέδου με ενδοδαπέδια θέρμανση από την εταιρεία «Nexans», <http://wooden-floor.heatingcables.gr/>

Εικόνα 8: Υπόδειγμα πλακιδίων WC

Ε.4.2.2 Οροφές

Οροφή στο χώρο της καφετέριας δεν υφίσταται καθώς θα είναι εμφανής η ξύλινη κατασκευή της στέγης με τα συστήματα εξαερισμού. Στον χώρο του καλλιτεχνικού εργαστηρίου, η οροφή του ισογείου θα επενδυθεί με ψευδοροφή ξύλινων στοιχείων. Πιο συγκεκριμένα, θα υπάρχουν οριζόντια και κάθετα ξύλινα στοιχεία.(εικ.9)

Εικόνα 9: Υπόδειγμα ξύλινης ψευδοροφής

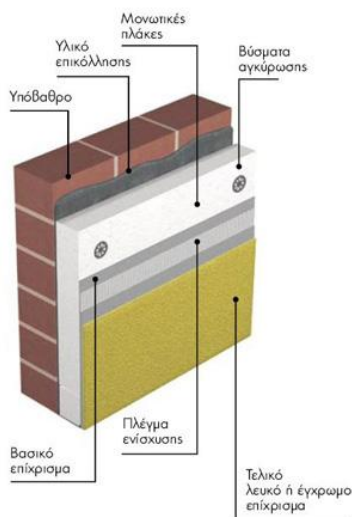
E.4.2.3 Ανοίγματα

Τα ανοίγματα των κτηρίων είναι μεγάλων διαστάσεων κυρίως στην ανατολική πλευρά του κτηρίου με σκοπό να εκμεταλλευτούν όσο μπορούν τη θέα του Αιγαίου. Τα ανοίγματα που βρίσκονται στον εξωτερικό προθάλαμο των κτιρίων αποσκοπούν στην διαφάνεια του χώρου. Τα σενάζ στα ανώφλια όπως αναφέρθηκε και πριν είναι εμφανή ξύλινα, ενώ στα κατώφλια είναι από οπλισμένο σκυρόδεμα.

E.4.2.4 Επιχρίσματα-χρωματισμοί

Εξωτερικά τα επιχρίσματα θα εφαρμοστούν μετά την τοποθέτηση θερμομονωτικών υλικών. Πιο αναλυτικά, η εξωτερική θερμομόνωση αποτελείται από θερμομονωτικές πλάκες που επικολλώνται εξωτερικά στις προσόψεις των κτιρίων, από διακοσμητικά στοιχεία που διαμορφώνονται πάνω τους και από υψηλής ποιότητας επιχρίσματα ενισχυμένα με υαλοπλέγματα (εικ.10). Η θερμομόνωση θα γίνει και στα σημεία όπου ο τοίχος θα επενδυθεί με πέτρα. Οι χρωματισμοί των τοίχων θα είναι ουδέτερης απόχρωσης συμβατά με το περιβάλλον και το κύριο κτήριο του αρχοντικού.

Εσωτερικά, όλοι οι τοίχοι θα επιχριστούν αρχικά με ένα κοινό μείγμα επιχρίσματος (απλός σοβάς) και μετά θα επέλθει ο χρωματισμός, ο οποίος και αυτός θα είναι ουδέτερος.

Εικόνα 10: Υπόδειγμα εξωτερικής θερμομόνωσης

Ε.4.5 Κλίμακες

Η κλίμακα που θα εξυπηρετεί τον όροφο του κτηρίου θα είναι μοντέρνου τύπου, ξύλινη με μεταλλικές και γυάλινες λεπτομέρειες (εικ.11) για να δένει αρμονικά με τον ανελκυστήρα μεταλλικής κατασκευής.(εικ.12).

Εικόνα 11: Υπόδειγμα κατασκευής σκάλας

Εικόνα 12: Υπόδειγμα ανελκυστήρα

E.4.6 Στοιχεία όψεων

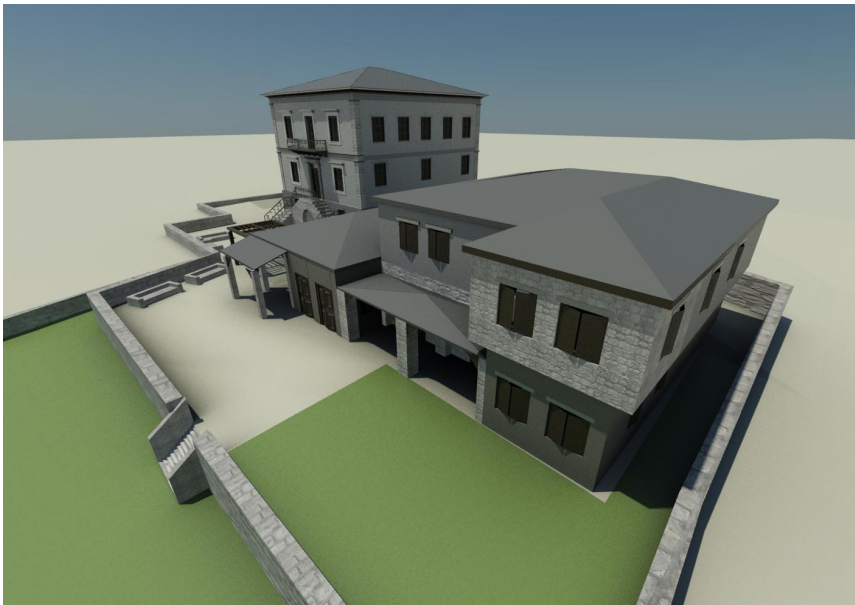
Οι όψεις του κτηρίου διακρίνονται από την επένδυσή των τοίχων από πέτρα Πηλίου που δίνει αρμονικά με το περιβάλλον αλλά και με το αποκατεστημένο κτήριο, τα συμμετρικά ανοίγματα με την εμφανή ξυλοδεσιά ως σενάζ, τις καμάρες που λειτουργούν ως προθάλαμοι των δύο κτηρίων, την προεξοχή ενός τμήματος του ορόφου (έρκερ) και το χαγιάτι στο κτήριο της καφετέριας.

Πιο αναλυτικά, η επένδυση της πρόσοψης με πέτρα γίνεται με σκοπό για να δώσει στο κτήριο μια μορφή παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, να καταφέρει να εναρμονιστεί με το περιβάλλον και το αποκατεστημένο κτήριο. Τα συμμετρικά ως προς τους δύο ορόφους και των δύο κτηρίων παράλληλα καθώς επίσης και τα ταμπλαδωτά κουφώματα τους προσδίδουν τον χαρακτήρα του παραδοσιακού Πηλιορείτικου τύπου που επικρατεί στην περιοχή. Οι καμάρες είναι και αυτές επενδυμένες με πέτρα Πηλίου και είναι στοιχείο που έχει υιοθετηθεί από το αρχικό κτήριο και ταιριάζει απόλυτα στα νέα κτήρια. Τέλος, το χαγιάτι είναι χαρακτηριστικό της Πηλιορείτικης αρχιτεκτονικής. Στην περίπτωση της καφετέριας έχει και το ρόλο του λειτουργικού στοιχείου, καθώς προφυλάσσει τους επισκέπτες από τις κακές καιρικές συνθήκες ενώ προσδίδει και μια αίσθηση παραδοσιακού καθώς αποτελείται από πέτρα φύλο και σχιστόπλακες.

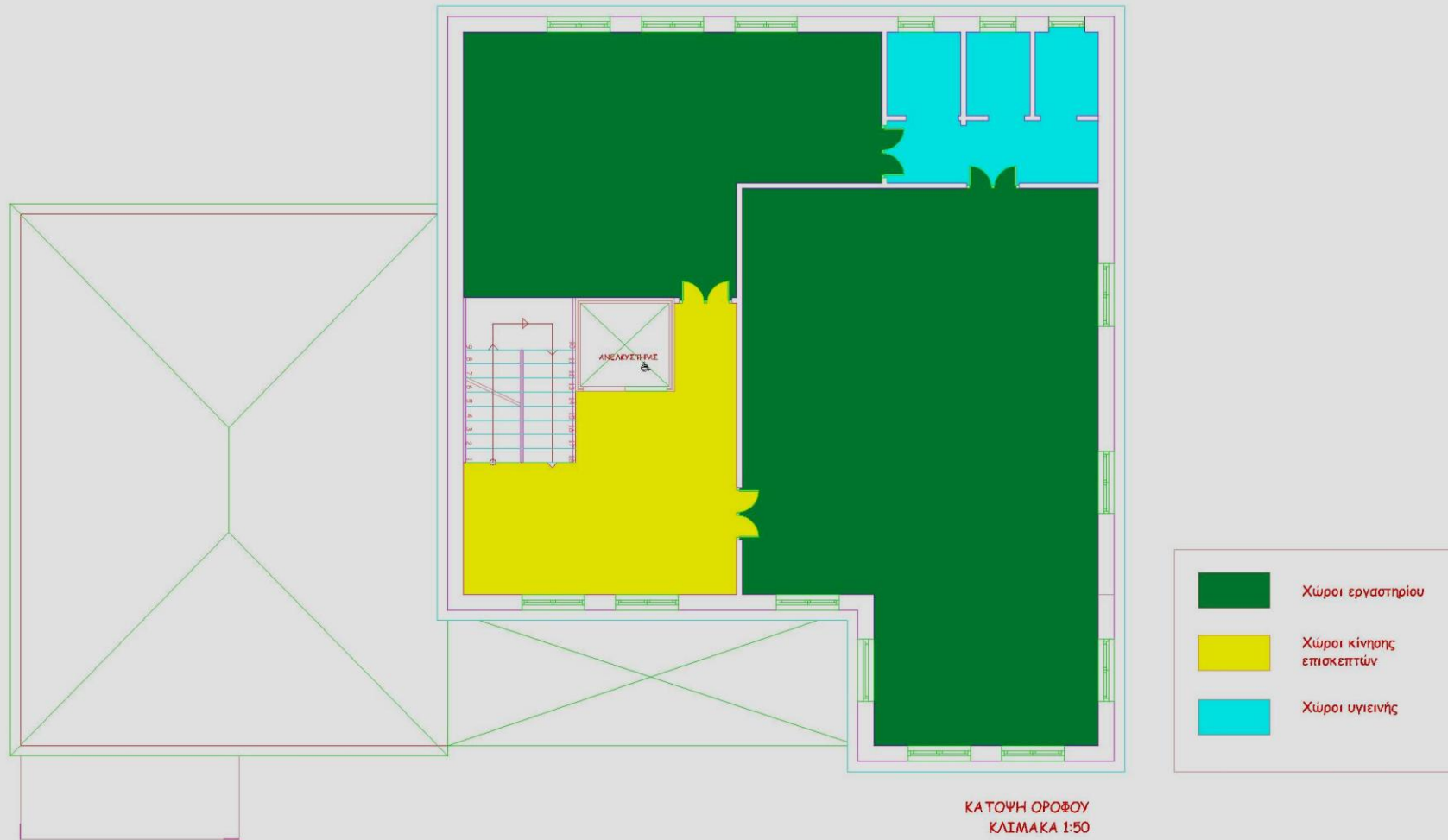
E.5 Περιβάλλον χώρος

Τα δύο κτίρια θα συνδέονται μια μια ξύλινη κατασκευή για να προφυλάσσουν τους επισκέπτες από τις καιρικές συνθήκες. Ο περιβάλλον χώρος της αίθουσας πρωινού- καφετέριας και του καλλιτεχνικού εργαστηρίου καλύπτεται με πλάκες Πηλίου και χτιστά καθίσματα (παγκάκια) ώστε να προσφέρουν στους επισκέπτες την ευκαιρία να απολαύσουν τη θέα του Αιγαίου και να χαλαρώσουν. Επίσης μπροστά από το χώρο της καφετέριας κατά τους καλοκαιρινούς μήνες υπάρχουν τραπέζια έξω και μπορούν αν σερβίρονται εκεί. Μέσω πλακόστρωτων διαδρομών μπορεί να προσεγγίσει κάποιος τα κτήρια και από την πλευρά του δρόμου. Στο παρακάτω επίπεδο, το οποίο συνδέεται με μαρμάρινα σκαλοπάτια, έχει διαμορφωθεί ένας κήπος με διάφορα είδη φυτών και δένδρων της περιοχής του Πηλίου καθώς και ένας βραχόκηπος.

Ε.7 Λειτουργικότητα

Ζ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

« Το ζήτημα της μετατροπής ενός μνημείου, κεντρίζει την δημιουργικότητα του αρχιτέκτονα. Το διατηρητέο κέλυφος όμως, φέρει πάνω του τα ίχνη παλαιών επεμβάσεων. Η ανάδειξη αυτών των σημαδιών στηρίζει την ιστορική μνήμη. Πρέπει γι' αυτό τον λόγο, κάθε παλίμψηστη αρχιτεκτονική «γραφή», που σκοπό έχει να το κρατήσει ζωντανό μέσω νέων χρήσεων, να διαφυλάσσει τα τεκμήρια του παρελθόντος στις επιφάνειες του ερειπίου, δίνοντας στην περιεχόμενη κατασκευή τη γεύση του παροδικού. Το περιέχον κέλυφος- μνημείο είναι αυτό που συντηρείται για να απομείνει τελικά, μετά τις κατά καιρούς επεμβάσεις.

- Σεβασμός στην αρχική μορφή και των σημαντικών μεταλλαγών της, που χαρακτηρίζουν την ιστορική εξέλιξη του μνημείου, με διαφύλαξη της εξωτερικής εικόνας ερειπίου, τεκμηρίου μνήμης της οικογένειας Κασσαβέτη που τόσα έχει προσφέρει στην περιοχή της Ζαγοράς.
- Διάκριση επομένως των νέων στοιχείων από τα παλαιά, για την αποφυγή συγχήσεων, με σύγχρονη αρχιτεκτονική αντίληψη. Όπως η επένδυση των εξωτερικών τοίχων με τις διάφορες εναλλαγές της πέτρας και τα ξύλινα κουφώματα, όπως ακριβώς απεικονίζονται σε παλιές φωτογραφίες.»

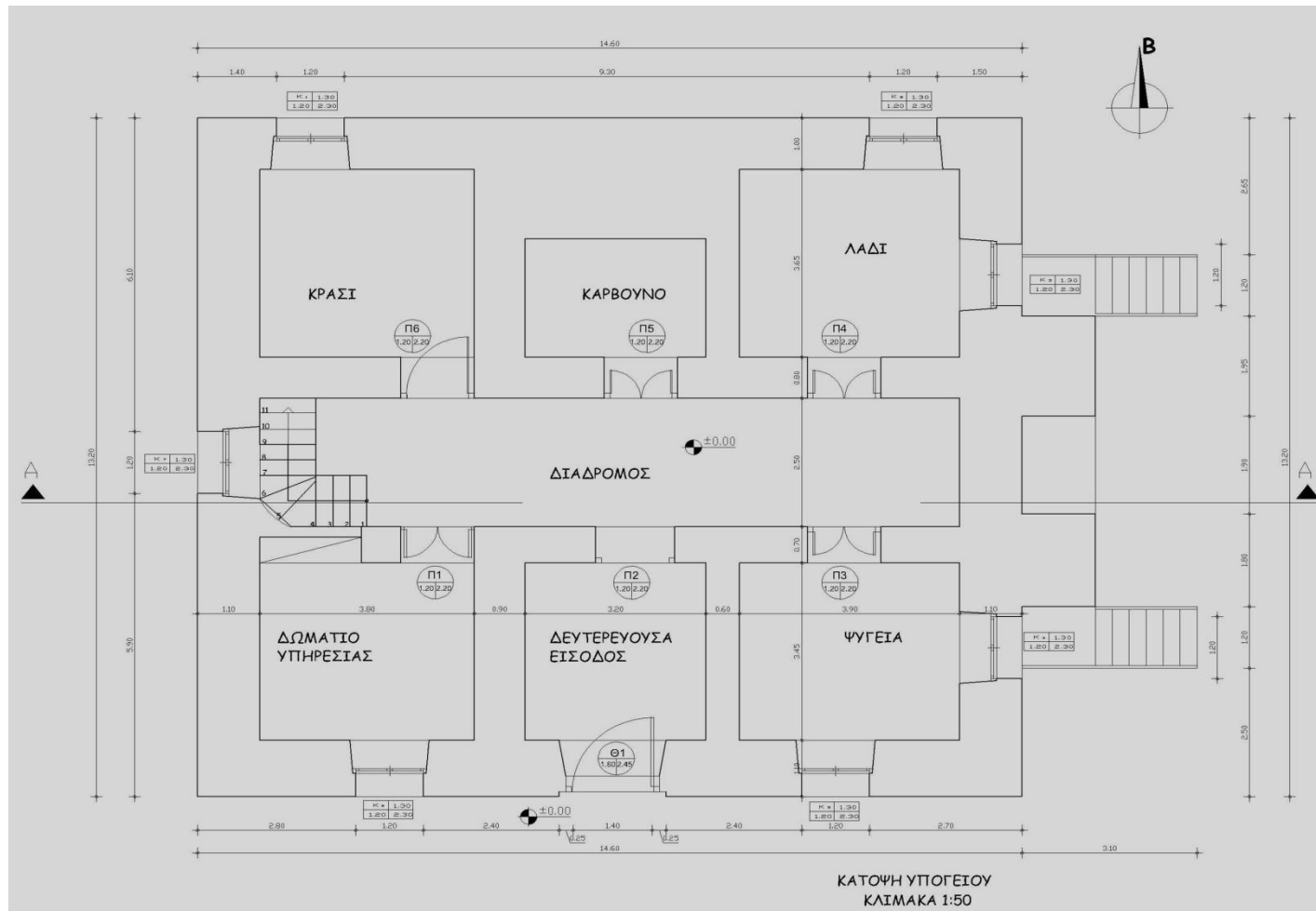
Αθήνα 10/05/2002

Γιάννης Κίζης, Δρ. Αρχιτέκτων ΕΜΠ, Διπλ. Αναστηλωτής, Επιστημονικός υπεύθυνος επικ. καθηγητής ΕΜΠ

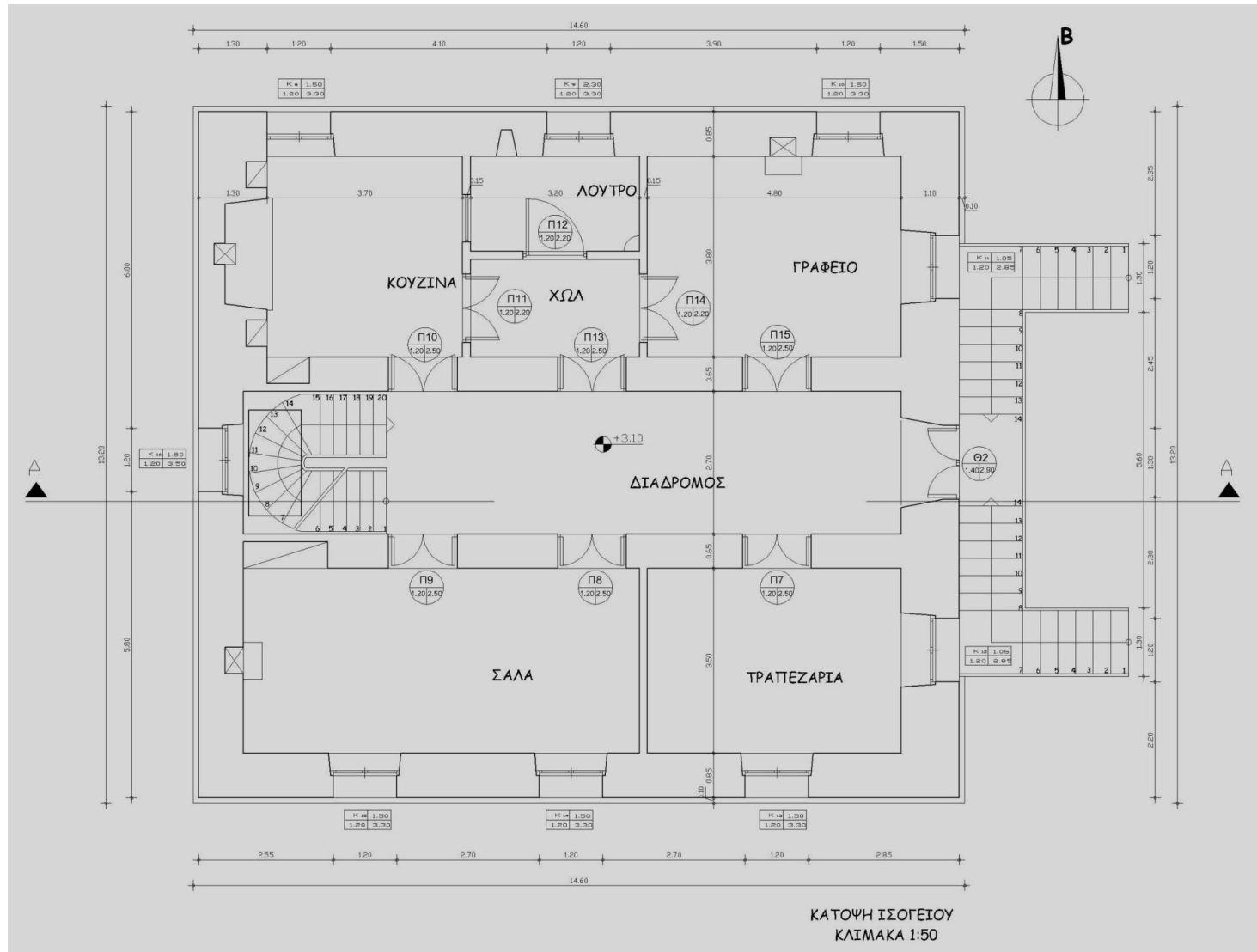
Η.1 Σχέδια αποτύπωσης

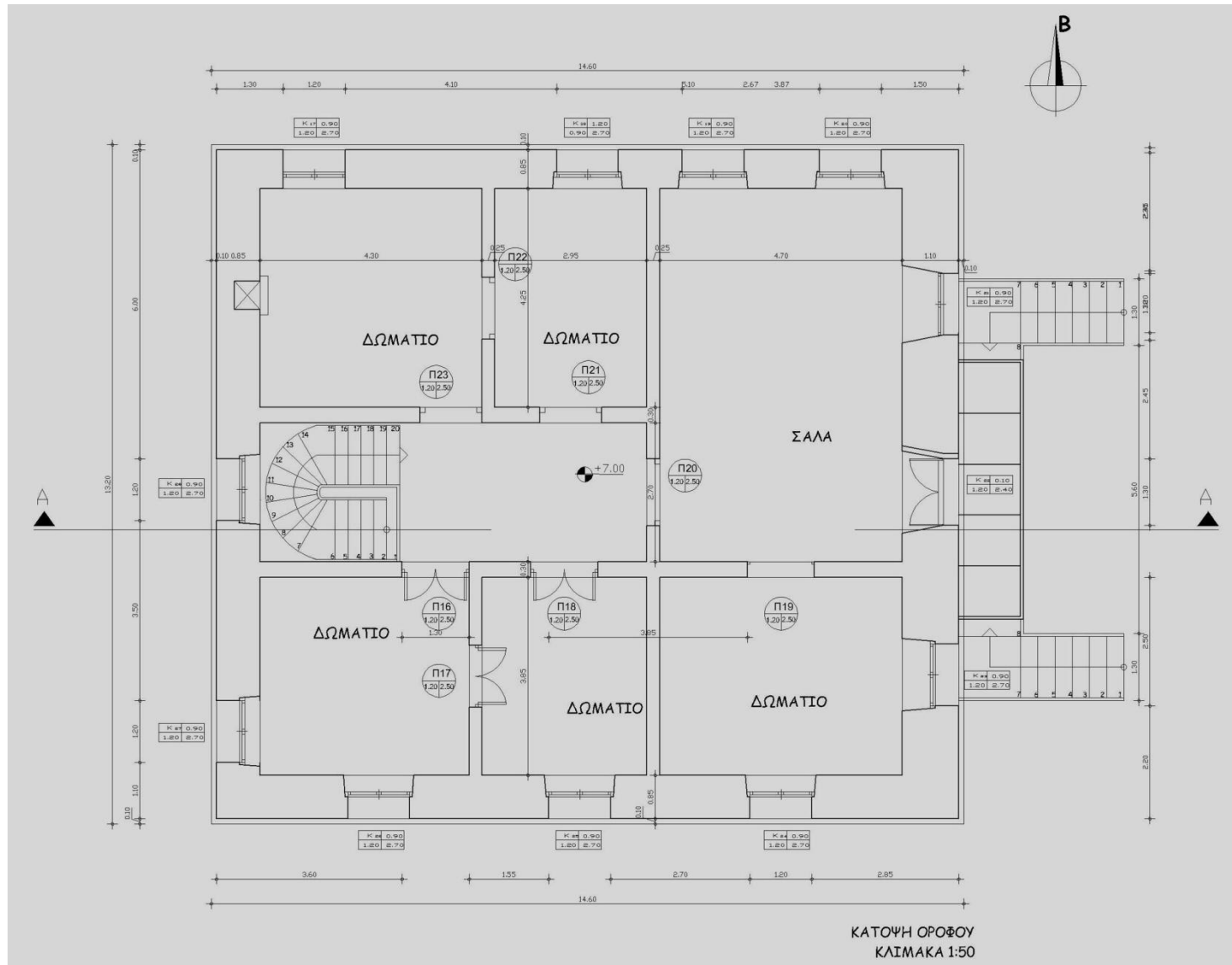
Η.1.1 Κατόψεις

Η.1.1.1 Κάτοψη υπογείου

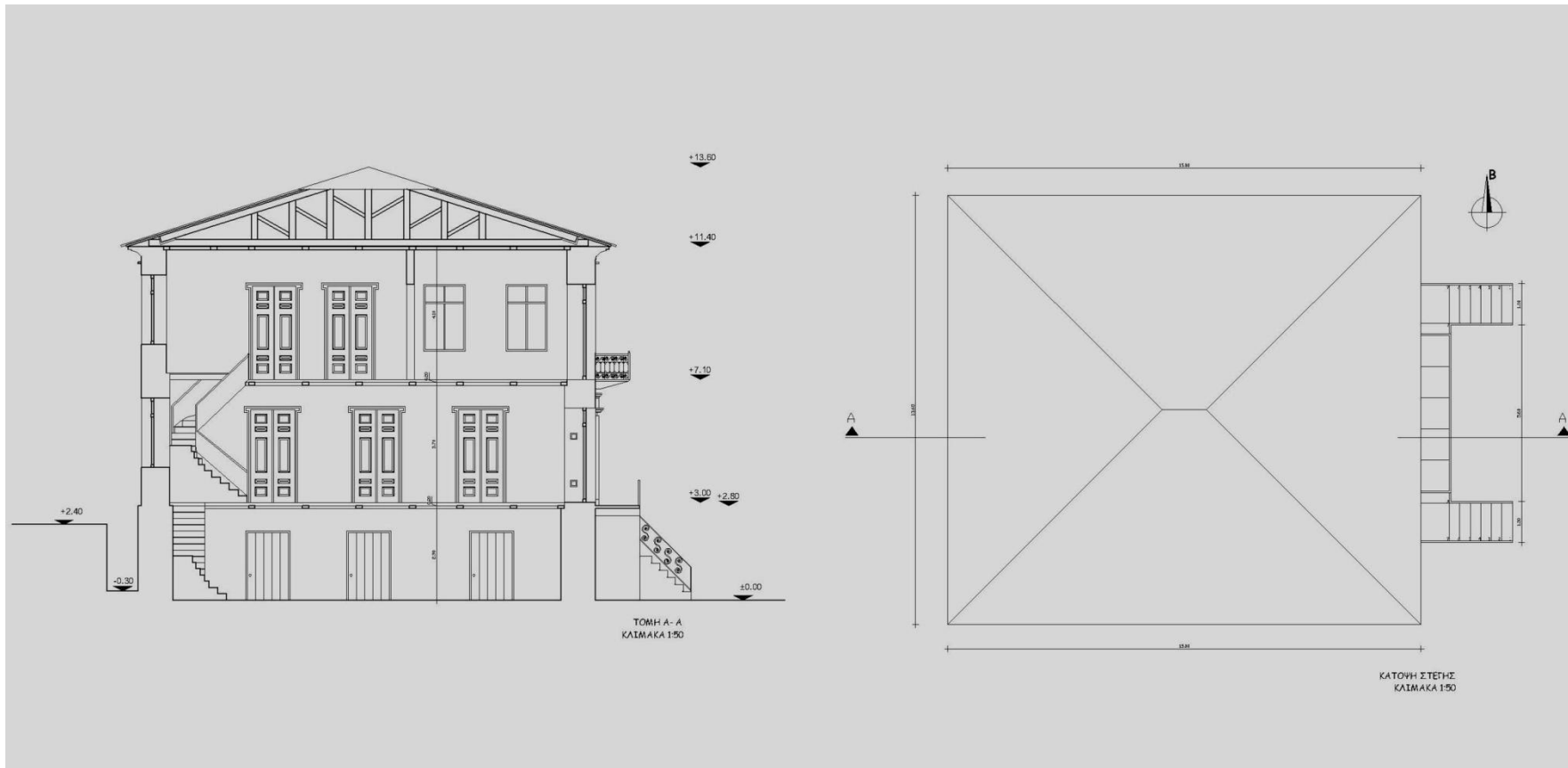

Η.1.1.2 Κάτοψη ισογείου

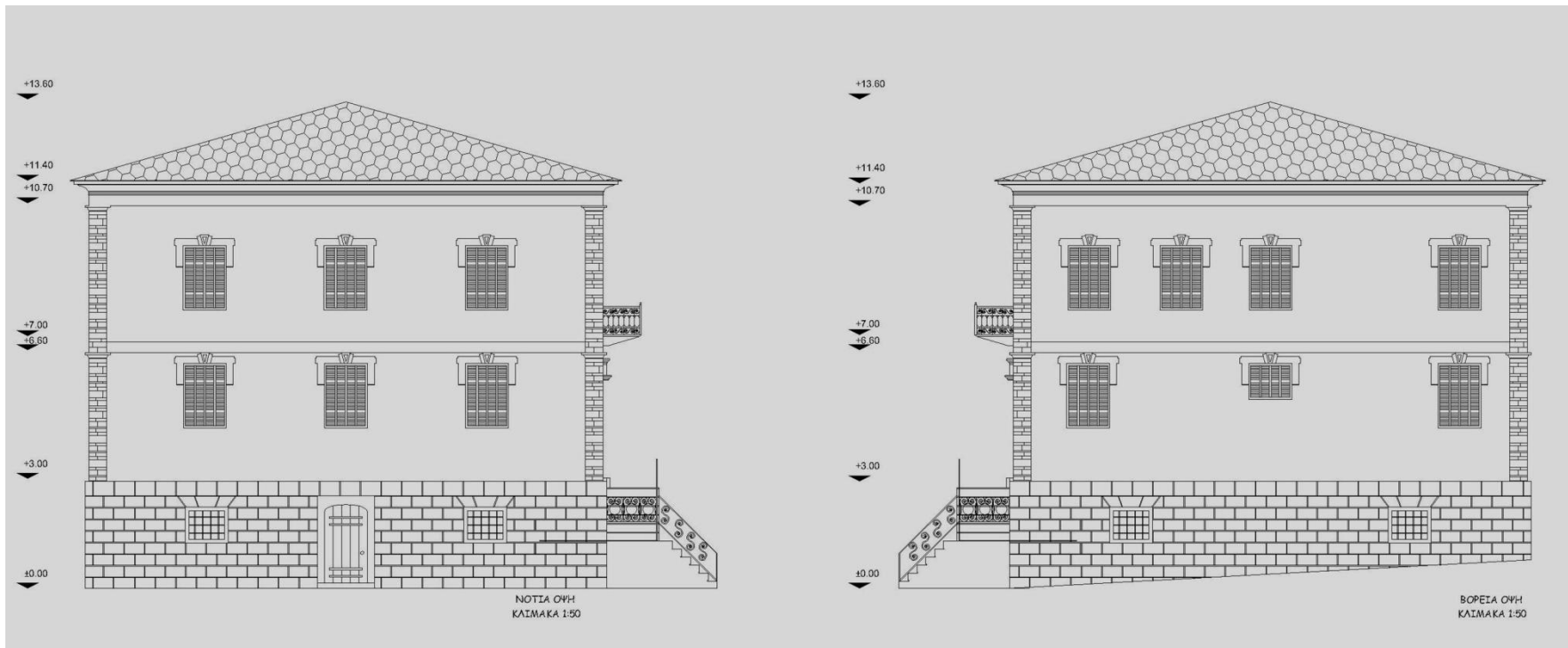
Η.1.2 Κάτοψη στέγης- τομή Α- Α

Η.1.3 Όψεις: ανατολική- δυτική

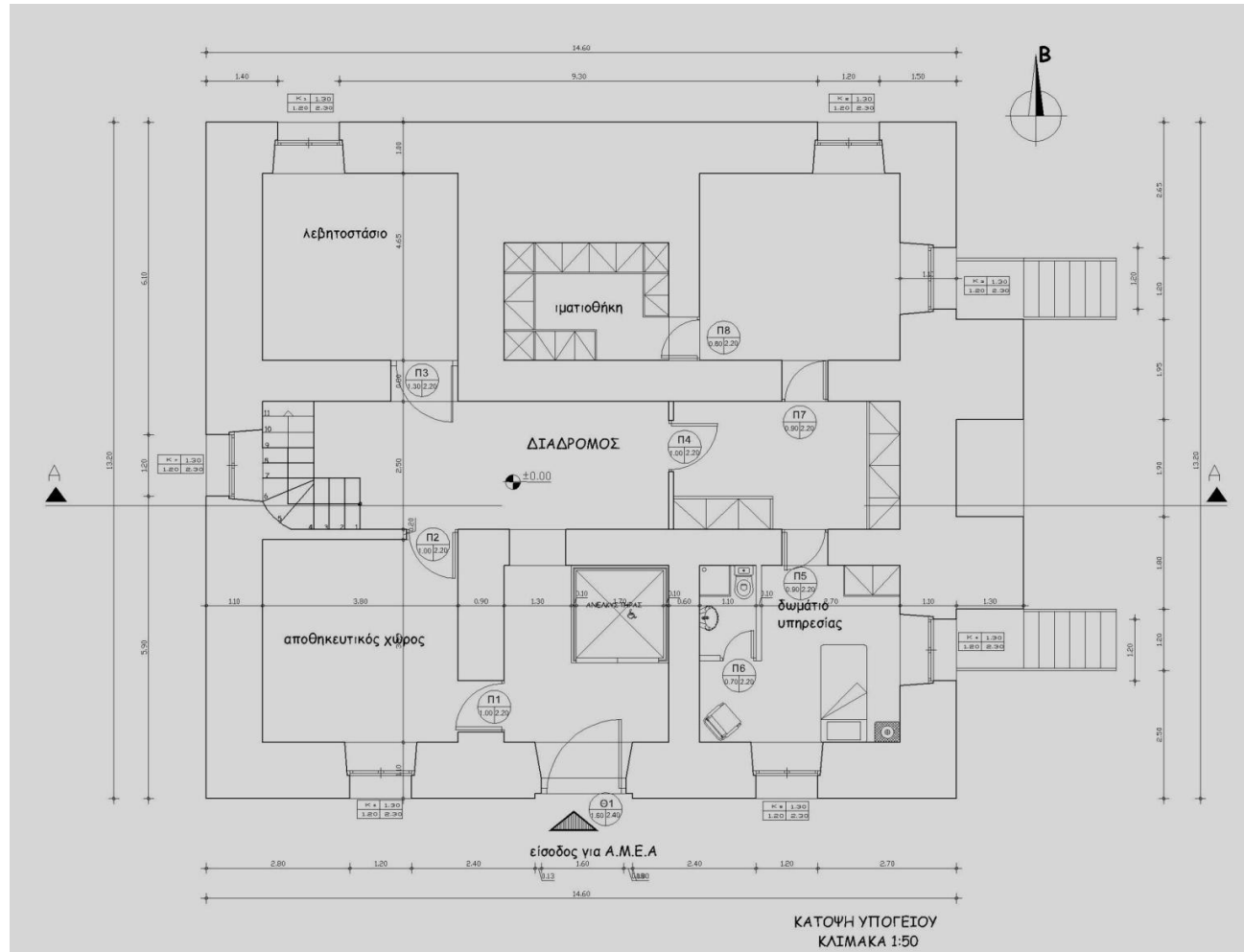
Η.1.4 Όψεις: βόρεια- νότια

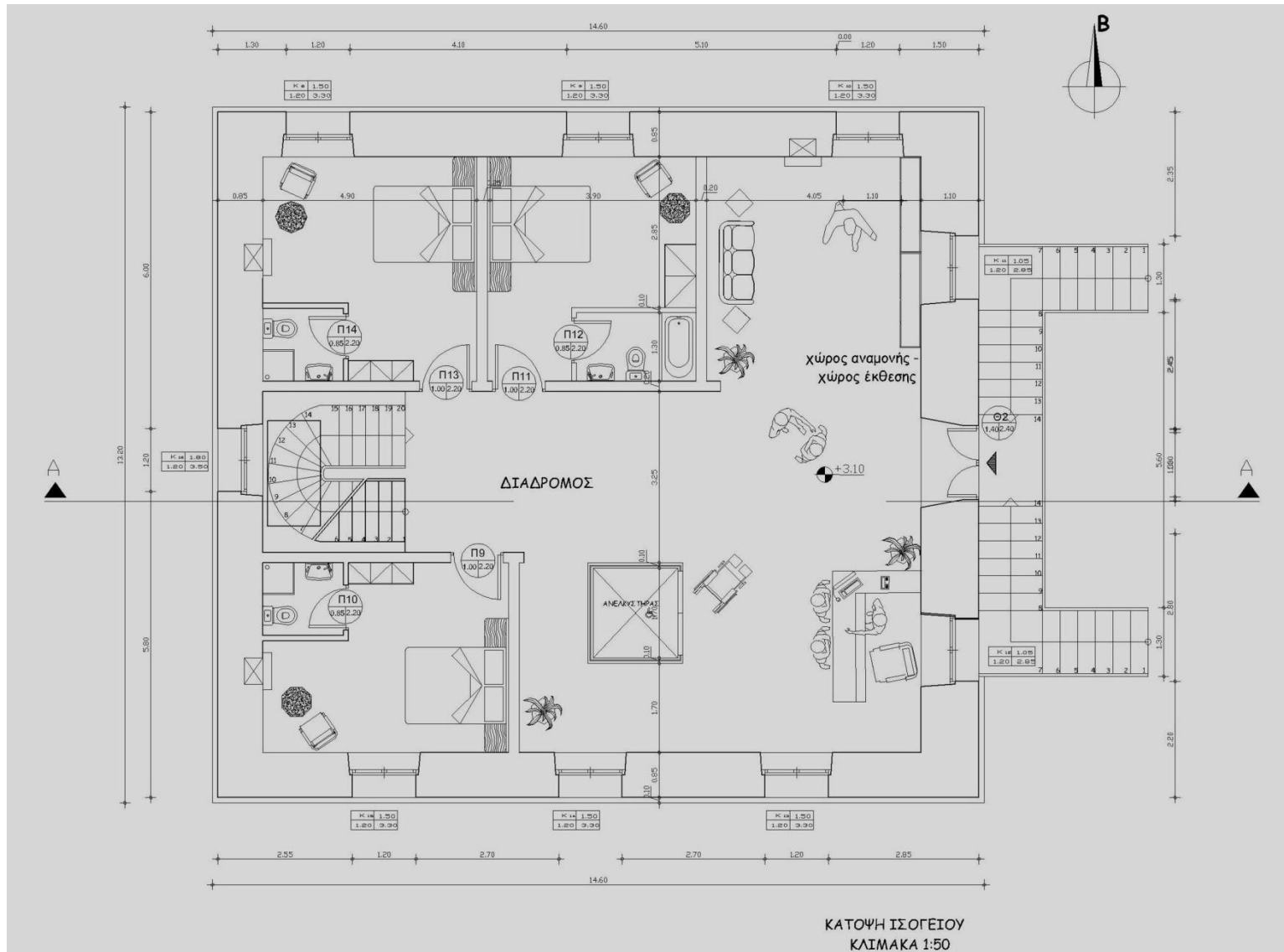
Η.2 Επέμβαση

Η.2.1 Κατόψεις

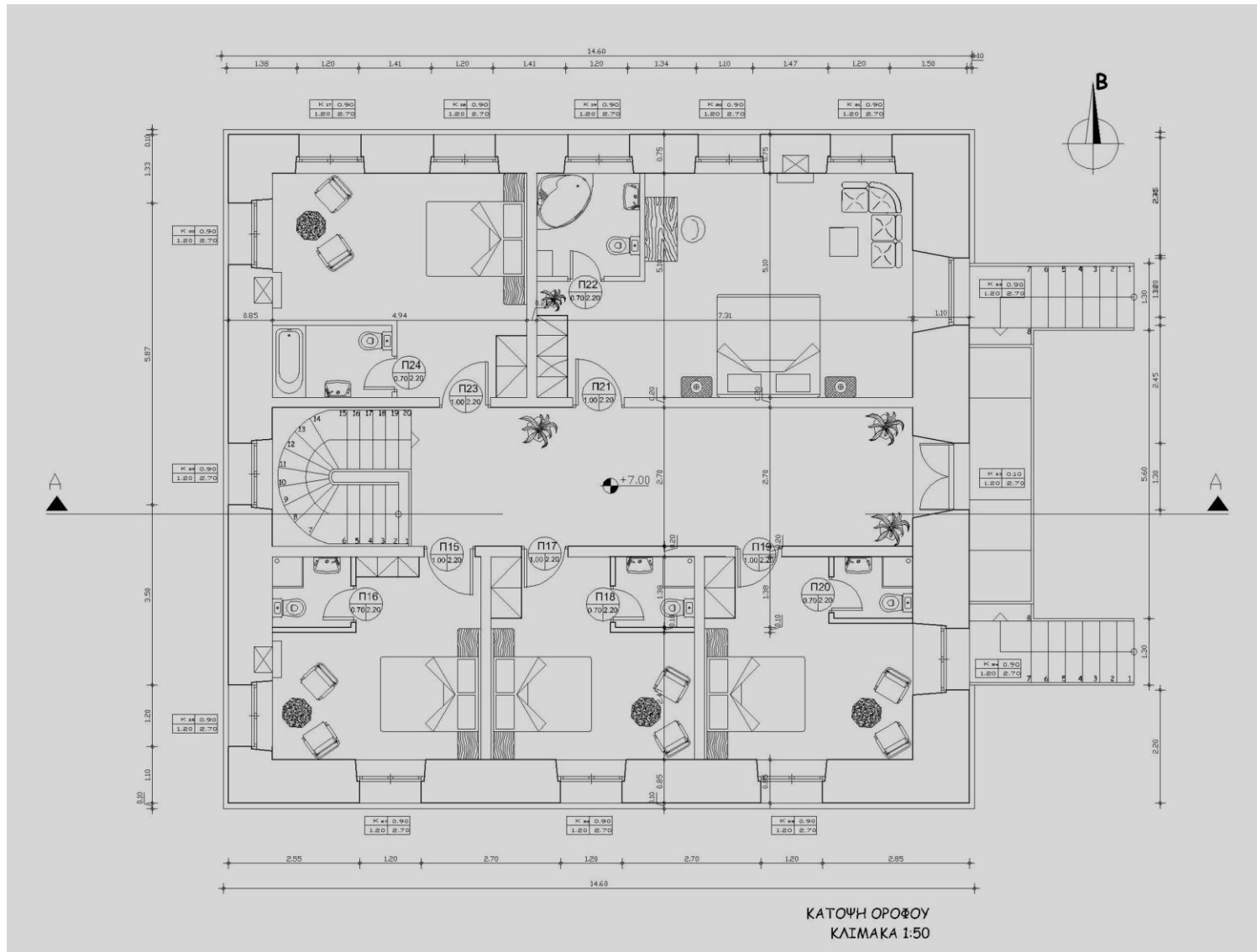
Η.2.1.1 Κάτοψη υπογείου

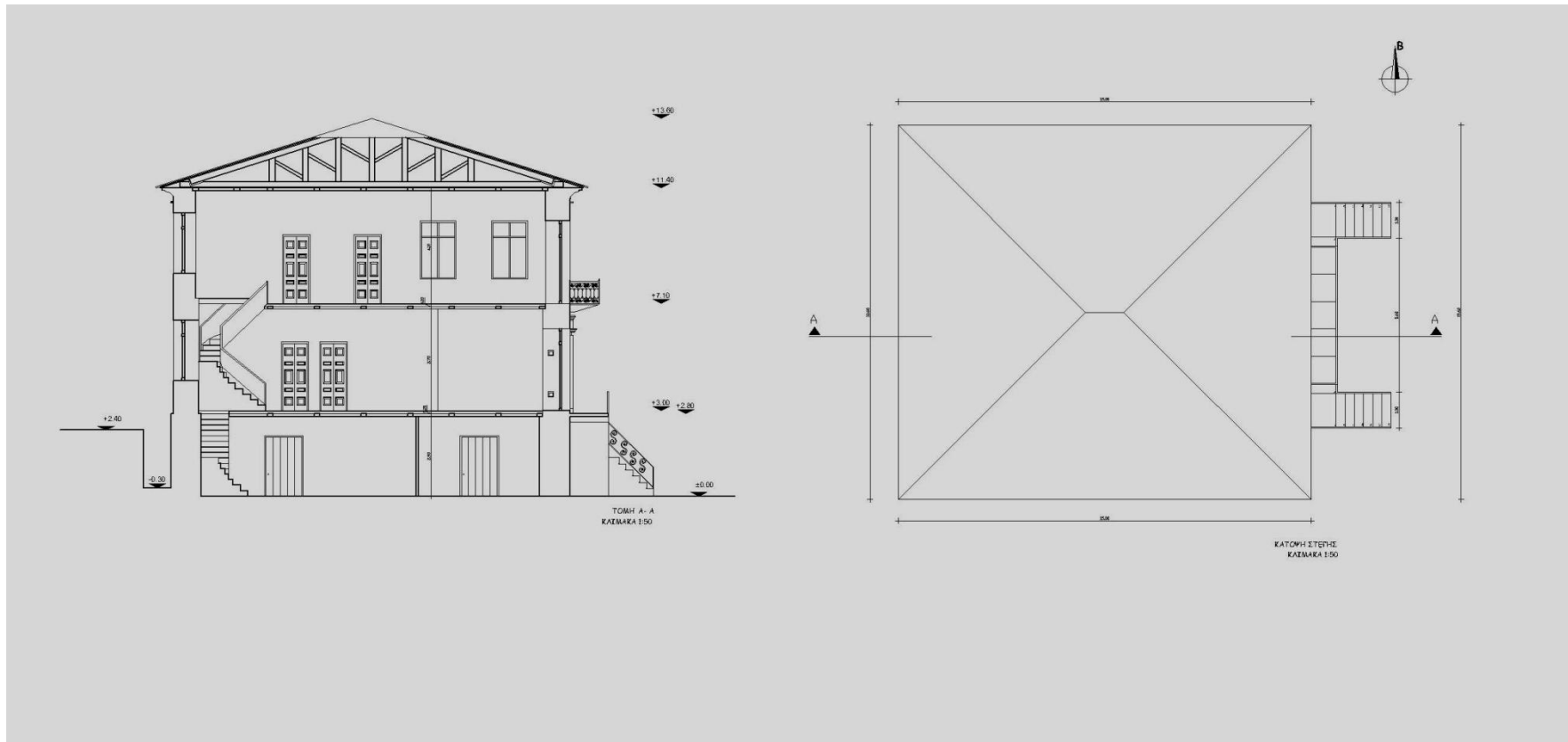
Η.2.1.2 Κάτοψη ισογείου

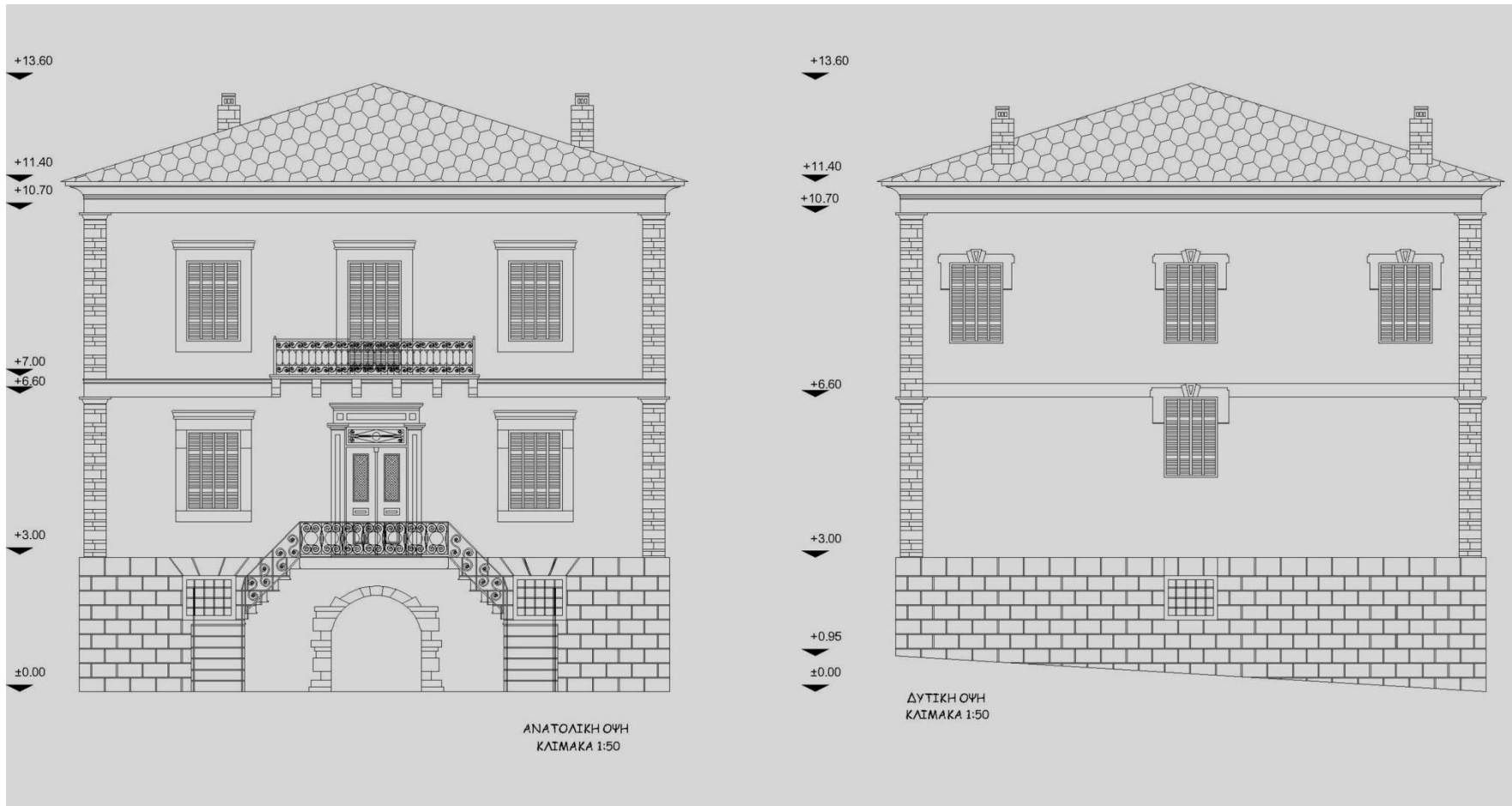
Η.2.1.3 Κάτοψη ορόφου

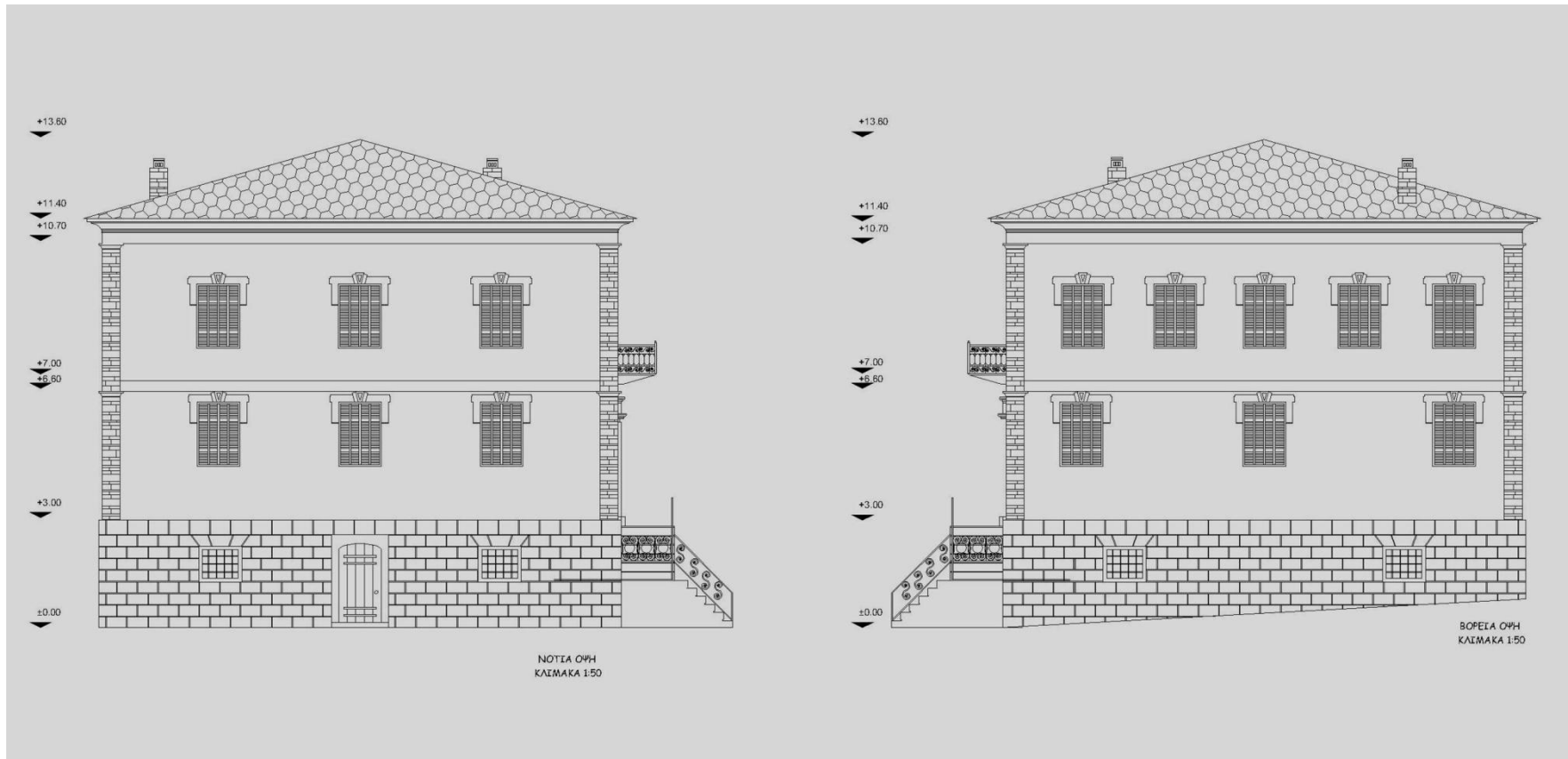
Η.2.2 Κάτοψη στέγης- τομή Α- Α

Η.2.3 Όψεις: ανατολική- δυτική

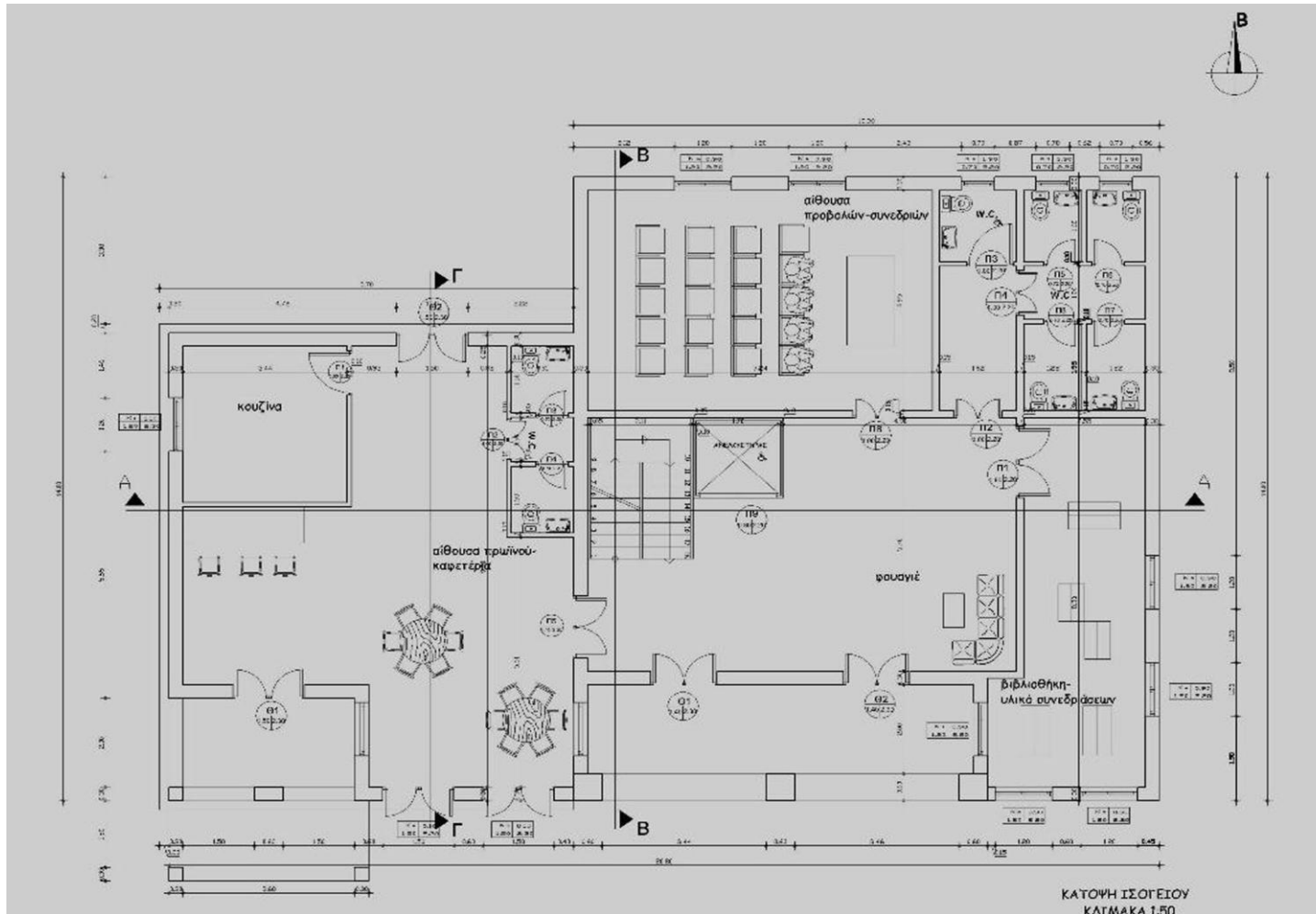
Η.2.4 Όψεις: βόρεια- νότια

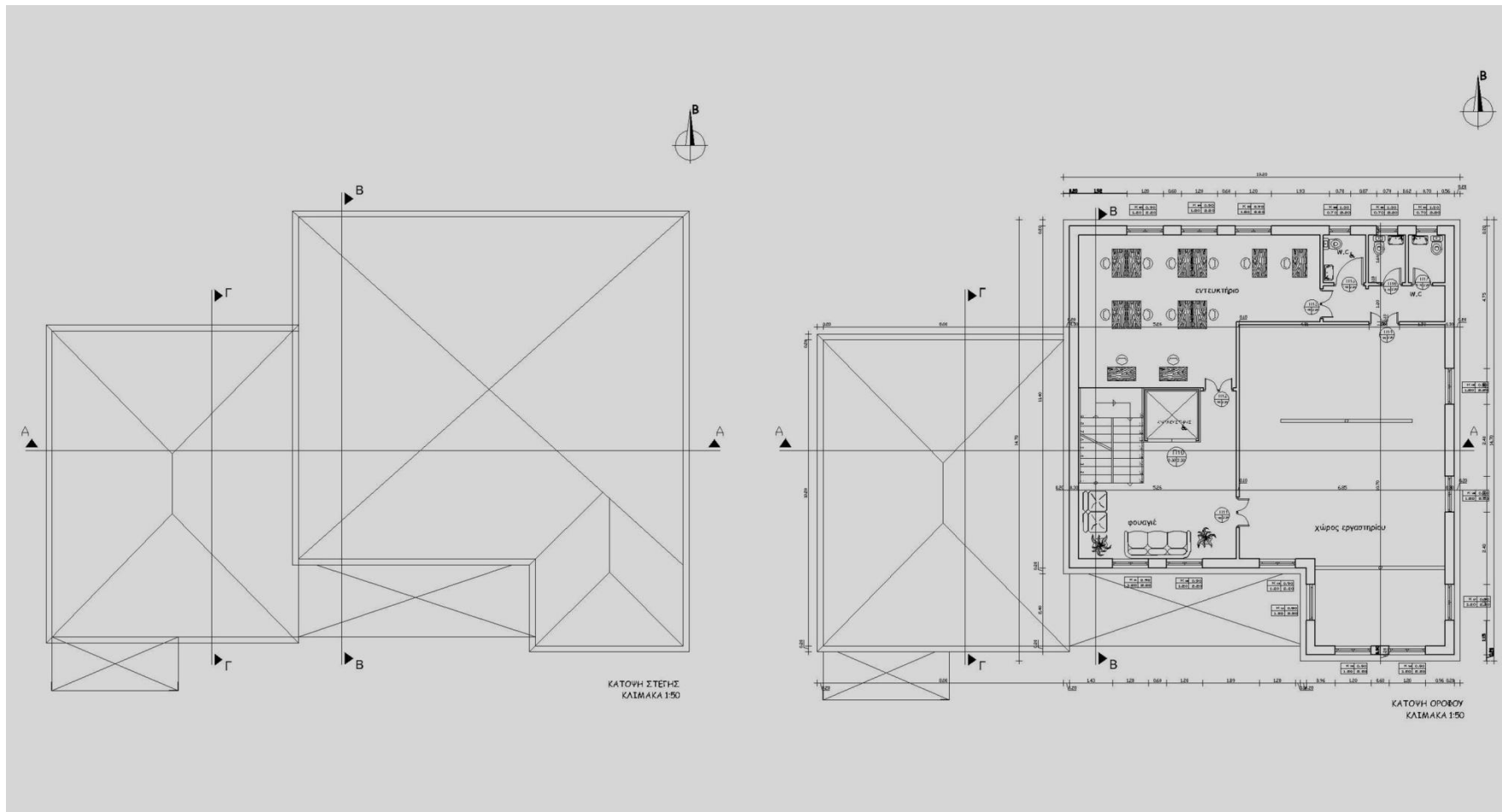
Η.3 Σχέδια προσθήκης

Η.3.1 Κατόψεις

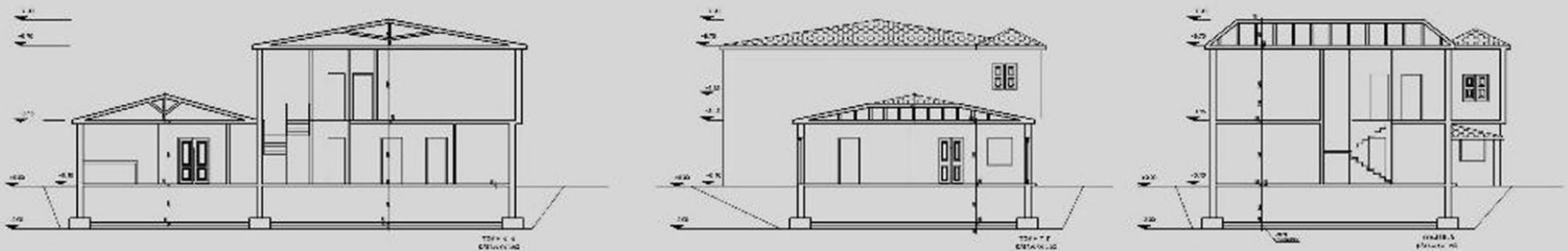
Η.3.1.1 Κάτοψη ισογείου

Η.3.1.2 Κάτοψη ορόφου-στέγης

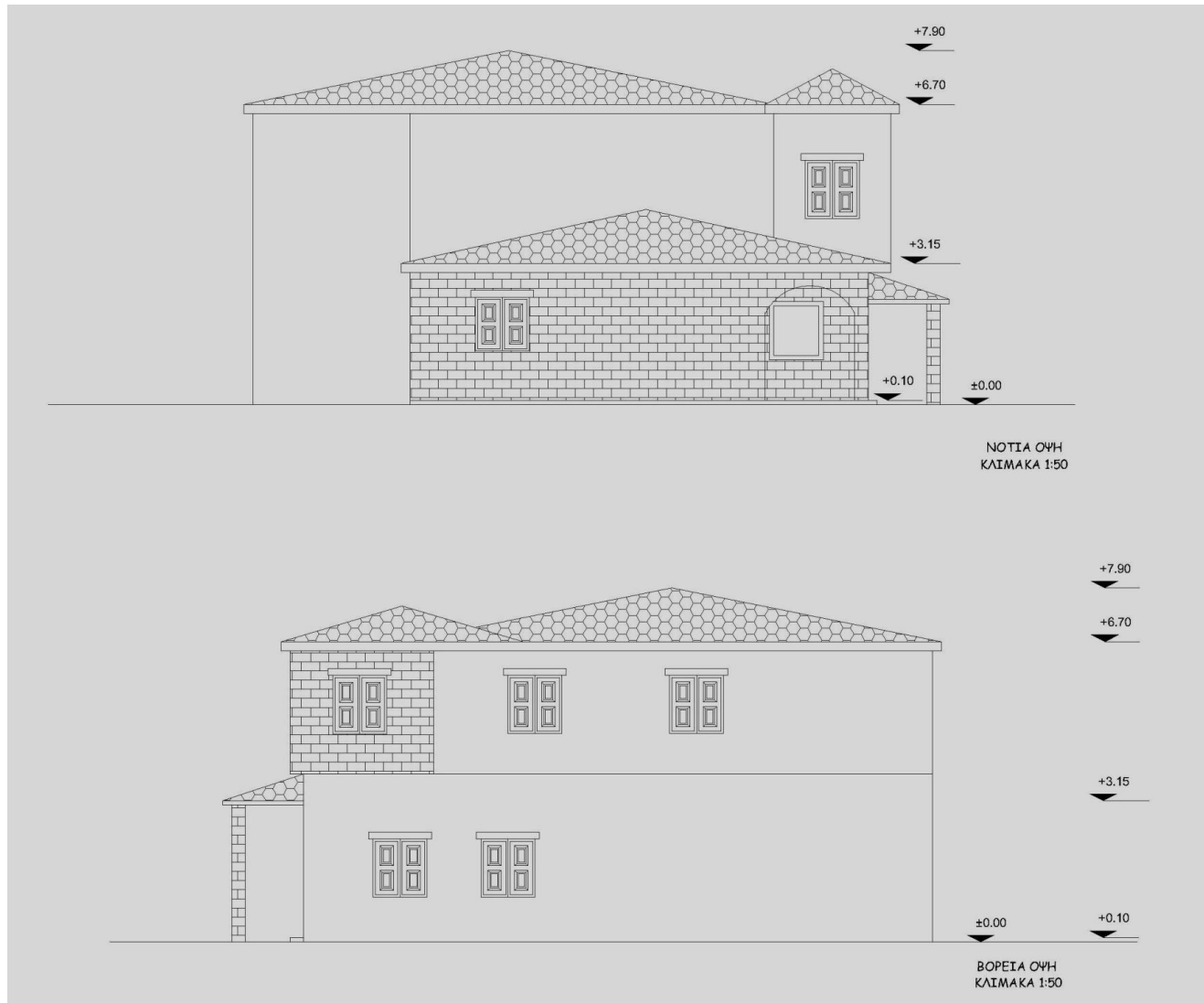
Η.3.2 Τομές

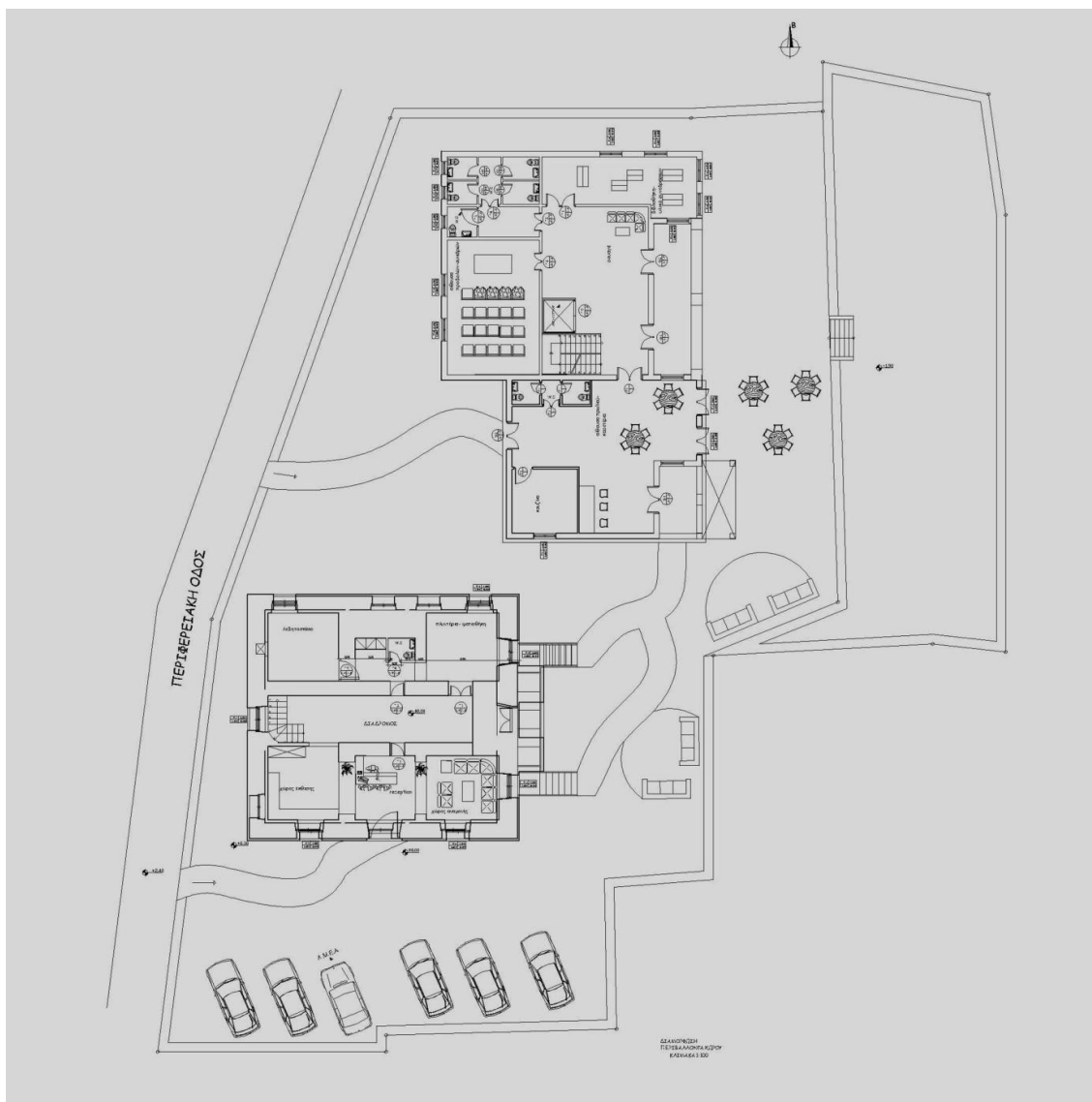
Η.3.3 Όψεις: ανατολική-δυτική

Η.3.4 Όψεις: βόρεια- νότια

Η.3.5 Διαμόρφωση περιβάλλοντα χώρου

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ◆ **Φιλιππίδης Δημ.**, Αθήνα 1984, «*Νοελληνική Αρχιτεκτονική*»: Αρχιτεκτονική. Θεωρία και πράξη (1830- 1980) σαν αντανάκλαση των ιδεολογικών επιλογών της νεοελληνικής κουλτούρας. Εκδοτικός οίκος «Μέλισσα»
- ◆ **Μπίρης Κώστας**, Αθήνα 1967, «*Νεοκλασική αρχιτεκτονική στην Ελλάδα*». Εμπορική τράπεζα της Ελλάδος.
- ◆ **Σκοπελίτης Στέλιος**, Αθήνα 1977, «*Νεοκλασικά ερείπια*», εκδόσεις Βέργος.
- ◆ **Neufert**, 36^η Γερμανική έκδοση 2000, «*Οικοδομική & Αρχιτεκτονική Σύνθεση*», Εκδόσεις Μ. Γκιούρδας.
- ◆ **Εγγονόπουλος Νίκος**, Αθήνα 1996, «*Ελληνικά σπίτια*» 1907-1985. Πανεπιστημιακές εκδόσεις ΕΜΠ.
- ◆ **Δημοσθένους Α. Μίλτος**, Φεβρουάριος 2009 Αθήνα, «*Μέθοδοι και υλικά αποκατάστασης και ενίσχυσης διατηρητέων κτιρίων από φέρουσα τοιχοποιία*», απόσπασμα από συνέδριο στην Πάτρα.
- ◆ **Βουλγαρίδης Ηλίας**, Θεσσαλονίκη 1998, «*Προστασία και συντήρηση ξύλινων κατασκευών*», Το Ξύλο, Μνημείο και περιβάλλον.
- ◆ **Μπούρας Χαράλαμπος**, «*σημειώσεις του μαθήματος αποκαταστάσεων των μνημείων*».
- ◆ **Σωτηρόπουλος Γιώργος**, «*Επίδραση περιβαλλοντικών παραγόντων σε ιστορικές κατασκευές*», Λέκτορας πανεπιστημίου Πατρών.
- ◆ Τόμος σεμιναρίου με τίτλο: «*Διατήρηση- αποκατάσταση- αναστήλωση*», διοργανωτής σύλλογος αποφοίτων Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης, 1994.
- ◆ Υπουργείο Πολιτισμού, «*Αναστήλωση- συντήρηση- προστασία μνημείων και συνόλων*».
- ◆ **Καραντώνη Φιλίτσα**, Θεσσαλονίκη 2004, «*Κατασκευές από τοιχοποιία*», εκδόσεις Παπασωτηρίου.
- ◆ **Σκουλικίδης Θανάσης**, Ηράκλειο 2000, «*Διάβρωση και συντήρηση των δομικών υλικών των μνημείων*», πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.
- ◆ «*Ελληνική παραδοσιακή αρχιτεκτονική*», Αθήνα 1985, εκδόσεις «Μέλισσα».
- ◆ **Καραδέδος Γιώργος**, Θεσσαλονίκη 1991, «*Προστασία μνημείων και συνόλων 2*», σημειώσεις του μαθήματος *προστασία μνημείων και συνόλων 2* του ΑΠΘ.
- ◆ **Νομικός Μιχάλης**, Θεσσαλονίκη 1997, «*Αποκατάσταση- επανάχρηση ιστορικών κτηρίων και συνόλων*».
- ◆ «*Νεότερα μνημεία*», Θεσσαλονίκη 1985, Υπουργείο Βορείου Ελλάδος.
- ◆ **Καραβέρντζογλου Μαρία**, Θεσσαλονίκη 1994, «*Τεχνικές επεμβάσεων, διατήρηση, αποκατάσταση, αναστύλωση*» Σύλλογος Αποφοίτων Πολυτεχνικής Σχολής Α.Π.Θ .

- ◆ Μελέτη αποκατάστασης- επανάχρησης του ιστορικού κτηρίου *Casa Bianca*.
- ◆ **Stephe J. Kelley**, « *Preservation and rehabilitation*», editor
- ◆ **Edward Mills**, «*Building maintenance and preservation, a guide to design and management*». Editor.
- ◆ «*Διατήρηση αρχιτεκτονικής κληρονομιάς*», έκδοση Τ.Ε.Ε., τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας, 1994, βιβλιοθήκη Τ.Ε.Ε.
- ◆ «*Οικοδομές με φέροντα οργανισμό από πλινθοδομή ή λιθοδομή. Αρχές επισκευής από σεισμό*», ΤΕΕ, Αθήνα 1978
- ◆ «*Προδιαγραφές και αμοιβές μελετών αρχιτεκτονικής τεκμηρίωσης, αποκατάστασης και στερέωσης μνημείων και μνημειακών συνόλων*», «Ενημερωτικό δελτίο» Τ.Ε.Ε. - Τεύχος 1694
- ◆ «*Τεχνικές προδιαγραφές ξενόνων*», εφημερίδα Κυβερνήσεως.
- ◆ «*Προδιαγραφές Ε.Ο.Τ για τους παραδοσιακούς ξενώνες-διατηρητέα κτήρια*», προδιαγραφές Ε.Ο.Τ
- ◆ «*Προσωρινές εθνικές τεχνικές προδιαγραφές*», Τεχνικές Προδιαγραφές

Ι. ΙΣΤΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ◆ www.emichanikos.gr.
- ◆ www.michanikos.gr.
- ◆ http://www.info3kps.gr/articleimages/kps_2053_3.pdf, τοπικό πρόγραμμα **Leader+**.
- ◆ http://www.ggde.gr/dmdocuments/2008_14-02-05-01.pdf, Προσωρινές Τεχνικές Προδιαγραφές, Λιθοσυρραφή.
- ◆ <http://www.episkeves.civil.upatras.gr/ergasies%202004/No10.pdf>, «Χρήση τιμεντενέσεων για την επισκευή και ενίσχυση της τοιχοποιίας», 10ο Φοιτητικό Συνέδριο «Επισκευές Κατασκευών», Μάρτιος 2004.
- ◆ www.silwood.gr, Τοποθέτηση ξύλινου καρφωτού δαπέδου.
- ◆ www.zagoraview.gr, Πληροφορίες για την Ζαγορά.
- ◆ www.scribd.com, Προδιαγραφές Ε.Ο.Τ.
- ◆ www.lcc.gr/index.php/toixopoies-kai-ksilines-epifanies, Μέθοδοι αποκατάστασης τοιχοποιίας, μαρμαρινων επιφανειών και ξύλινων κατασκευών.
- ◆ <http://haris.jappee.com/diplomatiki/2k2.html>, Διπλωματική εργασία, «Παθολογία και αποκατάσταση δομικών στοιχείων φέροντος οργανισμού παραδοσιακών κτηρίων», Πασπαλλής Χαράλαμπος- Γεωργακόπουλος Αθανάσιος.
- ◆ http://library.tee.gr/digital/m2441/m2441_vachliotis1.pdf, Μελέτες δομητικής αποκατάστασης μνημείων και διατηρητέων κτηρίων.
- ◆ www.ergomonosi.gr/systyma-monimis-steganopoiyisis-ypogion-toixion-themeliosis.html, συστήματα μόνιμης στεγανιποίησης υπόγειων τοιγίων και θεμελίων.

Κ. ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΑ

